



PIRKAN TAIVAL ULKOILUREITTISUUNNITELMA 2025

YLOJÄRVI – HÄMEENKYRÖ – IKAALINEN

Ekokumppanit 2025

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	3
2.	Ulkoilureittisuunnitelman lähtökohdat	4
2.1.	Ulkoilulaki	5
2.2.	Ulkoilureitin perustamisen eri mahdollisuudet	7
2.3.	Korvaukset maapohjan käytöstä	8
2.4.	Ulkoilureittisuunnitelma prosessina	8
2.5.	ELY-keskuksen rooli ulkoilureittisuunnitelmassa	9
3.	Kaavatilanne koko reitistön alueella	9
3.1.	Yleiskaavat, rantakaavat ja osayleiskaavat koko reitistön alueella	9
3.2.	Kiinteistönomistajien tiedottaminen, yleisötilaisuudet ja vapaa palaute	12
3.3.	Viranomaistahojen lausunnot valmistelun aikana ja vastaukset lausuntoihin	13
3.4.	Reittimuutokset koko reitin alueella	30
3.5.	Pirkan Taival reittirasitteet	45
3.6.	Pirkan Taival reitin tarkoitus, tarve ja käyttäjämäärät	46
4.	Pirkan Taival reitti, Ylöjärvi – Hämeenkyrö – Ikaalinen	47
4.1.	Kolmen kunnan yhteinen reitti ja reitin pitäjä	47
4.2.	Reitin kunnostus, rakentaminen ja ylläpito	48
5.	Reitin kulku	50
5.1.	Maanomistus	50
5.2.	Vesialueiden omistus	50
5.3.	Reittiselostus	50
5.4.	Liitännäisalueet, parkkialueet ja tarvittavat rakennelmat	51
5.5.	Reitin esteettömyys	62
5.6.	Yksityisteiden huomioiminen reittisuunnittelussa	63
6.	Reitin toteuttaminen	64
6.1.	Toteuttamistapa ja -aikataulu	64
6.2.	Kustannusarvio ja vuotuiset ylläpitokulut	65
7.	Reitin tulevaisuus	65
8.	Liitteet	66

1. Johdanto

Tämä ulkoilureittisuunnitelma käsittelee Pirkan Taival reittiä, joka on Pohjois-Pirkanmaan alueella kulkeva vaellusreitistö ja se on luonteeltaan niin sanottu eräretkeilyreitti. Pirkan Taival kuuluu osaltaan kansainväliseen E6-vaellusreittiin, joka kulkee Euroopan läpi. Pirkan Taival-vaellusreitin juuret juontuvat vuoteen 1965, jolloin perustettiin Pirkanmaalla alueen kuntien toimesta 250 km pituinen Sata-Hämeen Taival-polkuverkosto.

Reittiä alettiin aikoinaan rakentaa jo olemassa olevien metsäpolkujen sekä kyläteiden pohjille. On arvioitu, että joitain osia reitistä on voitu käyttää jo satoja vuosia sitten kauppa- ja eräkäyntimatkoilla. Vuonna 1979 reitistö avattiin Pirkan Taival nimisenä. Viimeisin reitin kunnostus tehtiin 2000- luvun alussa, jolloin reitin kaikki opasteet ja retkeilyrakenteet uusittiin kauttaaltaan. Reitti kulkee kahden Pirkanmaan merkittävimmän kansallispuiston Seitsemisen ja Helvetinjärven läpi ja toimii kuntakeskusten ja kansallispuistojen välisenä pitkien reittien linjana. Reitti polveilee Pirkanmaalla, usean kunnan, valtion ja yksityisten kiinteistöjenomistajien maa-alueilla, eikä reitin pitämisestä ole olemassa yhtenäistä sopimuskokoelmaa. Ylöjärven kaupunki on esittänyt, että Pirkan Taival reitistölle toteutetaan ulkoilulain mukainen ulkoilureittisuunnitelma reittipohjan varmistamiseksi käyttöön ja sitä kautta mahdollisuuden pitkäjänteiseen ylläpidon kehittämiseen reitillä. Muut Pirkan Taival reitin mukana olevat kunnat ovat Hämeenkyrö, Ikaalinen, Parkano, Virrat ja Ruovesi.

Pirkan Taival reitti on vakiintunut retkeily- ja ulkoilureitistö jonka olemassaoloa uhkaa jatkuva maankäytön muutos ja kiinteistönomistuksen pirstoutuminen reitistön alueella. Pirkan Taival reitistö on esitetty melko tarkasti Pirkanmaan maakuntakaavassa sekä myös koko reitistön alueella olevissa yleiskaavoissa. Retkeilijöiden keskuudessa reitti ja sen kunto ja ylläpito on noussut esiin kaikissa aihepiiristä pidetyissä seminaareissa ja yleisötilaisuuksissa. Aktiiviretkelijät ovat perustaneet oman sosiaalisen median ryhmän *Pirkan Taival, hukattu mahdollisuus*, kokoamaan reitin digitaalista jälkeä, sekä käymään läpi reitin vaikeita ja unohtuneita osia.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana tapahtunut retkeily-, matkailu- ja aluerakenteen muutos on nostanut reitin tarpeen uudelleen esiin. Retkeilyn ja luontoliikkumisen lisääntyminen on nostanut esiin pidempien reittien tarpeen Etelä-Suomessa. Luontomatkailu on yksi matkailun ala, jonka varaan valtio ja kunnat laskevat paljon.

Pirkan Taival reitti on useita kuntakeskuksia, julkisen liikenteen solmupisteitä ja kahta kansallispuistoa ja retkeilyalueita yhdistävä reitti, jonka käyttäjäkunta on suurelta osin perinteisempää retkeilyä harrastavia, yön yli retkeilijöitä. Reitin pääkäyttäjär ryhmä on kävellen liikkuvat retkeilijät ja reitin latuosuuksilta hiihtäjät, mutta myös maastopyöräily reitillä on sallittua.

Tässä ulkoilureittisuunnitelmassa esitetyllä reitillä tarkoitetaan jalan tai polkupyörän muodostamaa polkua metsässä. Olemassa olevien latupohjien osalta tarkoitetaan koneellisesti tehtyä reittiä. Osin reitti on leveämpi olemassa oleva reittipohja, jota talviaikaan voidaan ylläpitää myös hiihtoreittinä. Reitin varrelle osuvia kosteikkoja, kivikkoja ja muita kulutukselle alttiita maapohjia voidaan kattaa pitkospuulankuilla ja ojien ylityksiin voidaan tehdä kevytrakenteisia siltoja. Olemassa olevien tai siirtyneiden latupohjien osalta latupohjaa voidaan tasata myös koneellisesti rasitealueella.

Ulkoilureittisuunnitelman on laatinut Petri Mäkelä Ekokumppanit Oy:stä. Ulkoilureittisuunnitelman ohjausryhmään ovat kuuluneet Jyrki Tanhuanpää/Ylöjärven kaupunki, Mika Koskela/Hämeenkyrön kunta, Kauri Kallio/Ikaalisten kaupunki, Elisa Vahosalmi/Parkanon kaupunki (4/2024 asti) Antti Luusalo/Parkanon kaupunki (alkaen 5/2024), Pia Maskonen/Virtain kaupunki sekä Tanja Lahti/Ruoveden kunta.

2. Ulkoilureittisuunnitelman lähtökohdat

Tämä ulkoilureittisuunnitelma on toteutettu Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Ikaalisten kuntien alueella sijaitsevalle osalle Pirkan Taival reittiä.

Tämä ulkoilureittisuunnitelma koostuu kahdesta osasta. Yleisestä, koko Pirkan Taival reitin kokonaisuutta käsittelevästä osuudesta, sekä otsikon mukaisen, eri kuntien tai kunnan alueille jaotellun ulkoilureittisuunnitelman kokonaisuutta käsittelevästä osuudesta. Ratkaisuun on päädytty siksi, että pyydettyä lausuntoja eri viranomaistahoilta, lausunnot koskivat kokonaisuutena koko reitistön aluetta. Ulkoilureittisuunnitelman vahvistamisen sekä Maanmittauslaitoksen ulkoilureittitoimituksen helpottamiseksi ulkoilureittisuunnitelmia on kuitenkin päätetty tehdä esiselvitysvaiheessa määritellyt kolme erillistä suunnitelmaa.

Ylöjärven kaupungin tekninen lautakunta päätti 16.1.2021, että pitkien ulkoilureittien osalta käynnistetään ulkoilureittisuunnitelman laatiminen. Ulkoilureittisuunnitelma Pirkan ura ja Pirkan taival asetettiin nähtäville 1.2.2023. Pirkanmaan ELY-keskus antoi lausunnon nähtävillä olleesta aineistosta. Lausunnosta ilmenee, että ulkoilureittisuunnitelmaan tarvitaan runsaasti lisäselvityksiä.

Ulkoilureittisuunnitelmatyön jatkamiseksi Ylöjärven kaupunki ja Ekokumppanit Oy sopivat lokakuussa 2023, että Pirkan Taival ulkoilureittisuunnitelman jatkototeutus käynnistetään esiselvityksellä, jossa käsitellään reitistöä kokonaisuutena eri kuntien alueella ja arvioidaan ulkoilureittisuunnitelmaan tarvittavia toimenpiteitä ja kustannuksia. Esiselvitys valmistui joulukuussa 2023.

Pirkan Taival reitistölle toteutettavan ulkoilureittisuunnitelman tärkein lähtötekijä on se, että reitin alueen kaikki kunnat ovat hankkeessa mukana. Reitistön kokonaisuudessa on osia, jotka eivät voi toteutua, ellei reitin osalle saada useampia kuntia mukaan. Esiselvityksen aikana ELY-keskuksen ja maanmittauslaitoksen kanssa käydyn keskustelun perusteella on järkevää pilkkoa kokonaisuutta pienempiin osiin. Syynä tähän on kokonaisuuden hallinnan parantaminen, ulkoilureittitoimituksen tarpeet sekä suuren selvitysalueen ominaispiirteet alueen eri seuduilla.

Esiselvityksen perusteella Pirkan Taival reitti päätettiin jakaa kolmeen erilliseen ulkoilureittisuunnitelmaan:

1. Ylöjärvi – Hämeenkyrö – Ikaalinen (Pirkan ura ja yhteys Kurun suuntaan)
2. Ruovesi – Virrat (yhtenäinen reitistö Helvetinjärven kautta)
3. Parkano (Paroonin taival reitti keskustasta Seitsemisiin, loppuosa Ylöjärvi)

Esiselvityksen mukaan päätettiin toteuttaa kolme erillistä ulkoilureittisuunnitelmaa samalle, yhtenäiselle Pirkan Taival reitille.

Ulkoilureittisuunnitelmissa, joissa on useampia kuntia mukana, kunnat määrittelevä itse sen, mikä kunta toimii ulkoilureitin pitäjänä. ELY keskus voi määrätä vain yhden kunnan reitin pitäjäksi. Reitien rakentamista ja ylläpitoa kuntien alueilla käsitellään ulkoilureittisuunnitelmassa, että yleensä myös kuntien välisillä sopimuksilla

Ulkoilureittisuunnitelma ja sitä seuraava maanmittauslaitoksen toimittama ulkoilureittitoimitus saattaa reittipohjan reitin pitäjän hallintaan pysyvästi ja sitä kautta reitin pitäjä pystyy investoimaan pitkäjänteisesti reitistön rakentamiseen ja ylläpitoon.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä. Ulkoilureittisuunnitelma on hyvä työkalu retkeilyreitin toteuttamiseen silloin, kun kaavaillulla reitillä on paljon maanomistusta, reitti sijaitsee lähellä kasvukeskusta tai maankäytön paineet ovat monitahoisia.

Ulkoilureittisuunnitelman laatiminen on edennyt vaiheittain vuoden 2024 aikana ja on sisältänyt osallistamista ja vuorovaikutusta, lausuntopyyntöjä ja maanomistajien kuulemista.

2.1. Ulkoilulaki

Ulkoilulaki mahdollistaa ulkoilureitin perustamisen kiinteistön kautta, mikäli se on yleisen ulkoilutoiminnan kannalta tärkeää eikä siitä aiheudu huomattavaa haittaa kiinteistölle. Retkeilyreitti on pääosin metsässä kulkeva polku, joka kulkee paikoitellen myös rakennettuja pitkospuita ja ojasiltoja pitkin. Pirkkan Taival reitillä on myös olemassa olevia vakiintuneita latupohjia, joita on muokattu koneellisesti. Ulkoilureittiin määritellään kuuluvaksi myös liitännäisalueet eli taukopaikat, jossa on esimerkiksi tulipaikka, laavu, liiteri ja kuivakäymälä. Liitännäisalueet määritellään neliömetrien (m²) mukaan.

Ulkoilulain mukaan perustettavan ulkoilureitin perustamisprosessiin kuuluu ulkoilureittisuunnitelma, jonka hyväksyy UL 4 §:n mukaan paikallinen ELY-keskus ja lopuksi paikan päällä pidetään ulkoilureittitoimitus, josta vastaa maanmittauslaitos (UL 2§). Ulkoilureitin pitäjä on kunta, joka vastaa myös reitin rakentamisesta ja ylläpidosta. Useamman kunnan reitin rakentamisesta ja ylläpidosta tehdään sopimus kuntien kesken ja vain yksi kunnista valitaan reitin pitäjäksi.

Maankäyttöoikeuden luovuttamisesta ulkoilureittiä varten sekä vahingoista ja haitoista suoritetaan korvaus maanomistajalle. Kun ulkoilureittitoimitus on saanut lainvoiman ja korvaus maanomistajalle on maksettu, ulkoilureitin pitäjä saa ottaa reittiin kuuluvan alueen haltuunsa. (UL 9§).

Ulkoilulaki 1973/606

1 § Jos yleisen ulkoilutoiminnan kannalta on tärkeitä saada johdetuksi ulkoilijain kulkeminen kiinteistön kautta eikä siitä aiheudu huomattavaa haittaa kiinteistölle, on tästä luovutettava alue ulkoilureittinä käytettäväksi.

Ulkoilureittiin kuuluvaksi sen liitännäisalueena katsotaan ulkoilureitin käyttäjien lepoa ja virkistymistä varten tarvittavat alueet.

Mitä 1 momentissa on säädetty, sovelletaan vastaavasti alueen luovuttamiseen maalta käytettäväksi vesillä liikkujien lepo- ja virkistyspaikkana.

Mitä tässä laissa säädetään kiinteistöstä, sovelletaan myös kiinteistörekisteriin merkitsemättömään maa-alueeseen.

2 § Ulkoilureitin perustamiseksi on laadittava ja vahvistettava ulkoilureittisuunnitelma sekä pidettävä paikalla ulkoilureittitoimitus.

Ulkoilureitin pitäminen, johon kuuluu reitin tekeminen ja kunnossapito, on kunnan asiana. Kunta voi uskoa tehtävän sopivaksi katsotulle yhteisölle. (30.12.1996/1270)

Valtion maalle, jolla ulkoilun kannalta on yleinen merkitys, voidaan perustaa ulkoilureitti. Tällaisen ulkoilureitin pitäminen on valtion asiana, jollei valtion suostumuksella ole ulkoilureittitoimituksessa toisin määrätty.

3 § Ulkoilureittisuunnitelma laaditaan kunnan toimesta ja on suunnitelmassa osoitettava reitin kulku ja 1 §:n 2 momentissa tarkoitetut liitännäisalueet niin, että ne voidaan suunnitelman perusteella tarvittaessa merkitä maastoon. Suunnitelmassa on myös mainittava ne kiinteistöt, joiden alueen kautta reitti tulisi kulkemaan.

Ulkoilureittisuunnitelmassa on mainittava, mihin ulkoiluun liittyvään kulkemiseen reitti on tarkoitettu.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä **4 §** (22.12.2009/1572) Ulkoilureittisuunnitelman vahvistaa se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella ulkoilureitti tai suurin osa siitä on. Ennen suunnitelman vahvistamista on niille, joiden oikeutta tai etua suunnitelma koskee, varattava tilaisuus muistutusten tekemiseen suunnitelman takia.

Kunnan on 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa pidettävä suunnitelma nähtävänä 14 päivän aikana. Muistutukset suunnitelmaa vastaan on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle osoitettuna toimitettava asianomaiselle kunnalliselle viranomaiselle 30 päivän kuluessa suunnitelman nähtävänä olon päättymisestä lukien. Suunnitelman nähtäväksi asettamisesta sekä muistutusten tekemistavasta ja -ajasta on kunnan kustannuksellaan kuulutettava siinä järjestyksessä kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa saatetaan tiedoksi. Lisäksi on, jos se hankaluudetta voi tapahtua, suunnitelman nähtäväksi panemisesta erikseen ilmoitettava maanomistajille ja poronhoitoalueella paikalliselle paliskunnalle, joiden alueen kautta reitti tulisi kulkemaan.

Kunnan on toimitettava jätetyt muistutuskirjelmät omine lausuntoineen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

5§ Kun ulkoilureittisuunnitelma on vahvistettu lainvoimaisella päätöksellä, on kunnan haettava määräystä ulkoilureittitoimitukseen kirjallisesti maanmittauspiirin maanmittaustoimistosta vuoden kuluessa siitä lukien, kun päätös on saanut lainvoiman. Hakemukseen on liitettävä ulkoilureittisuunnitelma.

Ulkoilureittitoimituksen kustannukset on ulkoilureitin pitäjän suoritettava.

6§ Ulkoilureittitoimituksen suorittaa maanmittausinsinööri kahden jakotoimituksia varten valitun uskotun miehen tai tielautakunnan jäsenen avulla.

Tielautakunnan jäsenen oikeudesta saada palkkiota sekä matkakustannusten korvausta ja päivärahaa on voimassa, mitä 1 momentissa tarkoitettun uskotun miehen osalta on säädetty.

Sellainen kaupungin tai kauppalan kiinteistöinsinööri, joka saa suorittaa lohkomis- ja eräitä muita maanmittaustoimituksia, saa myös toimipiirissään kunnan suostumuksella suorittaa 1 momentissa tarkoitettun ulkoilureittitoimituksen.

7§ Ulkoilureittitoimituksessa on määrättävä ulkoilureittisuunnitelman perusteella ja tarvittaessa kunnan osoituksen mukaan alueen rajat, laadittava alueesta kartta ja selitelmä sekä merkittävä niiltä osin, kuin harkitaan tarpeelliseksi, ulkoilureitin kulku ja rajat maastoon. Alueella oleva kiinteä omaisuus jää kunnan haltuun, jollei toimituksessa toisin määrätä. Toimituksessa on myös määrättävä reitillä olevaan aitaan tehtävästä portista veräjästä tai muusta laitteesta.

Ulkoilureittitoimituksessa on määrättävä korvausten suorittamisesta.

Milloin ulkoilureitin käytöstä aiheutuva haitta nousee oleellisesti suuremmaksi kuin ulkoilureittitoimituksessa käytettävissä olleiden tietojen perusteella on voitu arvioida, voidaan uudessa ulkoilureittitoimituksessa määrätä maksettavaksi lisäkorvaus. Määräystä toimitukseen voi hakea myös alueen omistaja maanmittauspiirin maanmittaustoimistolta. Tässä tarkoitettun, toimituksen kustannukset voidaan toimituksessa määrätä osittain tai kokonaan alueen omistajan maksettavaksi.

8§ Maan käyttöoikeuden luovuttamisesta ulkoilureittia varten sekä vahingosta tai haitasta, jota muutoin aiheutuu alueen omistajalle tai haltijalle tahi paikalliselle paliskunnalle ulkoilureitin pitämisestä ja käyttämisestä, suoritetaan korvaus. Korvaus suoritetaan kertakaikkisena tai määräaikaisena.

Korvauksen määrittämisestä ja suorittamisesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä yksityisistä teistä 15 päivänä kesäkuuta 1962 annetussa laissa tarkoitetuista korvauksista on säädetty.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä

9§ Kun ulkoilureittitoimitus on saanut lainvoiman ja korvaus maanomistajalle tai haltijalle on suoritettu, ulkoilureitin pitäjällä on oikeus ottaa reittiin kuuluva alue haltuunsa. Haltuun otetulta alueelta saadaan tarvittaessa poistaa puita ja pensaita sekä muut ulkoilureitin pitämistä haittaavat luonnonesteet.

Tarvittaessa on ulkoilureitin pitäjän toimesta ja kustannuksella tehtävä ja pidettävä kunnossa reitillä olevaan aitaan sellainen portti, veräjä tai muu laite, ettei reitistä aiheudu haittaa kiinteistön tarkoituksenmukaiselle käyttämiselle.

10 § Kunta voi antaa määräyksiä ja ohjeita ulkoilureitin käyttämisestä.

11 § (22.12.2009/1572) Ulkoilureitin siirtämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä ulkoilureitin tekemisestä säädetään. Siirtämisestä voi maan omistaja tehdä asianomaiselle kunnalle esityksen. Kunnan vastustaessa siirtämistä voi maanomistaja saattaa asian elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ratkaistavaksi.

12 § (22.12.2009/1572) Jollei ulkoilureitti tai sen osa olosuhteiden muututtua enää ole tarpeen yleistä ulkoilutoimintaa varten, voi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus siitä tai muusta erityisestä syystä kunnan tai maan omistajan hakemuksesta lakkauttaa ulkoilureitin tai sen osan.

Ulkoilureitin tai sen osan tultua lakkautetuksi siirtyy reittiin kuulunut alue korvauksetta omistajan hallintaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ulkoilureitin lakkauttamisesta ilmoitettava kiinteistörekisterin pitäjälle, jonka asiana on huolehtia siitä, että ulkoilureitin lakkauttamisesta tehdään tarpeelliset merkinnät kiinteistörekisteriin.

13 § (21.4.2023/765) Jos ulkoilureitti on otettu alueidenkäyttölaissa (132/1999) tarkoitettuun kaavaan taikka asianosaiset ovat sopineet alueen luovuttamisesta ulkoilureittiä varten, ulkoilureittitoimitus voidaan pitää noudattaen, mitä tässä luvussa säädetään, vaikkei ulkoilureittisuunnitelmaa ole tehty.

L:lla 765/2023 muutettu 13 § tulee voimaan 1.1.2025. Aiempi sanamuoto kuuluu:

13 § (5.2.1999/152) Milloin ulkoilureitti on otettu maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitettuun kaavaan taikka asianosaiset ovat sopineet alueen luovuttamisesta ulkoilureittiä varten, voidaan ulkoilureittitoimitus pitää noudattaen, mitä tässä luvussa säädetään, vaikkei ulkoilureittisuunnitelmaa ole tehty.

14 § (22.12.2009/1572) Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä kunnan huolehtimaan toisen kunnan aluetta koskevan ulkoilureittisuunnitelman laatimisesta, sen vahvistamisen hakemisesta, määräyksen hakemisesta ulkoilureittitoimitukseen ja ulkoilureitin pitämisestä, jos asianomainen kunta on tähän suostunut. Reitistä johtuvien kustannusten ja korvausten jakamisesta kuntien kesken määrää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jolleivät kunnat ole asiasta sopineet.

15 § (13.7.2018/564) Jos tästä laista ei muuta johdu, sovelletaan ulkoilureittitoimitukseen, mitä yksityistielain mukaisesta yksityistietoimituksesta säädetään.

2.2. Ulkoilureitin perustamisen eri mahdollisuudet

Ulkoilureittien perustamisen menettelyinä voidaan käyttää kahdenkeskisiä sopimuksia tai ulkoilureittitoimitusta. Kahdenkeskinen sopimus on nopein ja helpoin tapa, joka perustuu käyttöoikeussopimuksiin. Tämä menettely sopii alueille, missä on suhteellisen vähän maanomistajia tai reittihanke on käynnistetty maanomistajien aloitteesta. Kahdenkeskisten sopimusten huono puoli on se, että sopimukset raukeavat yleensä maanomistuksen muuttuessa ja sopimuksissa on usein lyhyt irtisanomisaika. Molemmat edellä mainituista syistä vaikuttavat reitin pitäjän motivaatioon sijoittaa varoja reitin rakentamiseen ja ylläpitoon. Ulkoilureittitoimituksen kautta tehtävä reitin perustaminen

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä on monitahoisempi menettely, joka vaatii enemmän valmistelua, mutta sen kautta saadaan pitkäaikaisempia ratkaisuja eikä mahdolliset maanomistajien vaihdokset vaikuta reitin olemassaoloon.

Ulkoilureittitoimitus voidaan toteuttaa kolmella eri perusteella:

1. Ulkoilureittitoimitus maanomistajasopimusten perusteella.

Ulkoilureittitoimitus voidaan tehdä maanomistajien kanssa tehtyjen sopimusten pohjalta. Ulkoilureittitoimitus turvaa tällöin reitin pysyvyyden. Ei määrääikää toimitukselle. UL §13. Sopii tilanteeseen, kun maanomistajia on vähän.

2. Ulkoilureittitoimitus ulkoilureittisuunnitelman ja ELY-keskuksen vahvistamisen perusteella.

Tämä menettely on suositeltava alueilla, joissa maanomistus on pirstaleinen, maanomistajia on paljon ja paineet ulkoilumahdollisuuksien lisäämiselle ovat suuret. Tapa on käyttökelpoinen mm. suurissa kaupunkikunnissa. Ulkoilureittisuunnitelman vahvistaa paikallinen ELY-keskus UL §2. Määräaika yksi vuosi hakea ulkoilureittitoimitusta ELY-keskuksen vahvistamisen jälkeen UL §5.

3. Ulkoilureittitoimitus yleis- tai asemakaavaan merkityn reitin perusteella.

Tämä tapa edellyttää samaa pohjatyötä kuin ulkoilureittisuunnitelmakin. Ei määrääikää toimitukselle. UL §13.

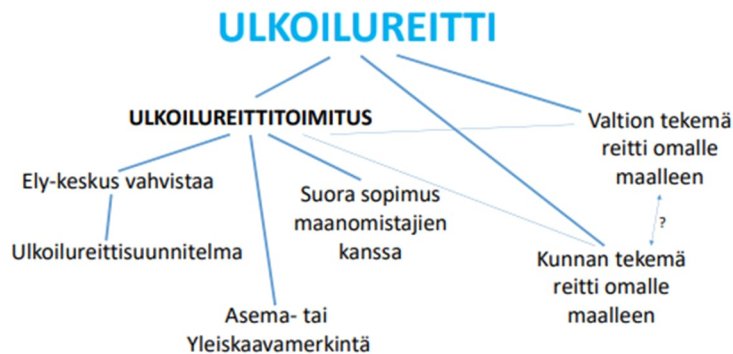
2.3. Korvaukset maapohjan käytöstä

Maapohjakorvaukset maanomistajille määritetään ulkoilureittitoimituksessa reitin leveyden, pituuden ja liitännäisalueiden pinta-alan (m²) mukaan. Maapohjakorvaus määritetään maanmittauslaitoksen tekemässä maanmittaustoimituksessa. Reittitoimitusta hakee reitin pitäjä ja kustannuksista vastaa reittialueen kunta. Toimituksessa merkitään reittisuunnitelman mukainen ulkoilureitti kiinteistörekisteriin. Reitin pitäjän on haettava reittitoimitusta Maanmittauslaitokselta vuoden kuluessa siitä, kun reittisuunnitelma on hyväksytty ja päätös on saanut lainvoiman. Reitin pitäjä vastaa toimituksen kustannuksista. Usean kunnan alueella tehtävän ulkoilureittitoimituksen kustannuksista ja maapohjakorvauksista vastaa kunta, jonka alueella reitti kulkee.

2.4. Ulkoilureittisuunnitelma prosessina

Pirkan Taival reitin varren kunnat ovat yhdessä aloittaneet ulkoilureittisuunnitelman laatimisen. Tämän useamman kunnan alueella olevan ulkoilureitin toteuttamiseen on valittu kolme erillistä ulkoilureittitoimitusta, jotka toteutetaan Pirkanmaan ELY-keskuksen vahvistamien ulkoilureittisuunnitelmien perusteella. Suunnitelmien laadinnan aikana reittiä tarkennetaan olemassa olevasta reittilinjauksesta alustavaan reittilinjaukseen pyydettyjen viranomaislausuntojen perusteella. Reittilinjaukseen vaikuttavat näin ollen useat tahot. Pääsääntöisesti reittilinjaus pyritään pitämään alkuperäisellä paikallaan. Kun ulkoilureittisuunnitelma on valmis ja kunnat ovat sen hyväksyneet, suunnitelmat asetetaan nähtäville 14 vrk:n ajaksi, jonka jälkeen maanomistajilla on 30 vuorokautta aikaa antaa palautetta ulkoilureittisuunnitelmaan. Eri kuntien käsittelyaikatauluissa ja hallintosäännöissä voi olla eroja ja nähtävillä oloajat eri kunnissa voivat olla eri aikaan. Ulkoilureittisuunnitelma liitteineen, palautteet ja niihin laaditut vastineet toimitetaan ELY-keskuksen arvioitavaksi. Mikäli ulkoilureittisuunnitelma on lainmukaisessa kunnossa, eikä reitin toteuttamisesta nähdä olevan huomattavaa haittaa kiinteistölle tai muihin huomioon otettaviin seikkoihin, ELY-keskus vahvistaa ulkoilureittisuunnitelman, minkä perusteella reitin hakijalla on yksi vuosi aikaa hakea maanmittaustoimitusta reitille. Maanmittausviranomaisen tekee ulkoilureittitoimituksen. Tämän

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä jälkeen maksetaan maapohjakorvaukset ja reitti luovutetaan reitin pitäjän haltuun, rakennettavaksi ja ylläpitoon.



Kuva 1. Ulkoilureitin perustamisvaihtoehdot.

2.5. ELY-keskuksen rooli ulkoilureittisuunnitelmassa

Pirkanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tarkistaa ulkoilureittisuunnitelman laillisuusperiaatteet ja vastaa siitä, ettei maanomistajille, muille alueen toimijoille, ympäristölle, luontoarvoille ja liikenteelle aiheudu huomattavaa haittaa reitin vaikutuksista. ELY-keskus varmistaa reitin perustamisen edellytyksien täyttyvän ja, että ulkoilureittisuunnitelmassa on selvitetty kattavasti reitin vaikutuksia alueen eri toimijoihin, toimintoihin ja ympäristöön nähden. ELY-keskuksessa tarkastetaan myös reittilinjaus ja hyväksytään koko ulkoilureittisuunnitelma lainvoimaiseksi, jotta kunnat voivat pyytää reitille ulkoilureittitoimituksen, jonka jälkeen reitti voidaan perustaa maastoon.

3. Kaavatilanne koko reitistön alueella

Pirkanmaan maakuntakaava 2040 tukee seudullisen ulkoilureitin toteuttamista. Reitin vakinaistaminen toteuttaa maakuntakaavassa käsiteltyjen ulkoilureittien tärkeimpiä tavoitteita ja suunnitteluperiaatteita. Maakuntakaavassa Pirkan Taival on esitetty melko tarkasti olemassa olevalle reitilleen. Kaavaselostuksen mukaan tavoitteena on muodostaa koko maakunnan kattava runkoreitistö, joka luo yhteydet valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja seudullisesti tärkeiden virkistys- ja ulkoilualueiden, luonnonominaisuuksiltaan vetovoimaisten alueiden, matkailupalvelujen alueiden ja naapurimaakuntien ulkoilureittien välille sekä kytkee asutustaajamat tähän verkostoon.

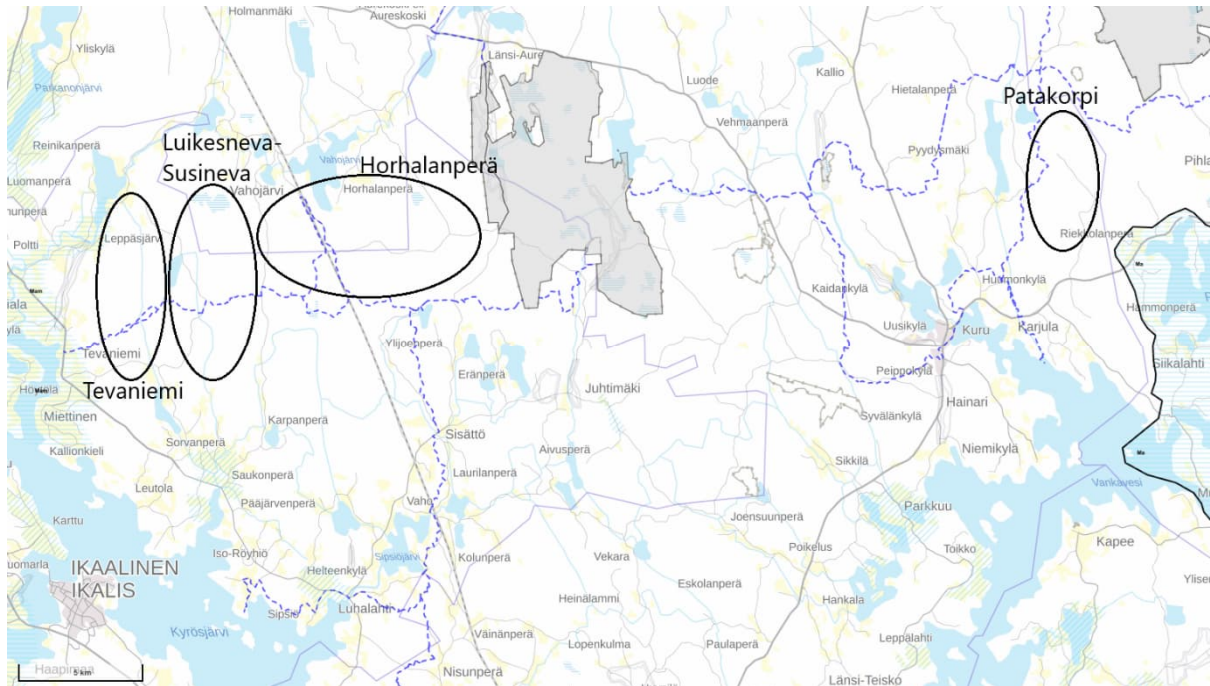
Maakuntakaavan mukaan reitin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava ulkoilureitin toteuttamisedellytykset osana maakunnallisesti ja seudullisesti toimivaa reitistöä. Suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota luonnonarvojen säilymiseen suuntaamalla reitit kulutusta kestäville alueille.

3.1. Yleiskaavat, rantakaavat ja osayleiskaavat koko reitistön alueella

Pirkan Taival reitistö sijoittuu kuuden kunnan alueelle ja kuntien yleiskaavoituksen tila vaihtelee kuntien kesken. Reitistön alueella missä yleiskaavoitusta on tehty, reitti mukailee reitin todellista linjaa tai maakuntakaavan kanssa yhteistä ohjeellista reittiyhteyttä ja on otettu huomioon kaavoituksen yhteydessä.

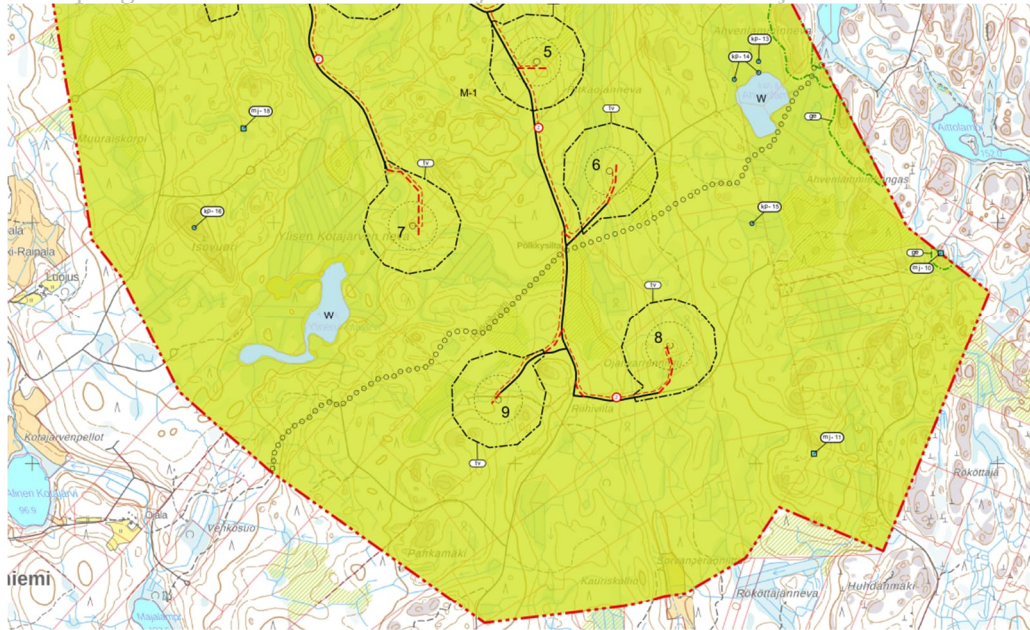
Yleiskaavoituksen yhteydessä ei voimassa olevilla yleiskaavan tai rantakaavan alueilla esiinny sellaisia seikkoja, jotka estäisivät reitin kulkemisen olemassa olevalla reitillään.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä. Pirkan Taival reitillä on käynnissä tai käynnistymässä useita tuulivoimahankkeita ja niiden vaatimia osayleiskaavoituksia. Kaikkia alueella olevia tuulivoimahankkeita käsitellään tässä ulkoilureittisuunnitelmassa saman periaatteen mukaisesti. Mikäli Pirkan Taival reitti kulkee osayleiskaavan alueella, ratkotaan reittimuutokset kaavatyön yhteydessä. Koko kohdealueella on suunnitelman valmistuessa, käynnissä neljän tuulivoimahankkeen osayleiskaavoitustyö.



Kuva 2. Pirkan taival alueelle suunniteltuja tuulivoimapuistoja.

1. Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaava on hyväksytty Ikaalisten kunnanvaltuustossa 30.10.2023, mutta siitä on tehty valitus hallinto-oikeuteen. Kaavakartalla on käsitelty Pirkan Taival reitin muutokset, mikäli Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaava saa lainvoiman. Esitetään osayleiskaavan mukaista ohjeellista reittilinjausta kaava-alueella myöhemmän toteutussuunnitelman tarkennuttua ja myllyjen jäänheitoalueiden väleistä toteutettuna. Reittimuutoksen kustannuksista vastaa tuulivoimayhtiö. Reitin linjaus muutetaan ennen tuulivoimapuiston rakentamista, jotta reitin käyttö jatkuu katkeamattomasti. Reitin tulisi pysytellä metsäisillä reiteillä. Reitti on merkitty valmiiksi tarkennettuna Pirkan Taival reittikarttaan.



Kuva 3. Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavan alueella Pirkkan Taival kulkee tuulimyllyjen ja varoalueiden välistä.

2. Ikaalisten ja Parkanon alueelle sijoittuva Luikesneva-Susinevan tuulivoima-alueen osayleiskaavasopimuksia on päätetty edistää Ikaalisten kaupunginhallituksessa 30.9.2024 ja Parkanon kaupunginhallituksessa 21.10.2024. Kaava-alue sijoittuu reitin kannalta ongelmallisesti ja halkaisee reittialueen keskeltä. Reitin linjaus on kuitenkin mahdollista viedä kaava-alueen läpi ja reittilinjaus uusitaan osayleiskaavatyön yhteydessä. Reittimuutoksen kustannuksista vastaa tuulivoimayhtiö. Reitin linjaus muutetaan ennen tuulivoimapuiston rakentamista, jotta reitin käyttö jatkuu katkeamattomasti. Reitin tulisi pysytellä metsäisillä reiteillä.
3. Ikaalisten ja Parkanon alueelle sijoittuva Horhalanperän tuulivoima-alueen osayleiskaavoitushankkeen aloitus on hyväksytty Ikaalisten kaupungin osalta 30.9.2024 ja Parkanon kaupungin osalta 17.6.2024. Horhalanperän tuulivoimahankkeen osayleiskaavoitus on tarkoitus valmistella vuosina 2025–2026. Esitetään, että mahdollinen reittimuutos käsitellään osayleiskaavan valmistelun yhteydessä, sillä tarkkuudella, että uudelle reittilinjaukselle voidaan hakea yleiskaavatyön perusteella uusi rasite. Reittimuutoksen aiheuttamista kustannuksista vastaa tuulivoimayhtiö. Reitin linjaus muutetaan ennen tuulivoimapuiston rakentamista, jotta reitin käyttö jatkuu katkeamattomasti. Reitin tulisi pysytellä metsäisillä reiteillä.

Horhalanperän tuulivoimapuiston hankealue ja sille kaavailut tuulimyllyjen sijainnin sijoittuvat erityisen vaikeasti Pirkkan Taival reitin linjauksen suhteen. Horhalanperän tuulivoimapuiston hankealue pystytään sivuuttamaan lähes kokonaan, mikäli reittimuutos reitin alkuperäiselle paikalleen ja siihen liittyvä kevyenliikenteen silta Tampere-Parkano junaradan yli voidaan toteuttaa. Asiasta lisää kohdassa 3.3. Viranomaistahojen lausunnot valmistelun aikana sekä 3.4. Reittimuutokset koko reitin alueella.

4. Ylöjärven ja Ruoveden rajalla sijaitseva Patakorven tuulivoimahankkeen osayleiskaavan käynnistäminen on hyväksytty Ylöjärven kaupunginhallituksessa 15.5.2023. Hankealue on esitetty yleispiirteisesti marraskuussa 2024 julkaistun YVA-menettelyn yhteydessä. Kohteen osayleiskaavoitus sijoittuu vuosille 2025–2026. Hankealue ja osa tuulimyllyistä sijoittuu mahdollisesti Pirkkan Taival reitin päälle. Esitetään, että mahdollinen reittimuutos käsitellään

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä osayleiskaavan valmistelun yhteydessä, sillä tarkkuudella, että uudelle reittilinjaukselle voidaan hakea yleiskaavatyön perusteella uusi rasite. Reittimuutoksen aiheuttamista kustannuksista vastaa tuulivoimayhtiö. Reitin linjaus muutetaan ennen tuulivoimapuiston rakentamista, jotta reitin käyttö jatkuu katkeamattomasti. Reitin tulisi pysytellä metsäisillä reiteillä.

3.2. Kiinteistönomistajien tiedottaminen, yleisötilaisuudet ja vapaa palaute

Kaikki kuusi Pirkan Taival reitin ulkoilureittisuunnitelmaan osallistuvaa kuntaa tekivät päätöksen hankkeeseen osallistumisesta joulukuun 2023 ja maaliskuun 2024 välisenä aikana. Kokoukset, joissa päätökset tehtiin ovat julkisia asiakirjoja ja nähtävillä kuntien nettisivuilla. Kun kaikki kunnat olivat tehneet päätöksen ja sopimukset suunnitelman toteuttajan kanssa olivat valmiit, reitin ulkoilureittisuunnitelmasta tiedotettiin kuntien yhteisellä tiedotteella 2.4.2024. Tiedote julkaistiin kuntien nettisivuilla ja tiedotteesta julkaistiin useita lehtiartikkeleita. Merkittävimpänä Yle Tampereen radio-, netti- ja televisiouutiset. Tiedotteen julkaisun yhteydessä avattiin hankkeen nettisivusto <https://ekokumppanit.fi/pirkan-taival-reitti/>. Sivustoille sovittiin kerättäväksi tiedotteita ja ajankohtaisia asioita hankkeen etenemisestä.

Toukokuun 10. päivä julkaistiin uutinen Pirkan Taival reitin ulkoilureittisuunnitelmaa koskevista yleisötilaisuuksista, joita oli päätetty järjestää kaikkiaan seitsemän kappaletta. Yleisötilaisuuksista tiedotettiin hankkeen sivuilla sekä kuntien uutisissa. Yleisötilaisuudet pidettiin touko- kesäkuun vaihteessa siten, että niitä pidettiin kaikissa kunnissa ja Ylöjärvellä kahteen otteeseen, keskustassa ja Kurussa. Kaiken kaikkiaan tilaisuuksiin osallistui yhteensä 81 henkeä sekä kuntien henkilöstöä. Yleisötilaisuuksien pidettiin:

Virrat, maanantai 27.5.2024 kello 18, Valtuustosali

Ylöjärvi, tiistai 28.5.2024 kello 18, Kaupungin talo, Ylöjärvi sali

Ylöjärvi, keskiviikko 29.5.2024 kello 18, Kurun metsäopisto, Luokka 101

Hämeenkyrö, torstai 30.5.2024 kello 17, Monitoimikeskus sillan ruokala

Ruovesi, tiistai 4.6. klo 17, Kunnantalon valtuustosali

Parkano, keskiviikko 5.6. klo 18, Koulu- ja kulttuurikampus Kaarna, Wrede-sali

Ikaalinen, torstai 6.6. klo 18, Valkeanruusunkoulun ruokasali

Yleisölle esiteltiin olemassa olevien Pirkan Taival reittien reittiviivoja kartoilla sekä kerrottiin yleisesti mitä ulkoilureittisuunnitelma tarkoittaa. Yleisötilaisuuksien yhteydessä käytiin läpi reitin kulkua alueilla ja mahdollisia muutostarpeita.

18.6.2024 hankkeen sivustoilla ja kaupunkien uutisissa tiedotettiin viranomaislausuntojen lähettämisestä sekä pyydettiin kiinteistöjen omistajilta vapaata palautetta määräaikaan, elokuun loppuun mennessä. Kiinteistöjen omistajien osalta palautetta tuli kaikkiaan yhdeksältä kiinteistöltä.

Ylöjärven vanhat palautteet vuodelta 2021 luettiin ja käsiteltiin niin ikään vapaana palautteena mahdollisia reittimuutoksia aiheuttavana tekijänä. Ylöjärven vanhoja palautteita oli kaikkiaan 11 muistutusta.

Kaikkia vapaaehtoisia palautteita käsiteltiin samalla tavalla ja lähtökohtana oli pitää reitti vanhalla olemassa olevalla linjauksella. Mikäli vanha reitti kulki rakennetun pihapiirin läpi tai välittömässä läheisyydessä, pyrittiin reitti siirtämään kyseisen kiinteistön alueella pois pihapiiristä. Mikäli kiinteistön omistaja ehdotti reittilinjauksen muutosta omalla kiinteistöllään paremmalle paikalle, eikä reittimuutos kosketa naapurikiinteistöä eikä se aiheuta haittaa naapurikiinteistöille, voitiin reittilinjausta muuttaa.

Virallinen kiinteistöjen omistajien kuuleminen on sen jälkeen, kun kunnat ovat hyväksyneet ulkoilureittisuunnitelman lähettämisen ELY-keskuksen vahvistettavaksi. Ulkoilureittisuunnitelma asetetaan nähtäville kahden viikon ajaksi ja tämän jälkeen seuraa 30 vuorokauden muistutusaika.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä Kuntien hyväksymisprosessi on eriaikainen, johtuen eri kuntien kokousaikatauluista. Tämän takia kiinteistöjen omistajille lähetetään ennakolta kirjeet kuntien päätöksenteosta sekä nähtävillä olosta sekä muistutusajasta. Kirjeissä pyritään ennakoimaan eri kuntien käsittelyajat ja kerrotaan eri kuntien kohteet, mistä nähtävillä oleva aineisto on löydettävissä. Kirjeet lähetetään viimeistään viikkoa ennen ensimmäistä nähtävillä oloa.

3.3. Viranomaistahojen lausunnot valmistelun aikana ja vastaukset lausuntoihin

Eri viranomaistahoille lähetettiin lausunto ja tietopyyntöjä liittyen Pirkan Taival reitin ulkoilureittisuunnitelman toteutukseen. Kaikille tahoille lähetettiin saatekirjeen lisäksi digitaalinen karttalinkki sekä gpx. jälki liitettäväksi omiin karttaohjelmiin. Lausunnot koskivat koko Pirkan Taival reittiä. Pyynnöt lähetettiin 18.6.2024 ja lausuntojen jättöajaksi sovittiin elokuun 2024 loppu. Osa lausunnoista saapui pyydettyssä ajassa, mutta osa lausunnoista saapui vasta marraskuun lopussa. Lajitietokeskus ei antanut kaikkia pyydettyjä tietoja.

Kaikki saadut lausunnot ja aineistot on toimitettu ELY-keskukseen ulkoilureittisuunnitelman liitteenä.

Metsähallitus – tiivistetty lausunto

Metsähallituksen lausuntopyynnön valmisteluun ovat osallistuneet Metsähallituksen Luontopalvelut, Metsähallituksen Kiinteistökehitys ja Metsähallitus Metsätalous Oy. Pirkan Taival reitti on tunnistettu yhteysväyläksi Metsähallituksen eri kohteiden ja maa-alueiden väleillä ja suhtautuu ulkoilureittihankkeeseen myönteisesti. Metsähallituksen hallinnoimista muista luonnonsuojelutarkoituksiin varatuista alueista ulkoilureitti sivuaa Kurussa Metsäopiston metsä-Natura-alueella (FI0321010, SAC) ja sijoittuu Pitkäkankaan suojelutarkoituksiin varatulle alueelle Pitkäkankaan Natura-alueen (FI0321009, SAC) läheisyyteen. Pirkan Taival kulkee näiltä osin vakiintuneilla reiteillä. Polkulinjauksen välittömässä läheisyydessä ei ole tiedossa olevia havaintoja häiriöherkistä lajeista, eikä reitti vaaranna alueiden suojelutarkoitusta. Siten Luontopalveluilla ei ole esitettyyn reittilinjaukseen huomautettavaa. Reittitoimituksen yhteydessä on kuitenkin syytä tunnistaa reitin kunnostamisen ja käytön mahdollisia vaikutuksia Natura-alueisiin ja arvioitava, aiheutuuko niistä sellaisia vaikutuksia, jotka edellyttäisivät varsinaista Natura-arviointia.

Vastaus: Pirkan Taival reitti kulkee Metsähallituksen mailla vakiintuneita reittejä, eikä reittimuutoksille ole tarvetta. Metsähallituksen luontopalvelut pyydetään mukaan reitistön toteutussuunnittelun alkuvaiheessa. Mikäli natura-alueille suunnitellaan reitin kunnostustöitä, ollaan siitä ennakolta yhteydessä Metsähallitukseen.

Riistakeskus – tiivistetty lausunto

Riistakeskuksella ei ole yksityiskohtaisempaa lausuttavaa ulkoilureittisuunnitelmaan. Olemassa olevan vanhan reitin varrella metsästetään, mutta reitti on vakiintunut ja yleisesti metsästäjien tiedossa. Reitin kunnostamisen ja opastamisen yhteydessä on hyvä olla yhteydessä paikallisiin metsästyseuroihin luontovirkistyksen yhteensovittamisen merkeissä.

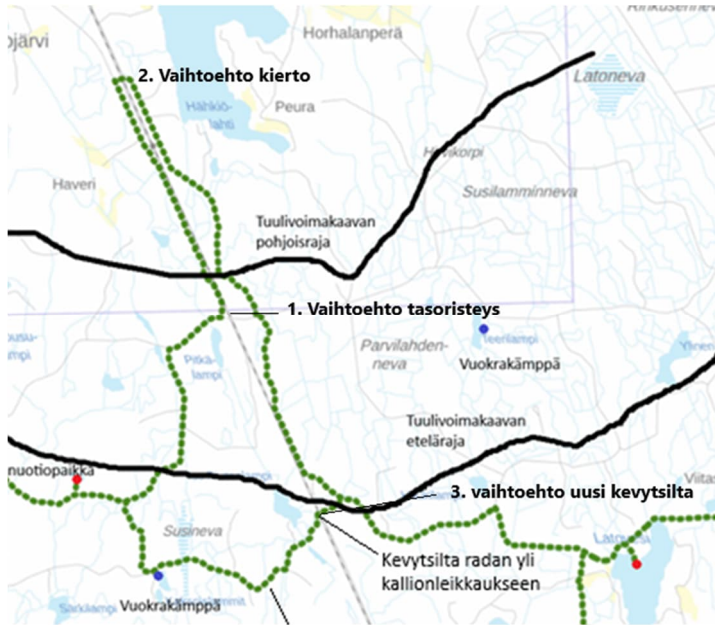
Vastaus: Alueen metsästyseuroihin ollaan yhteydessä reitin tarkemman kunnostussuunnittelun ja toteutuksen yhteydessä. Metsästyseuroja pyritään osallistamaan reitin kunnostukseen.

Väylävirasto – tiivistetty lausunto rautatien Tampere-Seinäjoki osalta

Väylävirasto ottaa kantaa valtion rautateiden alueella tapahtuvaan toimintaan. Lausuntopyynnössä on todettu, että rautateiden ylitykset ja alitukset koko hankealueella ovat kunnossa, mutta Tampere-Seinäjoki radan Ikaalisten ja Parkanon rajamailla on vaikeasti hallittavissa oleva kiertotie lähimmälle ylikululle. Kiertotie aiheuttaa reitille noin viiden kilometrin kierron. Reitti on muutettu kiertämään lähimmälle yli/alikululle vuosituhannen alussa ratanopeuden noustessa rataremontin yhteydessä. Väylävirastolle on esitetty kolme eri vaihtoehtoa ongelma kohdan ratkaisuksi. 1. vaihtoehto tasoristeys vanhaan kohtaan, 2. pitää reitti entisellään ja kiertää radan vartta viisi kilometriä ja vaihtoehto 3.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä toteuttaa uusi kevytsilta kalliroleikkaukseen kohtaan missä Pirkan Taival reitti on kulkenut viime vuosituhannen lopulla. Väylävirasto hylkää vaihtoehdon 1. tasoristeys ratanopeuden 200 km johdosta. Tasoristeyksiä ei sallita rataosuuksilla, joiden nopeus on yli 140 km/h. Väylävirasto hyväksyy tarkasteluun vaihtoehdot 2. ja 3.

Vastaus: Pirkan Taival reitille haetaan ulkoilureittitoimitusta vaihtoehtoreitille 2. sekä 3. Alkuvaiheessa reittivaihtoehto 2. jää käyttöön, jolloin reitillä liikkujat opastetaan kulkemaan reitin kiertotietä Teerilammentien ylikulun kautta. Tasoristeysalueelle asennetaan molemmin puolin selkeät



opasteet, että radan ylitys on kielletty. Myöhemmin teknisen suunnittelun ja rahoituksen varmistuttua toteutetaan vaihtoehto 3. kevytsilta kalliroleikkaukseen Tampere-Seinäjoki radan yli. Väylävirasto muistuttaa, että uudessa radanyhteyksessä ja sen suunnittelussa tulee huomioida mahdollinen Väyläviraston suunnittelema lisäraide radan itäpuolelle, ”Tampere-Seinäjoki tarveselvitys 38/2019” Kevytsillan osalta hakija vastaa toteutuskustannuksista ja kunnossapidosta sekä sillan suunnitelmat on hyväksyttävä Väyläviraston taitorakenneyksikössä.

Kuva 4. Kuvassa on esitetty Tampere-Seinäjoki rata suhteessa Pirkan Taival reittiin. Reitin tasoristeyksestä (1.) pohjoiseen kulkeva radanvarsikierto lisää matkaa yhteensä noin viisi kilometriä.

laji.fi -aineiston mukainen tarkastelu reittipohjalle

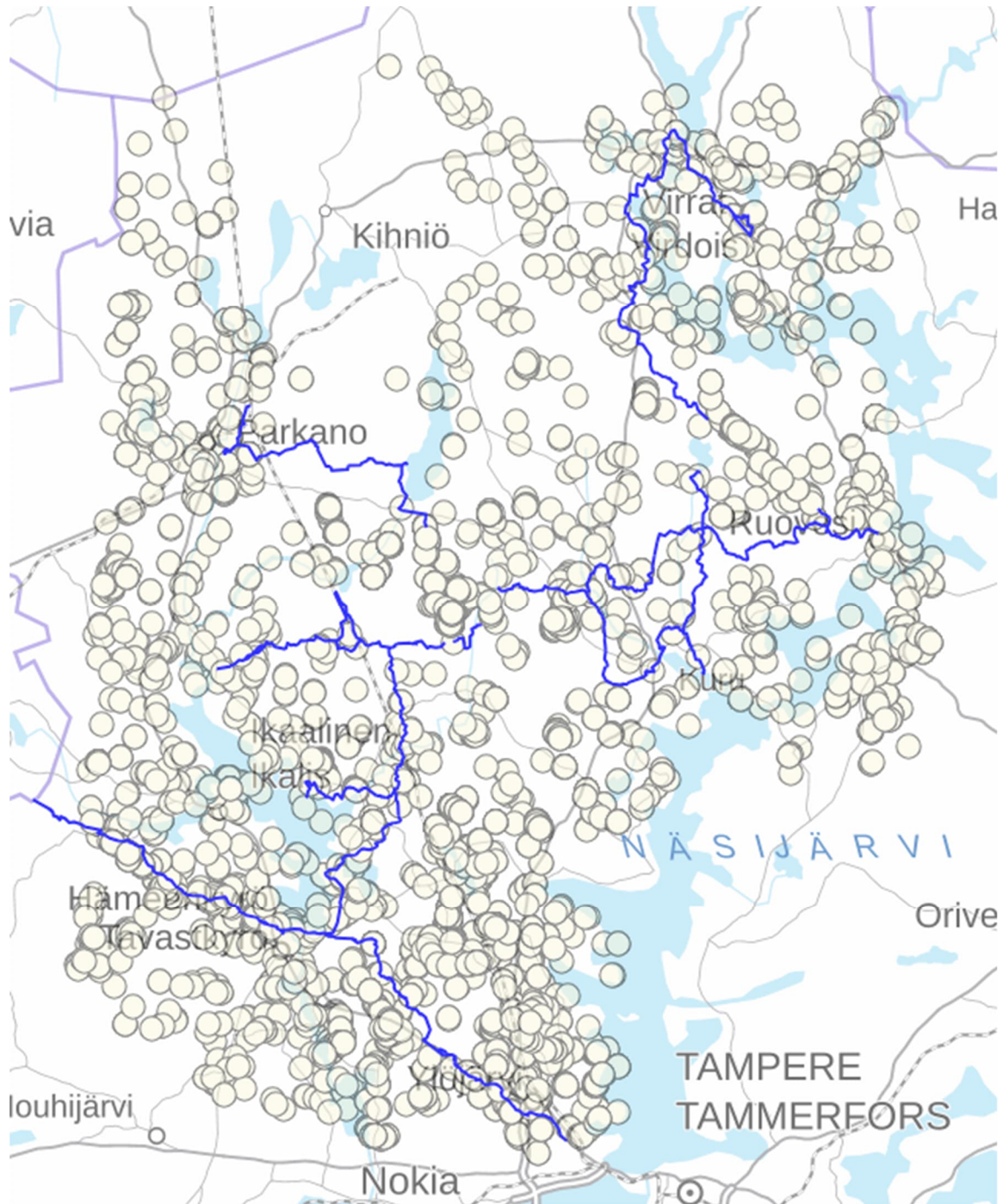
Lajitietokeskuksen laji.fi tietokannasta tehtiin aineistopyyntö 41 eri kohteeseen. Päähuomio oli lintu ja kasvihavaintojen parissa reitin varrella. Aineistopyyntö tehtiin 28.10.2024 ja aineistot ladattiin käyttöön 29.11.2024. Kaikki muut aineistopyynnot hyväksyttiin, mutta Luonnontieteelliseltä museolta (Luomus) pyydetty petolintuhavainnot, pesintöineen ei ollut hyväksytyjen aineistopyyntöjen mukana. Petolintujen esiintymien ja pesintöjen osalta käytettävissä oli vain laji.fi palvelun julkinen aineisto, jossa aineistotarkkuus paikkatiedon osalta on 10000 metriä. Reittisuunnittelija on kartoittanut kaikki Pirkan Taival reitin metsissä kulkevat reittiosat touko- kesäkuussa 2024. Kartoituksen aikana havaittiin yksi kalasääsken pesä Ikaalisten Vetelänevan suunnalla. Vetelänevan alue on osayleiskaavoituksessa tuulivoimapuistohankkeen vuoksi.

Muiden havaintojen osalta, havaintoja tuli koko Pirkan Taival reitin aluerajauksella noin 6600, joista pieni osa osui reitin varrelle tai lähelle reittiä.

Myönnetyt lajitietoaineiston mukaan reitin varrelta tai sen läheisyydestä löytyy linnuston osalta yksittäisiä havaintoja melko tavanomaisista uhanalaisista lajeista, kuten varpunen, töyhtötiainen, hömötiainen, tervapääsky tai varpuspöllö. Havainnot eivät osu suoraan reitille.

Reitin varrella on useita liito-orava havaintoja, mutta reitin kunnostuksen yhteydessä ei tehdä sellaisia maan- tai metsänhoidollisia toimia, jotka haittaavat liito-oravan elinoloja.

Kasvien osalta reitin läheisyydestä on kartoitettu yksittäisiä havaintoja esimerkiksi hirvenkellosta, koturineulasta ja aarnisammaleesta. Havainnot eivät osu olemassa olevan reitin kohdalle. Ladattu aineisto on tämän suunnitelman liitteenä paikkatietoaineistona.



Kuva 5. lajitietokeskuksen tietopyynnöllä selvitettiin reitin vaikutuksia luontoarvoihin.

PIRKAN TAIVAL – ULKOILUREITTISUUNNITELMA Ylöjärvi, Hämeenkyrö, Ikaalinen 2025
Nähtävillä lokakuu 2025: Ikaalinen
Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä

Paivays	Tekija	Kuvaus
18.11.2024 10:44	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Hatikka.fi:n havainnot)
18.11.2024 10:44	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (PEBIHOITO lajihavainnot)
18.11.2024 10:44	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Hyönteistietokanta)
18.11.2024 10:44	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Maalintujen linjalaskennat)
18.11.2024 10:44	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Liito-orava-LIFE)
18.11.2024 10:44	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Liito-oravan seuranta)
18.11.2024 10:44	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Vesilintulaskennat, Luomuksen aineisto)
18.11.2024 10:44	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Löydös havaintopalvelu)
18.11.2024 10:44	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Naturalist Suomi Finland)
18.11.2024 10:44	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Vihkon yleiset havainnot)
18.11.2024 10:44	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Lintujen pesäkorttiseuranta)
18.11.2024 10:44	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Suomen 4. lintuatlas 2022–2025, havainnot Vihko-havaintopalvelusta)
18.11.2024 10:44	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Lintujen ja nisäkkäiden ruokintapaikkaseuranta)
18.11.2024 10:44	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Maalintujen pistelaskennat)
13.11.2024 10:01	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Jäkäläkoelmat (H): Lichenes Fennoscandiae orientalis)
01.11.2024 13:51	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Vesilintulaskennat, Luken aineisto 2015–2019)
01.11.2024 13:51	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Vesilintulaskennat, Luken aineisto 2020–)
30.10.2024 08:56	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (LajiGIS: Lajin seurantaohjeet)
30.10.2024 08:56	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (LajiGIS: Muut havainnot)
30.10.2024 08:56	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (LajiGIS: Lajistokartoitukset ja -seurannat)
28.10.2024 12:26	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (JYV - Sammalkokoelma)
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Luomuksen maalintujen linjalaskennat ei-vakiolinjoilla)
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Itäisen Fennoskandian nivelkärsäiset (Luomus))
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Putkilokasvikoelmat)
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Maatalousympäristön päiväperhosseuranta, vanhat linjat)
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Pohjaeläintietojärjestelmä)
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (JYV - Sienikokoelma)
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (TUR Turun yliopiston putkilokasvikoelmat, Herbarium generale)
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Tampereen laihokaviosammalselvitykset)
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Aphylllophorales Fennoscandiae orientalis)
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Tampereen arvokkaat lajihavainnot)
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (TUR sammalkokoelmat)
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (FCG Finnish Consulting Group Oy:n lajihavainnot)
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Luontoliiton metsäryhmän lajihavainnot)
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Oulun yliopiston kasvimuseon sammalkokoelma)
28.10.2024 12:07	Aineiston toimittaja	Aineisto hyväksytty (Yöperhosseuranta)
28.10.2024 12:07	Petri Mäkelä	Ehdot hyväksytty
28.10.2024 11:49	Aineiston toimittaja	Pyyntö vastaanotettu

Kuva 6. Lajitietopyynnön kautta hyväksytyt lajitiedot. Petolintujen havaintoihin ja pesintöihin liittyviä tietoja ei luovutettu pyynnön ensimmäisen kuukauden aikana.

Vastaus: Lajitietokeskuksen aineistosta ei toistaiseksi saaduilla tiedoilla ole vaikutusta reitin linjaukseen koko reitin alueella.

Pirkanmaan ELY-keskus – ympäristövastuualue

Pirkanmaan ELY-keskuksen ympäristövastuualue on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota reitin vaikutuksista luontoarvoihin. Lausunnossa pyydetään lisäselvitystä ja vaikutusarviota seuraavista:

- Hämeenkyrön Turkimusojan ylitys. Turkimusoja ylitetään olemassa olevaan maantiesiltaa pitkin.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä

- Lajitietokeskuksen ajantasaisesta lajitiedosta ja huomioitavien lajien vaikutuksista taukopaikkoihin ja uusille reiteille. Lajitietokeskuksen asiat on käsitelty edellisessä kohdassa.
- Yksityismaiden luonnonsuojelualueet Ylöjärvi: YSA043522, YSA244187, YSA042001. Hämeenkyrö: YSA243606. Ikaalinen: YSA233409. Virrat: YSA 042380. Kaikissa



yksityismaiden luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksissä on mainittu, että alueilla on olemassa olevaa polkuverkostoa. Ikaalisten Sepän metsä YSA233409, luonnonsuojelualueella kulkee karttakuvan mukainen olemassa oleva polku ja polun varrella on Pirkan Taival opasteita. Polku on kartoitettu kohdekäynnillä gps:n avulla keväällä 2024. Gps signaalin häirinnän ja metsän peitteisyyden vuoksi reittiviivassa voi olla epätarkkuutta.

Kuva 7. Sepän metsän polku YSA233409

- Natura-alueiden osalta suunnitelmassa käsiteltävänä oleva reitti kulkee olemassa olevalla tai ehdotettavaksi ajatellulla Natura-alueella vain yhdessä kohdassa. Kohde on Ikaalisten ja Hämeenkyrön kuntien alueelle ulottuva Vatulanharju-Ulvaanharju alue. Kohde on Natura 2000-verkostoon kuuluva alue, ja alueen läpi kulkee vakiintunut Pirkan ura reitti, joka jatkuu Ikaalisten rajalta edelleen Jämijärven ja Kankaanpään alueilla olevan Hämeenkaan Natura 2000 erityisten suojelutoimien alueelle. Reitille ei tehdä muutoksia alueella. Metsähallituksen hallinnoimista muista luonnonsuojelutarkoituksiin varatuista alueista ulkoilureitti sivuaa Kurussa Metsäopiston metsä-Natura-alue (FI0321010, SAC) ja sijoittuu Pitkäkankaan suojelutarkoituksiin varatulle alueelle Pitkäkankaan Natura-alueen (FI0321009, SAC) läheisyyteen. Pirkan Taival kulkee näiltä osin vakiintuneilla reiteillä. Polkulinjauksen välittömässä läheisyydessä ei ole tiedossa olevia havaintoja häiriöherkistä lajeista, eikä reitti vaaranna alueiden suojelutarkoitusta. Siten Luontopalveluilla ei ole esitettyyn reittilinjaukseen huomautettavaa.
- Olemassa oleva reitti ei kulje muilta osin luonnonsuojeluohjelman tai lehtojensuojeluohjelman alueilla, paitsi Virtain Alaisen Torisevan pohjoisreunassa noin 28 metrin matkalta olemassa olevaa vahvaa ja vakiintunutta polkupohjaa. Kohde on lehtojensuojeluohjelman inventointialue.
- Olemassa olevan reitin alueella on runsaasti pohjavesialueita. Erityisesti ns. Pirkan uran harjureitillä Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Ikaalisten alueella. Pirkan uralta pohjoiseen reitti kulkee pohjavesialueilla Ylöjärven Haverin, Seitsemisharjun ja Pitkäkankaan alueilla, sekä pieneltä osin Ruoveden Kirkkokankaan ja Virtain Lakarinharjun ja Jähdyspohjan pohjavesialueilla. Pirkan Taival reitillä tai sen liitännäisalueilla eikä reitin kunnostustoimenpiteillä voida katsoa olevan vaikutusta pohjavesialueisiin. Reitin kunnostustoimenpiteet liittyvät pääosin opasteiden, ojasiltojen ja pitkospuiden asennukseen. Pintamaan muokkausta toteutetaan vähäisessä määrin latupohjien osalta.
- Olemassa olevan reitin alueelle on määritelty useita valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita, kuten Pirkanmaan harjumaisemat ja useita laajoja kulttuuriympäristön maisema-alueita. Pirkan Taival reitti ja etenkin sen aikaisemmat versiot Sata-Hämeen reitistö ovat osa Pirkanmaan kulttuurihistoriaa ja myös osa maisemallista kulttuuria. Reitin ja alueen kulttuurihistoriaa otetaan huomioon mm. reitille asennettavia uusia opasteita suunniteltaessa.

Vastaus: Pirkanmaan ELY-keskus on esittänyt selvittävien luontoarvojen listauksen lausunnossaan. Kohteet on tarkastettu lausunnon mukaisesti ja osaan kysymyksistä on yksityiskohtaisempi vastaus edellä. Muilta osin Pirkan Taival reitin olemassa olevan reittipohjan ei voida katsovan aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia luontoarvoille. Mikäli reittiä kunnostetaan merkittävässä määrin tai reitille tehdään levennystä, rasitepohjan puitteissa, kunnostettavan reitin osan luontoarvot tarkastetaan ajankohtaisesta tietolähteestä ennen kunnostustoimien aloitusta.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä

Mikäli muut kuin esimerkiksi olemassa olevat korvattavat sillat, opasteet tms. kunnostustoimenpiteet liittyvät luonnonsuojelualueille, tehdään kunnostuksesta erillissuunnitelma Pirkanmaan ELY-keskukseen.

Pirkanmaan ELY-keskus – liikennevastuualue

Tämä lausunto koskee Pirkanmaan ELY-keskuksen L-vastuualueen liikenteellisiä lähtökohtia Pirkan Taival reitin merkitsemiseen ja maanteiden käyttöön. Lausunnossa on kerrottu myös miltä osin reittiluonnos kulkee maanteiden poikki tai maanteitä pitkin sekä kohteiden nopeusrajoitukset ja liikennemäärät sekä tierekisteriosoitteet. Kohteisiin on lisätty myös kommentteja, joita kannattaa jatkosuunnittelussa harkita.

Maantiet ovat yleisesti liikenteen käytössä, joten retkeilyreititkin voivat kulkea tarvittaessa maanteitä pitkin. Jos maantien tiealueelle halutaan laittaa reittiin liittyviä opasteita, täytyy niiden asettamiseen hakea lupa Pirkanmaan ELY-keskukselta. Tiettyihin vilkkaampien (keskivuorokausiliikenne, KVL > 1500) teiden ylityskohtiin on mahdollista asettaa retkeilyreitistä varoittava merkki eli jalankulkijoista varoittava liikennemerkki lisäkilvellä retkeilyreitti. Varoitusmerkki sekä varoittaa mahdollisista liikkujista että kertoo autoilijoille yleisesti retkeilyreitillä olemassaolosta. ELY-keskus asettaa varoitusmerkit, jos edellytykset sille täyttyvät.

Ylityskohdat on joka tapauksessa sijoitettava sellaisiin tienkohtiin, että nopeusrajoituksen mukainen pysähtymisnäkemä varmasti täyttyy. Reitin käyttäjät ovat väistämisvelvollisia tienylityspaikoissa ja ylityskohdat täytyy siis tuoda reitillä selkeästi esiin ylityspaikkaa lähestyessä, esimerkiksi kyltti ”tien ylitys”.

Alla listattuna reittien ja maanteiden kohtaamispaikat alueittain ja niihin liittyvät tiedot ja kommentit.

Pirkan ura:

Maanteiden ylitykset (tie, KVL, nopeusrajoitus, tierekisteriosoite):

Mt 2594 Vatulantie, 130, yleisrajoitus, 2594-5-3100

Mt 13115 Vasuntie, 120, yleisrajoitus, 13115-1-900

Mt 13087 Vesajärventie, 460, yleisrajoitus, 13087-1-4500

vt 3 Kyröskoski, 9200, 100 (alikulku), 3-208-7360

Mt 276 Kyröskoskentie (Manni), 1930, 50, 276-2-5400

- **Kohteessa voisi olla reitin ylityspaikasta varoittava liikennemerkki**

Mt 13153 Lintuharjuntie, 450, yleisrajoitus, 13153-1-7370

Mt 13149 Rokkakoskentie, 150, 50, 13149-1-3940

vt 3 Pinsiön koulutie, 11140, 100 (alikulku), 3-204-590

Mt 13145 Pinsiönkankaantie (Topin tupa), 1120, 50-60, 13145-1-8600

vt 3 / Pikku-Ahvenisto, 17970, 100 (ylikulku), 3-139-3860

Mt 3007 Kolmenkulmantie, 4380, 60 (ylikulku), 3007-1-770

Maantietä/jkpp-väylää pitkin (tie, KVL, nopeusrajoitus, tierekisteriosoite):

Mt 3002 Kyröskosken kohta, Koskitie, 2800, 40 (jkpp-väylää pitkin)

Kyrösjärvi – Seitsemisen kansallispuisto:

Maanteiden ylitykset: (tie, KVL, nopeusrajoitus, tierekisteriosoite)

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä
Mt 276 Luhalahdentie (Haveri) 730, 70, 276-3-1940

Mt 2763 Mäihälähdentie, 100, yleisrajoitus, 2763-1-2320

Mt 2764 Poikeluksentie (Sisättö), 300, 50, 2764-2-5040 > 2764-2-5360

Mt 13287 Seitsemisentie, 40, yleisrajoitus, 13287-1-5490

Maantietä/jkpp-väylää pitkin (tie, KVL, nopro, tierekisteriosoite):

Mt 276 Manni – Viljakkala 1900, 40 (jkpp-väylää pitkin)

Mt 276 Viljakkala – Haveri – Inkula 730, 50-70 (osin tietä pitkin ja tien ylitykset), 276-3-1940 > 276-3-2320

Mt 276 Luhalahden kohta, 410, 40 (tietä pitkin), 276-4-1600 > 276-5-950

Vaho: Väinäntie / Vahontie, 60, yleisrajoitus, 13284-2-5430 > 13284-2-5760

Sisättö: Väinäntie / Poikeluksentie, 300, 50, 2764-2-5040 > 2764-2-5360

Ruovesi/Kuru – Helvetinjärven/Seitsemisen kansallispuisto:

Maanteiden ylitykset (tie, KVL, nopro, tierekisteriosoite):

kt 66 Ruovesi, 2090, 80 (alikulku), 66-9-670

Mt 14320 Haukkamaantie, 110, yleisrajoitus

- ***ylityskohta hankalasti mutkan kohdalla, mutta vähän liikennettä***

Mt 337, Karjulantie (Karjulankoski), 1540, 60, 337-1-3750 > 337-1-3890 (ylitys + osin tietä pitkin)

- ***Kohteessa voisi olla reitin ylityspaikasta varoittava liikennemerkki***

Mt 14271 Koivistonperäntie, 50, yleisrajoitus, 14271-1-1130

kt 65 Kuru, 4170, 50 (alikulku), 65-9-6700

Mt 332 Luoteentie, 920, yleisrajoitus, 332-8-2120

Mt 332 Luoteentie, 920, yleisrajoitus, 332-6-5200

kt 65 Kurun pohjoispuoli Rumavuori, 1920, 80 (ylitys linjaosuudella), 65-11-7000

- ***Kohteessa voisi olla reitin ylityspaikasta varoittava liikennemerkki***

Maantietä/jkpp-väylää pitkin (tie, KVL, nopro, tierekisteriosoite):

~~Kt 66 Ruoveden kohta Matesuontielle, 2090, 80, 66-9-670 > 66-9-2050 POISTETTU REITILTÄ~~

- ~~• ***voisiko reitti mennä kt 66 yli ja Poukantien kautta, kun kt 66 aika vilkas, reitin ylityskohdasta voisi varoittaa***~~

Mt 14320 Haukkamaantie 110, yleisrajoitus, 14320-1-4240 > 14320-1-5530

Mt 14270 Kuru/Virastotie, 1600, 40, 14270-1-60 > 14270-1-800

Mt 337 Kuru/Karjulantie 1540, 40 (jkpp-väylää pitkin)

Virrat (Toriseva)– Helvetinjärven kansallispuisto:

Maanteiden ylitykset (tie, KVL, nopro, tierekisteriosoite):

kt 66 Torisevan kohta, 2070, 100 (ylitys linjaosuudella), 66-13-3100

- ***Kohteessa voisi olla reitin ylityspaikasta varoittava liikennemerkki***

vt 23 / kt 66 Herraskylä, 4340, 80 (ylitys yt-liittymässä), 23-208-4200

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä

- ***Pystyisikö reitin siirtää kulkemaan ratapohjaa Asematie liittymän alikulun kautta, vilkkaan tien ylitys***

Kt 66 Ala-Herranen, 2360, 100 (ylitys yt-liittymässä), 66-15-600

vt 23 Makkaraoja, 3725, 80 (ylitys yt-liittymässä, 160 m valtatietä pitkin) 23-207-5140 > 23-107-5300

- ***Kohteessa voisi olla reitin ylityspaikasta varoittava liikennemerkki***

kt 65 Vaskiveden kohta, 1680, 50 (suojoatie+240 m tietä pitkin), 65-16-10 > 65-16-250

Maantietä/jkpp-väylää pitkin (tie, KVL, nopra, tierekisteriosoite):

kt 65 Koronkylän kohta, 2060, 50-80 (noin 1,3 km kantatietä pitkin), 65-16-7790 > 65-17-1110

Mt 3358 Havangantie, 80, 50, 3358-1-0 > 3358-1-360

kt 66 Vaskivedentie (Keihäsjärven kohta) 1680, 80 (noin 900 m kantatietä pitkin) 65-15-120 > 65-15-1040

Parkanon asema – Aurejärvi – Seitsemisen kansallispuisto:

Maanteiden ylitykset (tie, KVL, nopra, tierekisteriosoite):

Mt 2742 Uudenasemantie, 810, 60, 2742-1-2580

- ***Pystyisikö väliä Kairokoski-Asema (Ylikoskenkatu-Luomanperäntie- Pirkkan Taival) kehittämään sellaiseksi, että se palvelisi Parkanon ja Aseman välistä pyöräilyä***

Mt 13355 Karttiperäntie, 80, yleisrajoitus, 13355-2-4210

Maantietä/jkpp-väylää pitkin (tie, KVL, nopra, tierekisteriosoite):

Mt 13355 Aurejärventie, 80, 220, 60/yleisrajoitus, 13355-1-0 > - 13355-1-4310

Mt 332 Länsi-Aureentie, 730, yleisrajoitus (päissä 60), 332-4-0 > 332-4-2040

Mt 13287 Seitsemisentie, 40, yleisrajoitus, 13287-2-10470 > 13287-2-11570

Vastaus: Pirkkanmaan ELY-keskuksen liikennevastuualue on käynyt kattavasti läpi koko reitin tiealueet. Ulkoilureittisuunnitelman vahvistamisen jälkeen reitin liikennemerkintöjen suunnitelmavaiheessa toteuttaja on yhteydessä ELY-keskukseen tarkempien suunnitteluohjeiden ja kustannusten selvittämiseksi.

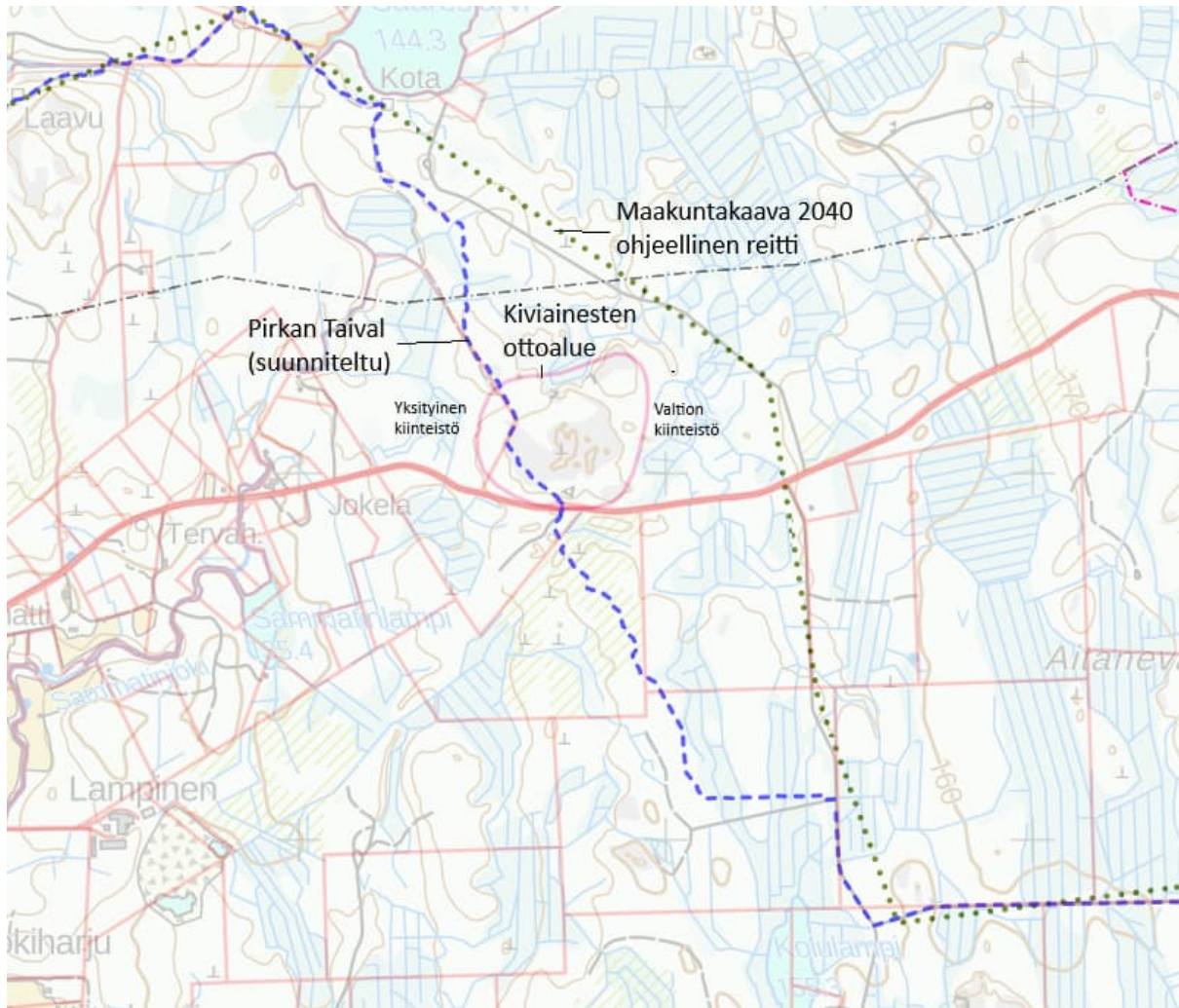
Lausunnossa on selkeästi esitetty kohdat, jotka tulee merkitä ylitys- tai kulkupaikkoina. Seuraavassa on käsitelty poikkeamia lausunnon sisältä.

-

- Mt 2742 Uudenasemantie, 810, 60, 2742-1-2580. Parkanon keskustan ja Parkanon juna-aseman väliselle osuudelle on suunniteltu kevyenliikenteen väylää. Osittain reitti on yhteneväinen Pirkan Taival reitin kanssa.

Vastaus: Tuulivoimaa koskevat asiat on käsitelty kohdassa 3.1. Kiviaineshuollon kannalta tärkeillä alueilla Parkanon Susimäen alueella reitti pyritään pitämään vanhalla paikallaan. Maakuntakaavassa

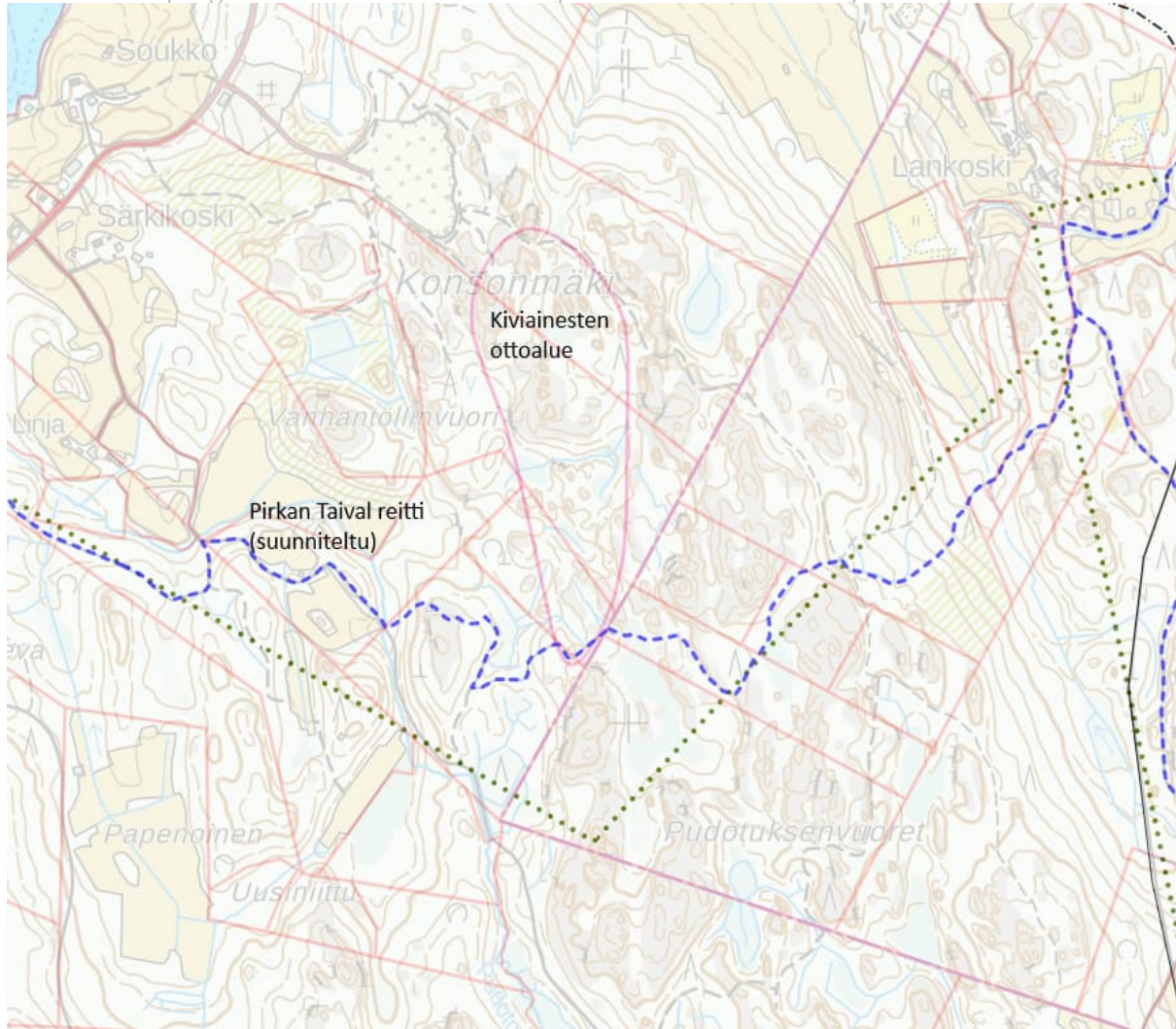
Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä reittivaihtoehtoksi on ehdotettu metsäautotietä, joka korvaisi noin 2,5 kilometrin pituisen metsäpolun noin 2,3 kilometrin mittaisella metsäautotie osuudella.



Kuva 9. Kartan keskellä Parkanon Susimäki ja kiviainesten ottoalue maakuntakaavassa. Sinisellä merkittynä Pirkkanen Taival reitin alkuperäinen paikka.

Parkanon puolella kulkeva osuus Pirkkanen Taival reitistä kulkee valtaosan osuuksista metsäautoteillä. Tämän vuoksi reitin kulkua metsäisillä osuuksilla tulee varjella kaikin keinoin. Reittiä voitaisiin siirtää pienin muutoksin kiertämään kiviainesten ottoaluetta alueen länsipuolelta, mutta tällä hetkellä reitti kulkee valtion maalla ja siirtyisi tällöin yksityisen kiinteistönomistuksen piiriin. Tällä hetkellä kohteella ei ole toimintaa, eikä kiviainesten ottoa ole aloitettu. Mikäli toiminta alkaa, ehdotetaan, että reitin siirtoa viedään eteenpäin yhdessä Metsähallituksen kanssa. Tällöin reitti voisi siirtyä esimerkiksi kiviainesalueen itäpuolelle, mutta ei metsäautotielle. Uusi reittilinjaus vaatii uuden reitin raivauksen ja toteutuksen.

Ikaalisten Pudotuksenvuoret-Konsonmäki alueella olemassa oleva reitti osuu pieneltä osin Maakuntakaava 2040 merkittynä kiviaineshuollon kannalta tärkeään aluerajaukseen. Reitti kulkee olemassa olevalla reitillään lähes kivihuollon aluerajauksen rajaviivalla. Tällä hetkellä alueella on kiviainesten ottoalue Konsonmäessä, noin 700 metriä reitistä pohjoiseen. Kiviainesten tämänhetkinen ottoalue sijaitsee tärkeän kiviaineshuollon aluerajauksen ulkopuolella. Mikäli Pudotuksenvuoret-Konsonmäki kiviainesten otto jatkuu aluerajauksen mukaan etelään ja saavuttaa Pirkkanen Taival reittiä tarpeettoman läheltä, reittiä siirretään aluerajauksen ulkopuolelle siten, että reitin rasite pysyy olemassa olevalla kiinteistöllä tai mikäli kiinteistöjen omistaja on sama, naapurikiinteistön puolelle.



Kuva 10. Ikaalisten Pudotuksenvuoret-Konsonmäki kiviaineshuollon kannalta tärkeä alue on kartalla keskellä. Pirkkan Taival reitin olemassa oleva osuus kulkee aivan aluerajauksen reunaa pitkin.

Maakuntamuseon lausunto

Maakuntamuseo on antanut Pirkkan Taival reitistä kaksi lausuntoa. Ensimmäinen lausunto saapui 17.9.2024 ja toinen lausunto 21.11.2024 päivätyillä sähköposteilla.

Seuraavassa tiivistetty lausunto 17.9. päiväystä lausunnosta.

Suunnittelualueella sijaitsee 33 ennestään tunnettua muinaismuistolailla rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä ja muuta arkeologista kulttuuriperintökohdetta. Lisäksi suunnittelualueella sijaitsee kolme mahdollista muinaisjäännöstä. Reittilinjalla tai välittömästi sen vieressä sijaitsee 13 kiinteää muinaisjäännöstä ja muuta kulttuuriperintökohdetta, muut liitteessä mainitut kohteet ovat noin 17–100 m etäisyydessä. Kohteisiin kuuluu varsinkin asutus- ja elinkeinohistoriallisia jäännöksiä.

Kiinteän muinaisjäännöksen ja siihen kuuluvan suoja-alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu niihin kajoaminen ilman muinaismuistolaissa säädettyä lupaa on kielletty (MML 1, 4 §). Kiinteät muinaisjäännökset ja niihin kuuluvat suoja-alueet tulee ottaa ulkoilureittisuunnitelmassa huomioon siten, että niihin ei kohdistu sellaisia toimenpiteitä, jotka merkitsisivät muinaismuistolain 1 §:ssä kiellettyjä toimia. Myös muut kulttuuriperintökohteet ovat sellaisia historiallisen ajan arkeologisoituneita kohteita/rakenteita, jotka tulisi säilyttää ympäristössä.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä. Alustavasta suunnitelmasta ei ilmene taukopaikkojen sijainti, siirrettävät reittiosuudet tai sellaisten reitinosien sijainti, joissa nykyistä kulku-uraa muutoin muutettaisiin. Reitin alueella sijaitsevien arkeologisten suojelukohteiden tiedot ovat osaksi ajan tasalla, mutta osassa reittiä tiedot ovat joko vanhentuneet tai alueita ei ole inventoitu aikaisemmin. Suunnittelualue on monin paikoin potentiaalista ennestään tuntemattomien kiinteiden muinaisjäännösten ja muiden kulttuuriperintökohteiden löytymiseen. Reittivähytyksestä tunnetaan lisäksi löytöpaikkoja ja mahdollisiksi muinaisjäännöksiksi luokiteltuja kohteita, jotka tulee tarkastaa maastossa niiden suojelustatuksen määrittämiseksi. Suunnitelmaa laadittaessa tulee siten varautua arkeologisen inventoinnin tekemiseen ainakin taukopaikoilla, joissa maankäyttö ja maaston kuluminen tulee olemaan polkuja intensiivisempää, sekä muuttuvilla/uusilla reitin osuuksilla. Lisäksi inventoinnissa on tarkastettava ennestään tunnetut kohteet, joista ei ole käytettävissä riittävää ja ajantasaista tietoa.

Arkeologinen inventointi tulee tehdä havainnoinnin kannalta hyvissä, lumettomissa olosuhteissa, ja siinä selvitetään, sijaitseeko em. alueilla kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita. Maakuntamuseo ottaa inventoinnin tulosten perusteella kantaa suunnitelmien toteutettavuuteen ja mahdollisiin muutos- tai jatkotutkimustarpeisiin. Inventointi on syytä tehdä mahdollisimman varhaisessa suunnitteluvaiheessa reitin ja taukopaikkojen selvittyä. Pirkanmaan maakuntamuseo ottaa suunnitelmien täsmennyttyä kantaa inventoinnin kohdistamiseen. Museo antaa myös ohjeet inventoinnin laatuvaatimuksista, tilaamisesta ja digitaalisesta raportoinnista. Tarkentunut reittisuunnitelma pyydetään siksi lähettämään Pirkanmaan maakuntamuseolle lausuntoa varten.

Jos ulkoilureitin suunnitteluprosessin yhteydessä tulee tietoa tai havaintoja mahdollisista ennestään tuntemattomista arkeologisista kohteista, esimerkiksi kiviröykkiöistä tai maakuopista, tulee niistä viipymättä olla yhteydessä maakuntamuseoon.

Ulkoilureitit voivat parhaimmillaan tehdä alueiden kulttuuriympäristöä tunnetuksi ja kulttuuriympäristökohteet puolestaan tuoda reiteille lisäarvoa. Maakuntamuseo esittää tutkittavaksi arkeologisten suojelukohteiden hyödyntämistä reittisuunnitelmassa esimerkiksi pystyttämällä reitin varrelle kohteista kertovia opastauluja. Pirkanmaan maakuntamuseo antaa mielellään lisätietoa ja ohjeita opastaulujen sisällöstä sekä pystyttämisestä. Suunnitelma mahdollisen opastaulujen sijainnista on lähetettävä Pirkanmaan maakuntamuseoon.

Vastaus lausuntoon 17.9.2024:

Maakuntamuseon lausunnon mukaan reitillä tai sen välittömässä läheisyydessä on 13 kiinteää muinaisjäännöstä ja muuta kulttuuriperintökohdetta, muut liitteessä mainitut kohteet ovat noin 17–100 m etäisyydessä. Lausuntovastineessa 11.10.2024, suunnittelija on pyytänyt maakuntamuseolta uuden tarkennetun lausunnon, liittyen inventoitaviin kohteisiin koko reitin alueella. Lausuntovastineessa maakuntamuseolle on toimitettu myös taukopaikat digitaalisena aineistona.

Mikäli Pirkkan Taival reitin suunnitelmavaiheessa tai uudelleen rakentamisen vaiheessa ilmenee havaintoja ennestään tuntemattomista arkeologisista kohteista, on suunnittelija tai toteuttaja viipymättä yhteydessä maakuntamuseoon.

Mikäli reitin varrella on arkeologisia kohteita, joita maakuntamuseo ja reitin toteuttaja haluavat yhdessä esitellä reitin käyttäjille, toteutus näiden opastetaulujen osalta tehdään yhteistyössä maakuntamuseon kanssa.

Seuraavassa tiivistetty lausunto 21.11.2024 päivätystä lausunnosta.

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikossa mainitusta hankkeesta, jonka tavoitteena on laatia ulkoilureittisuunnitelma yhdistämällä Ylöjärven, Hämeenkyrön, Ikaalisten, Parkanon, Virtain ja Ruoveden alueella olevat osuudet Pirkkan Taipaleen reitistä. Suunnitelman laatii Ekokumppanit Oy. Aiemmin maakuntamuseo on antanut hanketta koskien lausunnon diar. 573/2024. Alueellinen vastuumuseo on tutustunut sille toimitettuun, hanketta koskevaan lisäaineistoon ja toteaa seuraavaa.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä Pirkanmaan maakuntamuseo toi aiemmassa lausunnossaan esille reitin taukopaikkoihin, uusiin reittiosuuksiin ja reitin varrella sijaitseviin ennestään tunnettuihin arkeologisiin kohteisiin liittyvän mahdollisen inventointitarpeen. Uusien reittilinjausten osalta muutokset keskittyvät pääasiassa alueille, joilla on vireillä tuulivoimahankkeiden osayleiskaavoja. Näiden alueiden osalta Pirkan Taipaleen linjauksen muutoksia käsitellään tai on käsitelty ao. hankkeiden osayleiskaavoissa ja mahdollisten muuttuvien reittien osalta reitin muutoksesta ja taustaselvityksistä vastaa tai on vastannut kyseisen kunnan kaavoitus.

Suunnitellun reitin varrella sijaitsee kuitenkin ennestään tunnettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä, joiden osalta inventointi on tarpeen suorittaa. Inventointitarve koskee myös muutamia reitin taukopaikkoja ja reitin varrella sijaitsevia, arkeologisesti potentiaalisia maastonkohtia ja mahdollisia muinaisjäännöksiä. Reitin kohdalla tai välittömässä läheisyydessä sijaitsevien kohteiden osalta inventointiraportin tulisi sisältää tavanomaisten raportoitavien tietojen lisäksi myös lyhyt arvio reitin käytön vaikutuksista kuhunkin inventoituun arkeologiseen kohteeseen. Pirkanmaan maakuntamuseo ottaa inventoinnin tulosten ja vaikutustenarvioinnin perusteella kantaa suunnitelmien toteutettavuuteen ja mahdollisiin muutos- tai jatkotutkimustarpeisiin. Alla olevasta luettelosta käyvät ilmi inventointia vaativat ennestään tunnetut kohteet, mahdolliset muinaisjäännökset ja taukopaikat.

Ennestään tunnetut, inventoitavat kohteet:

- Virrat, Keiturinvuori Tykkitie (muinaisjäännöstunnus 1000042916), kiinteä muinaisjäännös, 1. maailmansodan aikana tykkitieksi kunnostettu tienosa, reitti kulkee kohteen päällä.
- Ylöjärvi, Soppeenmäki (1000001991), kiinteä muinaisjäännös, 1. maailmansodan aikainen puolustusvarustus (taisteluhautaa), jonka läpi reitti kulkee olemassa olevaa polkua pitkin.
- Ylöjärvi, Kurun (Niklasforsin) harkkohytti (1000015859), kiinteä muinaisjäännös, historiallisen rautaruukin jäännökset sijaitsevat reitin välittömässä läheisyydessä/alueella.

Inventoitavat mahdolliset muinaisjäännökset tai muut kulttuuriperintökohteet:

- Virrat, Petäjäjärvi (1000052946), mahdollinen muinaisjäännös, tervahauta, sijaitsee noin 5 m päässä reitistä.
- Ylöjärvi/Hämeenkyrö, Litukka (1000053781), mahdollinen muinaisjäännös, kolmen historiallisen kylän välinen rajapiste, jonka kautta reitti kulkee.
- Hämeenkyrö, Pentinmaan alueella oleva kahden historiallisen kylän välinen rajapiste, jonka kautta reitti kulkee (ks. liitekarta 1).
- Ikaalinen Vatulanharju (1000053812), mahdollinen tervahauta, jonka kautta reitti kulkee.
- Parkano, Korpikylän alueella oleva historiallisen kylän rajapiste, jonka kautta reitti kulkee (ks. liitekarta 2).
- Parkano, Aineskankaan ja Keidasnevan välissä, harjanteella on laserkeilauskuvin erotettavissa kolmen kuoppamaisen ilmiön ryhmä, jonka kautta reitti kulkee (ks. liitekarta 3). Kuopat saattavat liittyä vanhoihin elinkeinoin (esim. pyyntikuopat, tervatai hiilihaudat, kellarit, nauriskuopat), ja niitä voi koskea muinaismuistolain rauhoitus,

Inventoitavat taukopaikat:

- Virrat, taukopaikka Kangasjärven etelärannalla, jossa sijaitsee muinaisjäännösrekisterissä muuna kohteen oleva, lisäselvitystä vaativa kohde Kangasjärvi 1 (1000008696).
- Ylöjärvi, taukopaikka Karjulanjoen Ruukinkosken länsirannalla. Taukopaikka sijaitsee Kurun (Niklasforsin) harkkohytti-nimisen (1000015859) kiinteän muinaisjäännöksen alueella.
- Parkano, Mikonniemen autiotupa Aureselän länsirannalla, Halmelan viereisellä uimarannalla.
- Hämeenkyrön lentokentän laavun viereinen muistomerkki, joka on merkitty maastokarttaan, on otettava huomioon suunnittelussa.

Inventoitavien kohteiden, joilla on muinaisjäännöstunnus, paikkatiedot ovat saatavissa Museoviraston ylläpitämästä kulttuuriympäristön palveluikkunasta (https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_default.aspx) ja Pirkanmaan maakuntamuseon Siiri-tietokannasta (<https://siiri.tampere.fi>).

Vastaus lausuntoon 21.11.2024:

Pirkanmaan maakuntamuseo on nostanut toisessa lausunnossaan esiin tarkennettuja kohteita inventoitavaksi. Maakuntamuseo tuo esiin, että inventointitarve koskee myös muutamia reitin taukopaikkoja ja reitin varrella sijaitsevia, arkeologisesti potentiaalisia maastonkohtia ja mahdollisia muinaisjäänköksiä. Reitin kohdalla tai välittömässä läheisyydessä sijaitsevien kohteiden osalta inventointiraportin tulisi sisältää tavanomaisten raportoitavien tietojen lisäksi myös lyhyt arvio reitin käytön vaikutuksista kuhunkin inventoituun arkeologiseen kohteeseen.

Pirkan Taival reitti on suurimmalta osin metsässä kulkeva, retkeilyyn tarkoitettu polku ja siltä osin hankkeen mittakaava on pienimuotoinen. Niiltä osin mitä reittiä on rakennettu, on rakentaminen toteutettu yli 20 vuotta sitten ja osalla reitinosia vielä aikaisemmin. Suurelta osin reitti kulkee vanhoja olemassa olleita kulkupohjia myöden ja mikäli näillä kohteilla tai reiteillä on reitin olemassaolon aikana todettu olevan arkeologisia arvoja, eivät todetut löydöt ole muuttaneet reitin linjausta. Ulkoilureittisuunnitelman suunnittelijan tiedossa ei ole muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta tiedossa liitännäisalueiden tai reitin muutoksiin liittyviä rakennustöitä. Reittimuutokset sisältyvät tähän ulkoilureittisuunnitelmaan ja on sisällytetty maakuntamuseon lausuntopyyntöön. Mikäli alla mainituilla kohteilla tehdään reitin muutostöitä tai rakennetaan uusia rakenteita maakuntamuseon lausunnossa mainituille kohteille ja alueille, ollaan asiasta yhteydessä maakuntamuseoon. Kohteen tai reitinosan inventointi tulee laatia siinä yhteydessä, kun kohteelle tai reitille sijoittuvan hankkeen laajuus, toimintatapa ja ympäristövaikutukset ovat tarkemmin tiedossa

Seuraavassa käydään läpi maakuntamuseon esittämät inventoitavat kohteet yksittäin. Jokaisen kohdan perässä on arvio toteutuksesta kohteittain, sekä mahdollisen inventoinnin tarkastelu.

Ennestään tunnetut, inventoitavat kohteet:

- Virrat, Keiturinvuori Tykkitie (muinaisjäänöstunnus 1000042916), kiinteä muinaisjäänös, 1. maailmansodan aikana tykkitieksi kunnostettu tienosa, reitti kulkee kohteen päällä.

Vastaus: Kohde on inventoitu osittain kaapelointityön yhteydessä 2022. Museoviraston kuvauksessa lukee, että tiepohja on käytössä Pirkan Taival reitin osana. Reitille ei kohdistu rakentamis- tai muokkaustarvetta, joten kohteen käytön ei voida arvioida aiheuttavan muutosta muinaisjäänökselle. Mikäli reitinosalle muodostuu kunnostustarvetta, tehdään kohteelle sitä ennen inventointi erikseen sovittuna aikana.

- Ylöjärvi, Soppeenmäki (1000001991), kiinteä muinaisjäänös, 1. maailmansodan aikainen puolustusvarustus (taisteluhautaa), jonka läpi reitti kulkee olemassa olevaa polkua pitkin.

Vastaus: Museovirasto on inventoinut kohdetta koko 2000 luvun eri yhteyksissä. Museoviraston kuvauksessa lukee, että harjulle tasattu väylä katkaisee haudan. Tasattu väylä on Ylöjärven kaupungin ylläpitämä valaistu noin 6 metriä leveä kuntoreitti. Pirkan Taival kulkee pitkin kuntoreittiä, eikä reitin käytöllä ole vaikutusta muinaisjäänöksen säilymiseen. Mikäli Ylöjärven kaupunki muuttaa tai rakentaa kuntoreittiä, on asia käsiteltävä muutoksen tai rakentamisen yhteydessä.

- Ylöjärvi, Kurun (Niklasforsin) harkkohohti (1000015859), kiinteä muinaisjäänös, historiallisen rautaruukin jäännökset sijaitsevat reitin välittömässä läheisyydessä/alueella.

Vastaus: Karjulanjoen varrella kulkee olemassa oleva, vuosikymmeniä kohteella ollut Kuttuniskan retkeilyreitti joen molemmin puolin. Museoviraston rajaamalla alueella sijaitsee myös Ruukinkosken laavu, joka on rakennettu 2000 luvun alussa. Alueella kulkee olemassa oleva polku ja sijaitsee olemassa oleva laavu, liiteri ja kuivakäymälä. Museoviraston

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä kohdekuvauksessa lukee, että tarkkaa sijaintitietoa ja alueen laajuutta ei ole tiedossa. Ruukkiin liittyviä rakenteita on todennäköisesti säilynyt laajalla alueella kosken varrella. Kuvauksen mukaan museoviraston edellyttämä inventointi alueella ei ole mittakaavassa Pirkan Taival reittihankkeen kanssa. Pirkan Taival reitti on kohteella olemassa oleva luonnonpolku, jonka käyttö lisääntyessään ei tule vaikuttamaan muinaismuistoalueen säilymiseen. Mikäli reittilinjausta muutetaan tai liitännäisaluetta muutetaan, ollaan asiasta yhteydessä Pirkanmaan maakuntamuseoon ja todetaan inventoinnin kohde ja määrä. Mikäli maakuntamuseolla on tiedossa reitin alla tai välittömässä läheisyydessä olevat arkeologiset kohteet, voidaan kohteiden suojaaminen toteuttaa sillalla tai kaiteella. Mikäli kohteella on selkeästi erottuvaa, ruukkitoiminnasta kertovaa rakennetta, kohteelle olisi mahdollista toteuttaa opastaulu kertomaan ruukkialueen historiasta.

Inventoitavat mahdolliset muinaisjäännökset tai muut kulttuuriperintökohteet:

- Virrat, Petäjäjärvi (1000052946), mahdollinen muinaisjäännös, tervahauta, sijaitsee noin 5 m päässä reitistä.

Vastaus: Reitti kulkee vakiintunutta metsäkoneuraa pitkin, eikä vaikuta muinaisjäännöksen säilymiseen. Mikäli kohteella tehdään maanmuokkaustöitä Pirkan Taival reitin vuoksi, toteutetaan kohteella inventointi. On huomautettava, että maakuntamuseo on luonut kohteen tämän lausuntopyynnön valmistelun yhteydessä 16.9.2024.

- Ylöjärvi/Hämeenkyrö, Litukka (1000053781), mahdollinen muinaisjäännös, kolmen historiallisen kylän välinen rajapiste, jonka kautta reitti kulkee.

Vastaus: Kohteella sijaitsee neljän tien risteys, joista yksi on nimetty Litukantieksi. Risteävä väyläosuus on Pirkan ura, eli Pirkan taival reitti, joka on ollut paikoillaan ainakin vuodesta 1955, jolloin Pirkan hiihto järjestettiin ensimmäisen kerran. Mikäli reitille toteutetaan muokkaustoimenpiteitä, kohde varmistetaan inventointia varten maakuntamuseon kanssa. On huomautettava, että maakuntamuseo on luonut kohteen tämän lausuntopyynnön valmistelun yhteydessä 19.11.2024.

- Hämeenkyrö, Pentinmaan alueella oleva kahden historiallisen kylän välinen rajapiste, jonka kautta reitti kulkee (ks. liitekartta 1. oikealla).

Vastaus: Kartalla näkyvä reitti on talviaikainen Pirkan ura reitti. Kesäreitti kulkee etelämpänä ja lähellä Vaasantien reunaa. Kohteella talvireitti kulkee sähkölinjan alla avoimeksi hakatussa mastossa ja jatkuu suoraan pellon yli. Merkityllä pisteellä on pystyssä sähköpylväs. Mikäli reitille toteutetaan muokkaustoimenpiteitä, kohde varmistetaan inventointia varten maakuntamuseon kanssa. Kohdetta ei löydy museoviraston arkeologisista kohteista.



- Ikaalinen Vatulanharju (1000053812), mahdollinen tervahauta, jonka kautta reitti kulkee.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä

Vastaus: Reitti kulkee vakiintunutta reittiä, noin 7 metriä leveällä sähkölinja-aukolla. Kohde on paikannettu viereiseen metsään, ei reitin kohdalle. Mikäli reitille ollaan toteuttamassa kunnostuksia kohteen alueella, ollaan tästä yhteydessä maakuntamuseoon ja toteutetaan inventointi tarvittaessa. On huomautettava, että maakuntamuseo on luonut kohteen 20.11.2024.

- Parkano, Korpikylän alueella oleva historiallisen kylän rajapiste, jonka kautta reitti kulkee (ks. liitekartta 2 oikealla).

Vastaus: Reitti kulkee kohteella noin 10 metriä leveiden sähkölinjojen risteysalueella. Sähkölinjat pidetään auki kasvustosta ja ovat jatkuvan huollon piirissä. Pirkkan Taival reitti on kohteella, sähkölinjan aukkoa seuraileva, olemassa oleva metsäpolku. Mikäli kohteella havaitaan kiviröykkiö tai vastaava rajapiste, reitti muutetaan kiertämään kohteen ja asiasta ollaan yhteydessä reitin ylläpitäjän toimesta maakuntamuseoon. Kohdetta ei löydy museoviraston arkeologisista kohteista.



- Parkano, Aineskankaan ja Keidasnevan välissä, harjanteella on laserkeilauskuvissa erotettavissa kolmen kuoppamaisen ilmiön ryhmä, jonka kautta reitti kulkee (ks. liitekartta 3 oikealla). Kuopat saattavat liittyä vanhoihin elinkeinoin (esim. pyyntikuopat, terva tai hiilihaudat, kellarit, nauriskuopat), ja niitä voi koskea muinaismuistolain rauhoitus.

Vastaus: Kohteella kulkee vakiintunut polkupohja ja reitti kiertää esitetyt kohteet pohjoisen puolelta. Todellinen gps mitattu reitti kartalla sinisellä. Mikäli reittilinjausta muutetaan kohteella, tai reitillä havaitaan kuoppia tms. asiasta ollaan yhteydessä maakuntamuseoon, mahdollisen inventoinnin tarpeen tarkastamiseksi. Kohdetta ei löydy museoviraston arkeologisista kohteista.



Inventoitavat taukopaikat:

- Virrat, taukopaikka Kangasjärven etelärannalla, jossa sijaitsee muinaisjäännösrekisterissä muuna kohteen oleva, lisäselvitystä vaativa kohde Kangasjärvi 1 (1000008696).

Vastaus: Kohde ei sijaitse laavupaikan alueelle tarkoitettulla liitännäisalueella 1000 m². Kuvaus kohteesta kartalla kohdassa liitännäisalueet ja taukopaikat. Kohteella sijaitsee hyväkuntoinen laavu palveluineen, eikä kohteelle toteuteta uusia rakenteita. Pirkkan Taival reitti kulkee vakiintunutta uraa pitkin laavun ohi järven rantaan ja seurailee järven ranta. Mikäli kohteelle rakennetaan uutta tai toteutetaan reitin muutoksia tai merkittäviä rakenteita, ollaan yhteydessä maakuntamuseoon ja todetaan mahdollinen inventointitarve.

- Ylöjärvi, taukopaikka Karjulanjoen Ruukinkosken länsirannalla. Taukopaikka sijaitsee Kurun (Niklasforsin) harkkoyhti-nimisen (1000015859) kiinteän muinaisjäänneksen alueella.

Vastaus: Karjulanjoen varrella kulkee olemassa oleva, vuosikymmeniä kohteella ollut Kuttuniskan retkeilyreitti joen molemmin puolin. Museoviraston rajaamalla alueella sijaitsee myös Ruukinkosken laavu. Alueella kulkee olemassa oleva polku ja sijaitsee olemassa oleva laavu, liiteri ja kuivakäymälä. Museoviraston kohdekuvauksessa lukee, että tarkkaa sijaintitietoa ja alueen laajuutta ei ole tiedossa. Ruukkiin liittyviä rakenteita on todennäköisesti säilynyt laajalla alueella kosken varrella. Kuvauksen mukaan museoviraston edellyttämä inventointi alueella ei ole mittakaavassa Pirkan Taival reittihankkeen kanssa. Pirkan Taival reitti on kohteella olemassa oleva luonnonpolku, jonka käyttö lisääntyessään ei tule vaikuttamaan muinaismuistoalueen säilymiseen. Alueelle ei ole suunnitteilla muutoksia. Mikäli reitti linjataan uudestaan tai laavupaikkaa muutetaan tai laavupaikalle rakennetaan uusia rakenteita, ollaan asiasta yhteydessä Pirkanmaan maakuntamuseoon ja todetaan inventoinnin tarve ja kohteet.

- Parkano, Mikonniemen autiotupa Aureselän länsirannalla, Halmelan viereisellä uimarannalla.

Vastaus: Mikonniemessä Parkanon kaupungin omistama ja ylläpitämä yleinen alue ja luonnonranta yleiseen oleskeluun, uimiseen ja retkeilyyn. Mikonniemi sijaitsee Aurejärven rannalla. Alueella on pysäköintialue ylempänä rinteessä, mistä johtaa noin 300 metrin polku rannalle ja autiotuvan luo. Rannassa on kaikille avoin autiotupa, joka on entinen Impivaara-niminen metsäkämpä ja siirretty tälle paikalle noin 25 vuotta sitten Seitsemisen Pitkäjärveltä. Autiotuvan pihassa on nuotiopaikka. Mikäli kohdetta kehitetään, purkamalla autiotupa tai muokkaamalla ranta-aluetta merkittävästi ollaan asiasta, ennen toimenpiteisiin ryhtymistä yhteydessä maakuntamuseoon, jolloin selvitetään alueen inventoinnin tarve ja peruste. Kohteelle ei tehdä muutoksia Pirkan Taival ulkoilureittisuunnitelman puitteissa ja kohteen käyttö jatkuu ennallaan.

- Hämeenkyrön lentokentän laavun viereinen muistomerkki, joka on merkitty maastokarttaan, on otettava huomioon suunnittelussa.

Vastaus: Hämeenkyrön lentokentän laavun viereinen muistomerkki sijaitsee reitin läheisyydessä ja on pystytetty Pirkan hiihdon kunniaksi 1983. Reitti sivuuttaa muistomerkin ja on osa reitin identiteettiä. Muistomerkkiä ei erikseen merkitä tai opasteta, vaan muistomerkki löytyy reitin varrelta, liitännäisalueen laavusta noin 140 metrin päässä.



3.4. Reittimuutokset koko reitin alueella

Reittiviivan tarkentamisessa on ollut kantavana teemana se, että reitti noudattelisi alkuperäistä reittiä.

Kiinteistöjen omistajien vaatimia reitin muutoksia on tehty, mikäli reitti on kulkenut talon pihan läpi tai mikäli kiinteistön omistaja on halunnut reittimuutosta ja muutos on parempi aikaisempaan verrattuna ja muutos koskettaa vain kiinteistön aluetta eikä muuta olennaisesti reitin sujuvuutta.

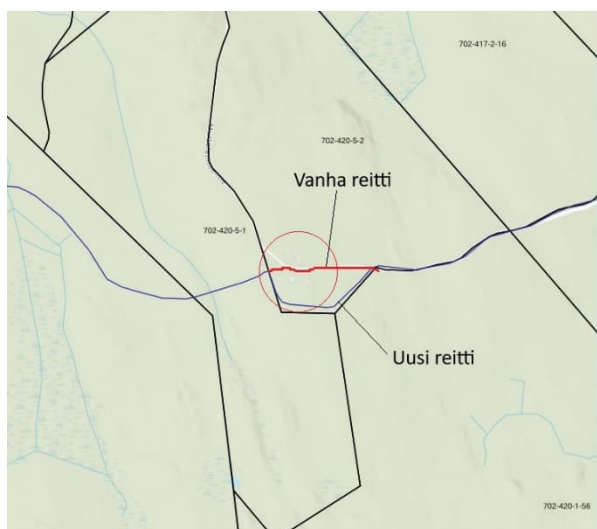
Myös reittisuunnittelijan toimesta on tehty reittimuutoksia. Muutokset koskettavat paikkoja, joissa reitin ympärivuotinen käyttö on vaikeutunut, joissa nykyinen reitti aiheuttaa turvallisuusriskin tai joissa vanha reittilinjaus tai vanha linjaus kulkee pihapiirien läpi.

Seuraavassa kappaleessa on nostettu esiin ulkoilureittisuunnitelman koko alueella esiin nousseita reitin muutospisteitä. Reittimuutokset esitetään koko Pirkan Taival reitistön alueella siksi, että ulkoilureittisuunnitelmasta saa käsityksen reittimuutosten kokonaismäärästä koko reitistön alueella. Tuulivoimapuistojen osalta reittimuutokset on käsitelty kohdassa 3.1. kaavatilanne alueella.



Latovesi, Ikaalinen

Vanha reitti kulki talon pihan läpi. Kiinteistön omistaja pyysi reitin siirtoa kokonaan pois omalta kiinteistöltä. Yleisen periaatteen mukaan reitti pyrittiin viemään pois pihapiiristä, mutta pidättäytymään mahdollisuuksien mukaan kiinteistön alueella siten, että siirrosta ei aiheudu haittaa muille kiinteistöille. Maastossa tehdyn uuden reittikartoituksen aikana selvisi, että kiinteistö rajautuu länsilaidaltaan peltoon ja valtaosaan ja reitti on vietävä noin 150 metrin matkalta Metsähallituksen kiinteistölle, olemassa olevalle ajouralle. Eteläpuoleisen kiinteistön osalta reittimuutos rasittaa kiinteistöä saman määrän kuin aiempikin reitti, joka jää pois käytöstä.



Törmän talo, Ruovesi

Alkuperäinen reitti kulki vähäisellä käytöllä olevan talorykelmän läpi keskeltä pihaa. Kiinteistön omistaja piti hyvänä, että reittiä siirretään, vaikka kiinteistön rakennuksilla ei juuri nyt ole käyttöä. Reittisiirto tehtiin maastokäynnillä kohteelle. Paras vaihtoehto reitin paikalle oli kiinteistön lounaisreuna, missä reitti häiritsee pihapiirin käyttöä vähiten. Reittisiirrosta pyrittiin siihen, että reittimuutos ei aiheuta muutoksia naapurikiinteistöille.

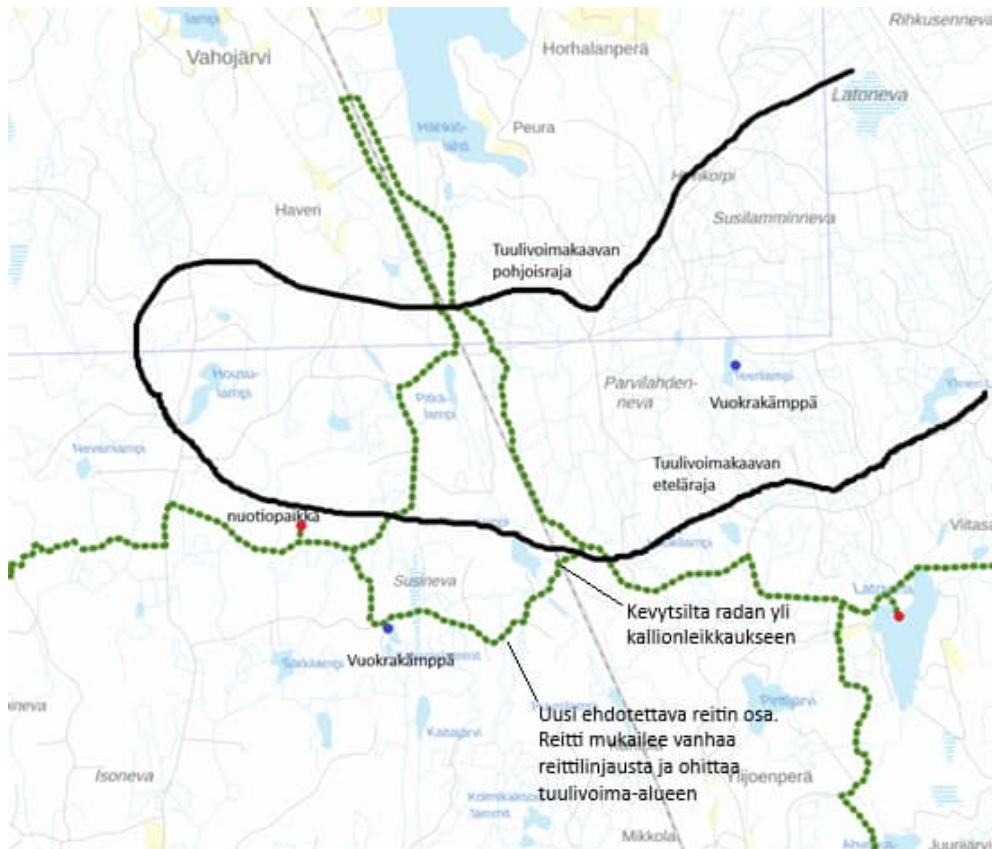
Yhteys Helvetinjärven kansallispuistoon, Ruovesi

Alkuperäinen reititys Ruoveden keskustasta länteen kulki kahta reittiä. Pohjoinen reitti liittyi Helvetinjärven kansallispuiston eteläkärkeen ja alempi, eteläinen reitti kulki kansallispuiston eteläpuolelta. Kaksi samansuuntaista reittiä. Pohjoisempi reitti kulkee usean pihapiirin ja pellon läpi, pääosin maanteitä pitkin. Tästä syystä päätettiin esittää pohjoisen reitin (n. 4 km) lopettamista kokonaan ja hakea reitille metsäinen yhteys kansallispuistoon kartassa osoitetulla ”uusi reittiosa” kohtaan. Uuden yhteyden pituus on noin 850 metriä ja se kulkee metsätalousmaalla pääosin ajouria pitkin.



Tampere – Parkano radan ylitys, Ikaalinen

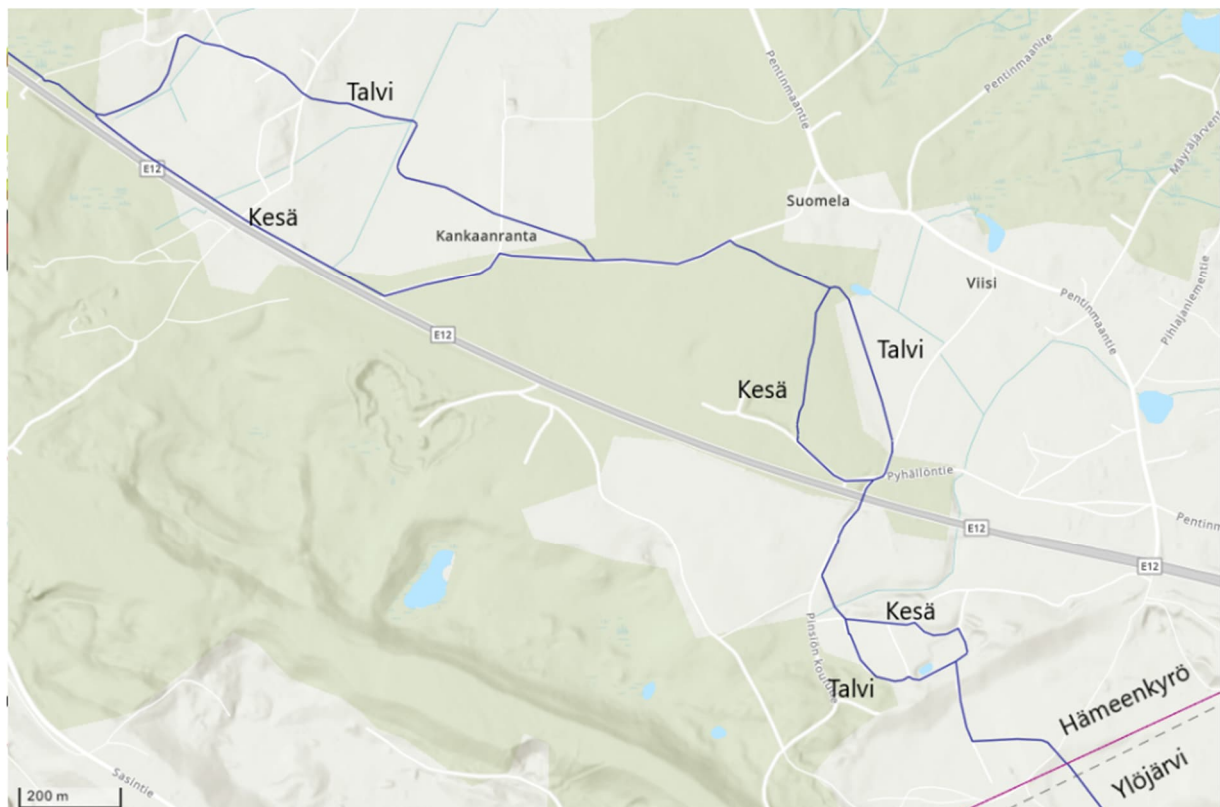
Tampere-Parkano radan ylitykseen haettiin lupaa kahteen kohtaan siksi, että nykyinen reittilinjaus aiheuttaa käyttäjälle noin 5 kilometrin kierron radan molemmin puolin. Muutoksia haettiin olemassa olevan reitin kohtaan, missä reitti yhtyy junarataan ja josta vanha tiepohja kulkee vanhaan käytöstä poistettuun tasoristeykseen, sekä vanhalle reitin kohdalle, missä reitti kulki ennen ratanopeuden nostamista. Väylävirasto kielsi pohjoisemman tasoristeystyypin ratkaisun, mutta antoi luvan kevyenliikenteen sillan toteuttamiseen reitin alkuperäiseen kohtaan. Reitti on syytä pitää suunnitelmassa molempia kautta ja muuttaa reitti kulkemaan eteläistä reittiä sen jälkeen, kun siltahanke radan yli on toteutettu.



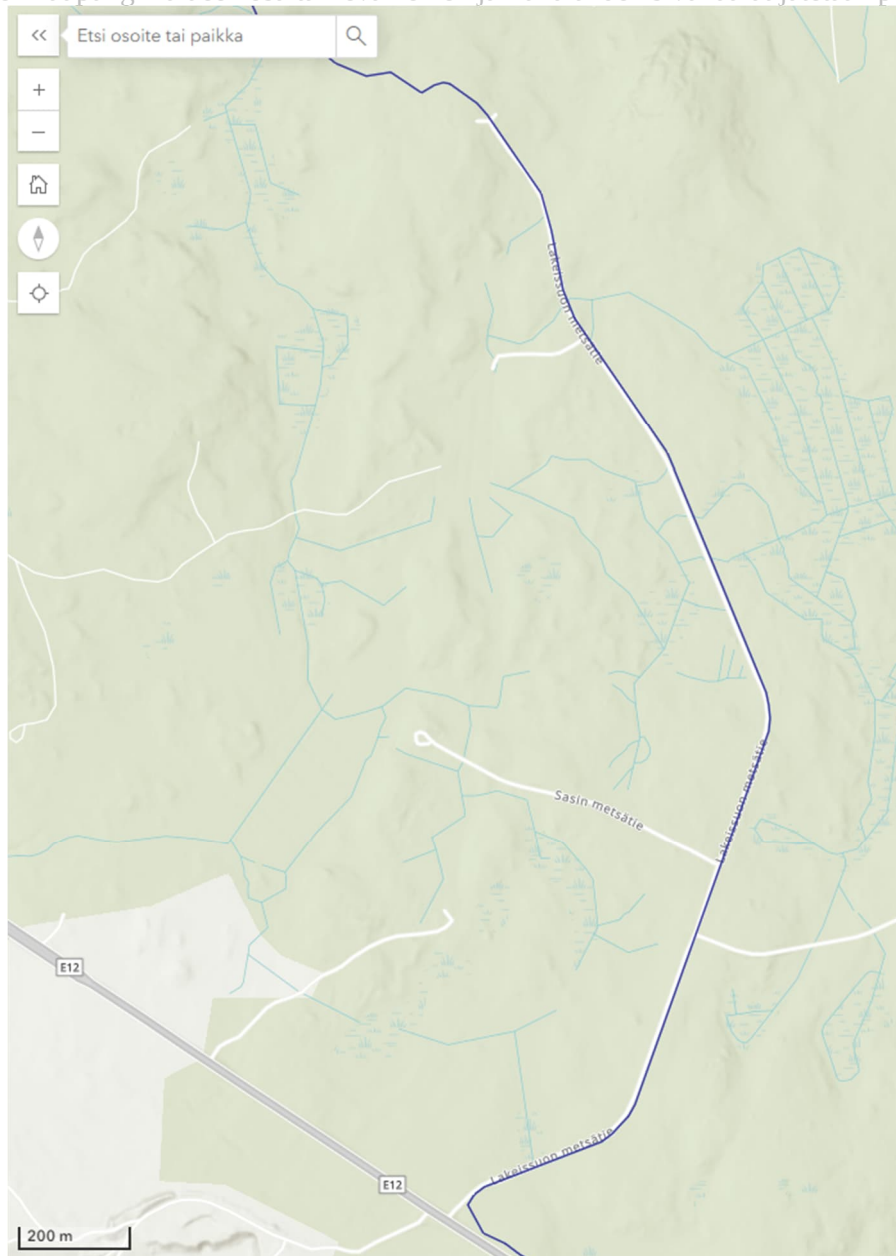
Pirkan Taival – Pirkan ura - Pirkan hiihto

Pirkan Taival reitin urasuutta, jossa hiihdetään Pirkan hiihto, kutsutaan myös Pirkan uraksi. Pirkan hiihto on hiihdetty ensimmäisen kerran vuonna 1955. Pirkan ura jatkuu Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Ikaalisten jälkeen Jämijärvelle ja Kankaanpäähän. Tässä suunnitelmassa Pirkan hiihdon väylää kutsutaan Pirkan uraksi, kun kirjoitetaan Pirkan hiihdon reitistä. Pirkan ura kuuluu Pirkan Taival ulkoilureitistöön ja on osaltaan ympärivuotinen reittikokonaisuus. Pirkan hiihdon ura kokonaisuutena pidetään yllä joidenkin viikkojen ajan etenkin vuosittaisen Pirkan hiihdon tapahtuman läheisyydessä, mutta reitti ja sen osat ovat merkittäviä liikkumisen väyliä myös muuna aikana.

Pirkan uran osalta muutoksia on useammassa kohdassa, ja ne perustuvat viimeaikaisiin Pirkan hiihdon talvireitteihin sekä talonkiertoihin. Pirkan uralla molemmat reitit jäävät käyttöön ja mikäli reitit kulkevat rinnakkain, toinen on kesäkäytössä ja toinen talvikäytössä. (Ylöjärvi, Hämeenkyrö, Ikaalinen) Seuraavilla kartoilla kaikki Pirkan hiihdon uran kesä/talvireittiosuudet. Rasitelevyys Pirkan uran talvireitillä viisi (5) metriä ja kesäreitillä kaksi (2) metriä.



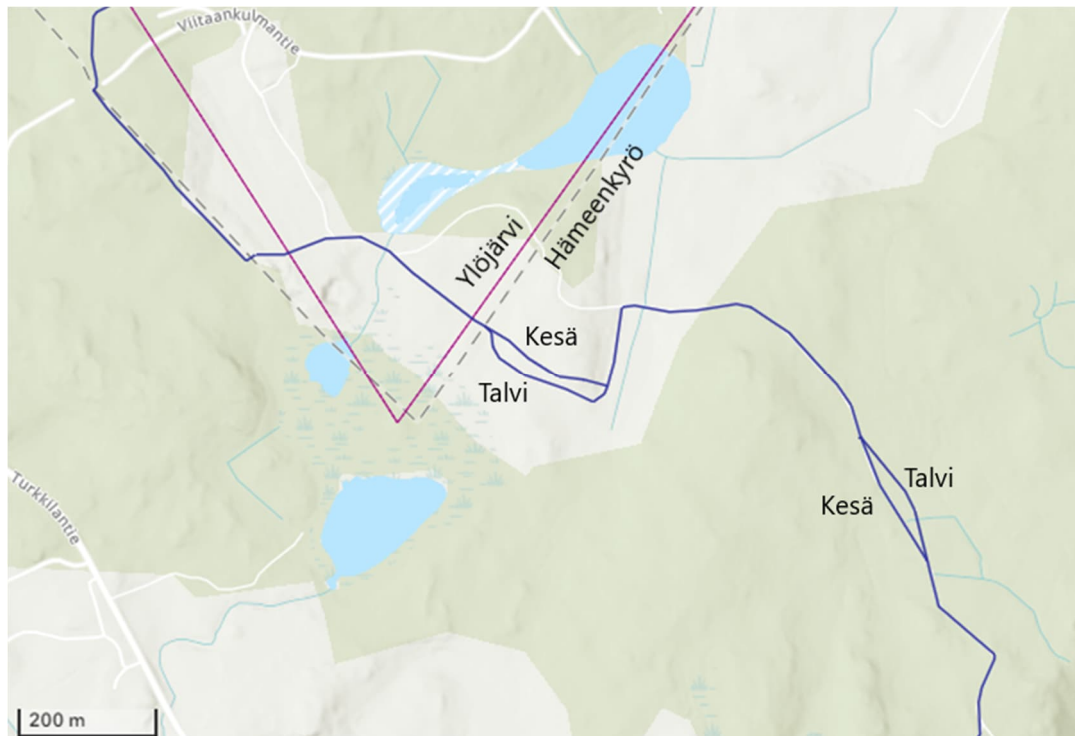
Pirkan ura 1. Hämeenkyrö, Pentinmaa-Pyhältö. Talvireitit ja kesäreitit.



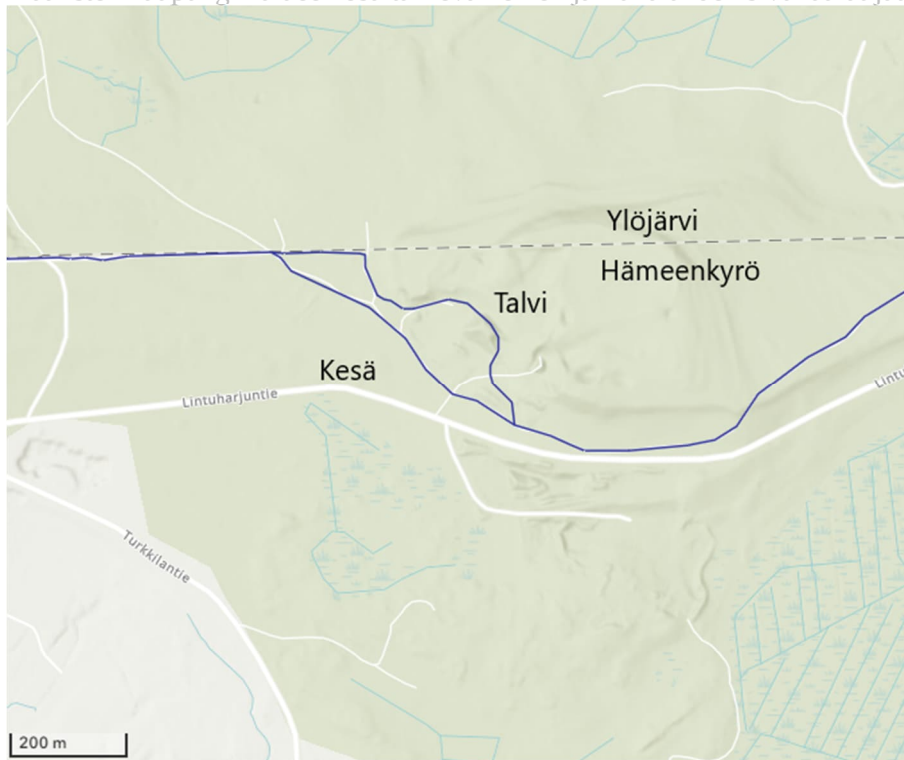
Pirkan ura 2. Hämeenkyrö – Lakeissuontie. Toteutetaan reitti Lakeissuontien laitaan oikealle puolelle. Reitinosa on olennainen osa Pirkan hiihdon reittiä ja Lakeissuontien käyttö etenkin talvisin latupohjana ongelmallista, metsätalouden ja muun yksityistienkäytön vuoksi.



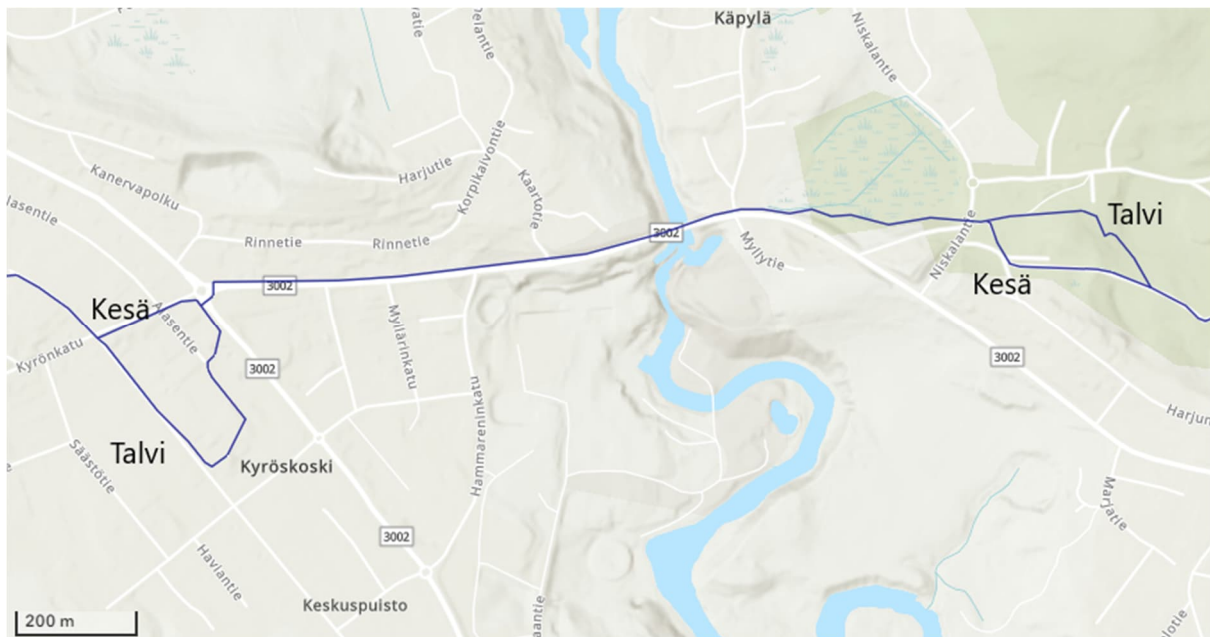
Pirkan ura 3. Hämeenkyrö, Rokkakoski. Reitti kulkee kuvan mukaisesti talvi ja kesäreittejä. Talviaikaiset reitit ovat pääosin pelloilla ja vakiintuneilla metsäreiteillä ja viety tarkoituksella pois tieltä.



Pirkan ura 4. Hämeenkyrö, Rokkakoski.



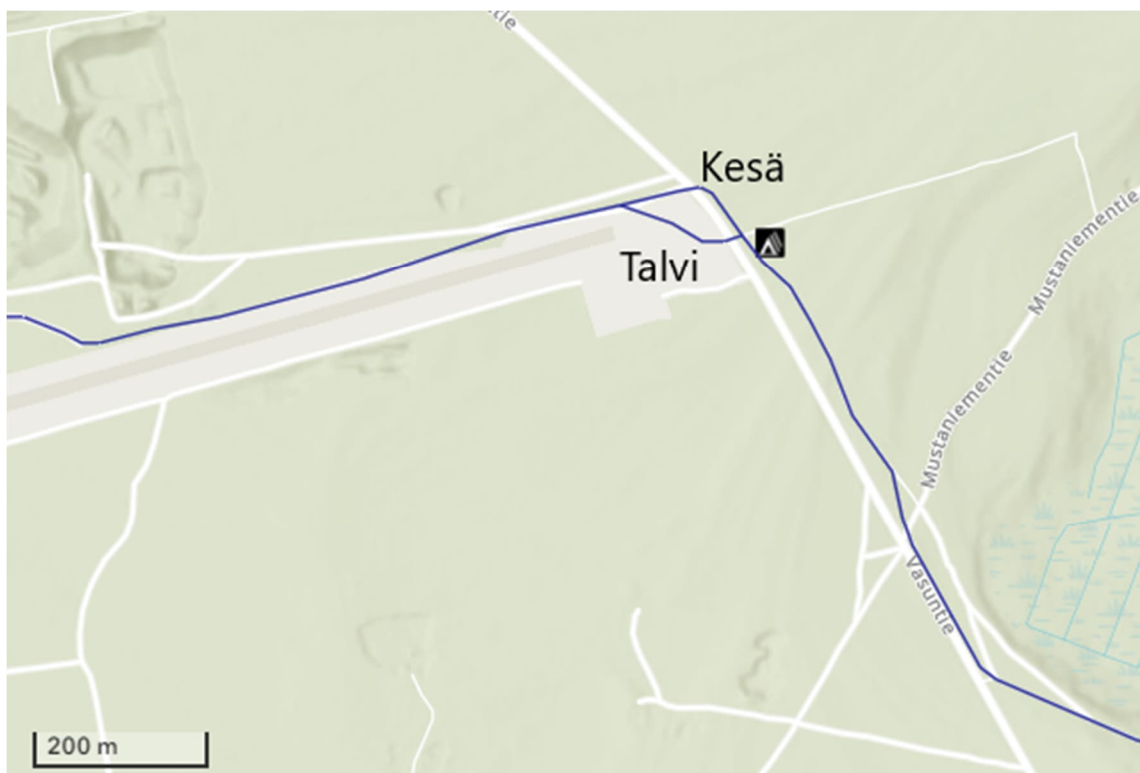
Pirkan ura 5.
Hämeenkyrö,
Lintuharju.



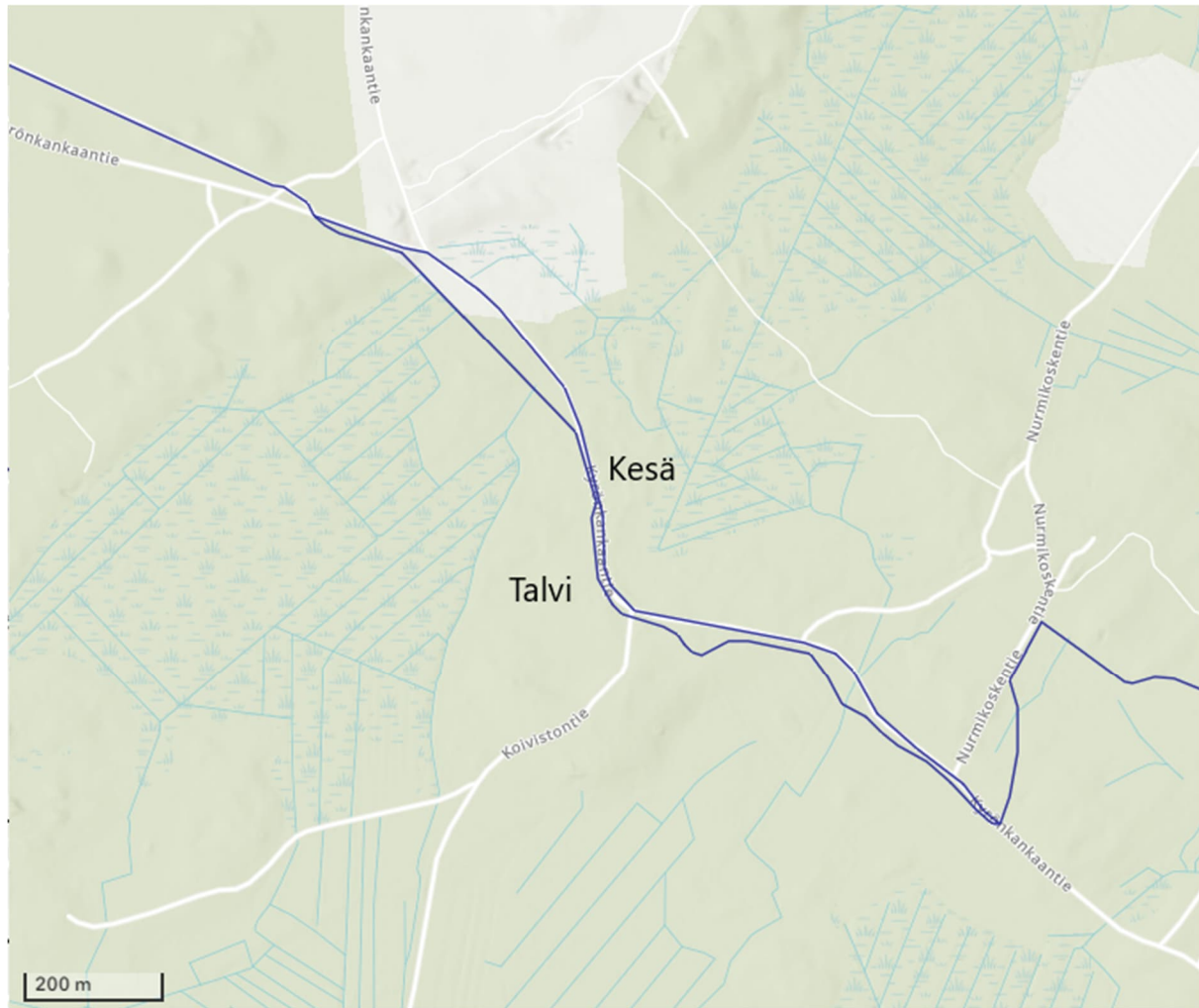
Pirkan ura 6. Hämeenkyrö, Kyröskoski



Pirkan ura 7. Hämeenkyrö, Vaiviantie



Pirkan ura 8. Hämeenkyrö, Lentokenttä



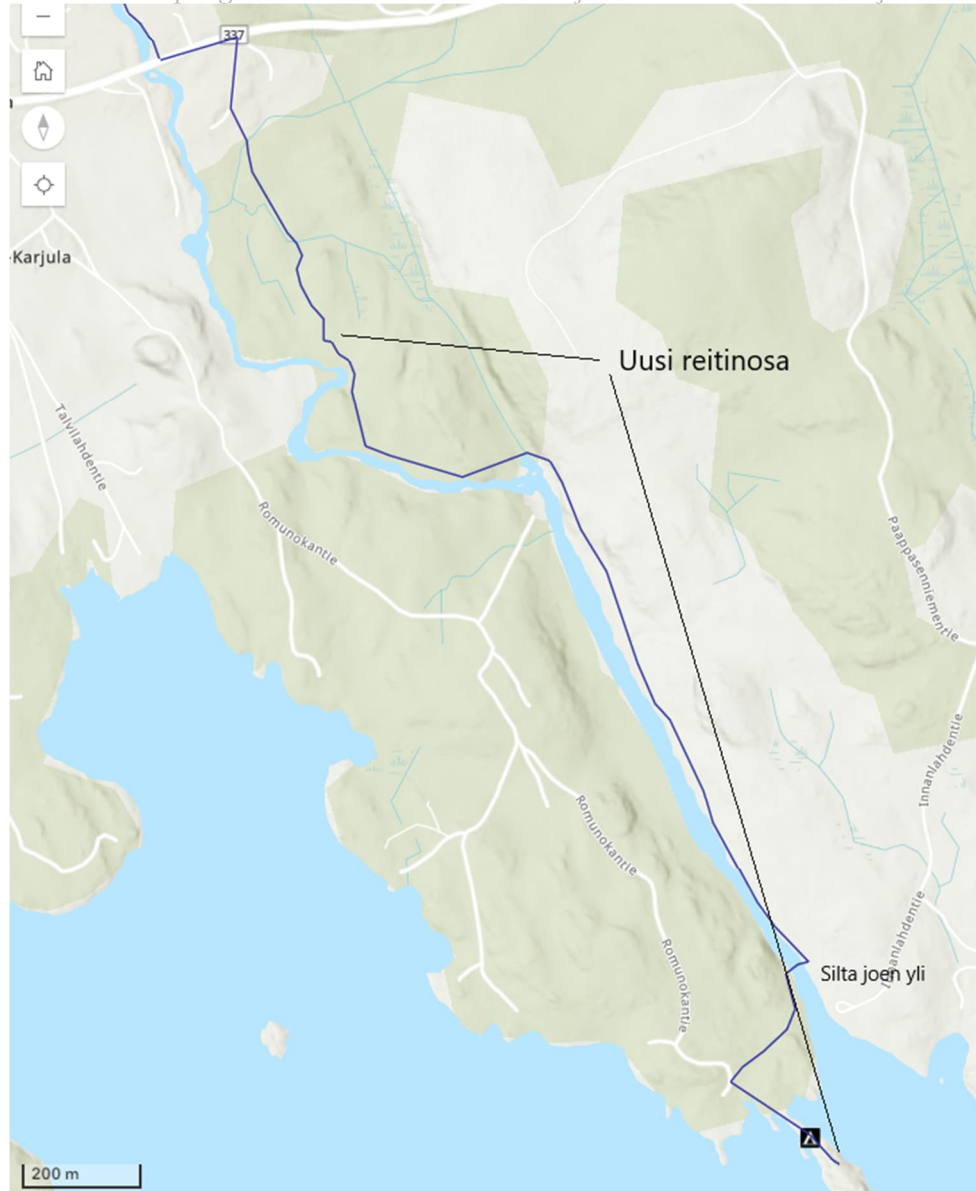
Pirkan ura 9. Ikaalinen, Koivisto, Koirikuononahde

Luoteentien (332) ja Kotamäentien risteys, Ylöjärvi



Luoteentie (332) ja Kotamäentien risteyksen tuntumassa reittiä on siirretty Kotamäentien vierestä noin 10 metriä metsän puolelle. Latupohja on liian lähellä tietä, jota hoidetaan ympäri vuoden. Talviaikainen hoito (aurausvallit, linkoaminen, hiekoitus) aiheuttaa latupinnalle turvallisuusriskin. (Ylöjärvi)

**Romunokan kodan reitti,
Ylöjärvi**



Karjulantie-Romunokan kota välinen reitti on alkuosiltaan Paappasenniemen vanhaa reittiä ja loppuosaltaan uutta reittiä. Entinen Paappasenniemeen vievä reitti jätetään pois suunnitelmasta ja uusi reitti linjataan Romunokan kodalle. Romunokan kota on Pirkanmaan virkistysalueyhdistyksen omistuksessa ja Ylöjärven kaupungin hoidossa. Osa reitin maista on Ylöjärven kaupungin omistuksessa (Ylöjärvi) Haukkaojansuun sillan toteutussuunnitelma tehdään erillään tästä suunnitelmasta ja sen yhteydessä kohteen luontoarvot ja muut tarvittavat selvitykset toteutetaan omana työnään. Sillan vaihtoehtona on myös köysi tai vaijeri ohjattava ylityslautta tai ylitysvene.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä



Litukka-Haveri reitti on siirretty Ylöjärven kunnan pyynnöstä kokonaan Kyröskoskentielle.

Aiemmin reitti kulki Lintuharjun laavulta pohjoiseen, aina Viljakkalan keskusta asti. reitin varrella on useita pihan läpi kulkevia reittejä ja Ylöjärven kaupunki on ilmoittanut luopuvansa reitinosasta. Reittiyhteys on korvattu kokonaisuudessaan Kyröskoskentien kautta. (Ylöjärvi)



Luoteentien ja Seitsemisen kansallispuiston välinen ura. Ura rakennettu hiihtoväyläksi 2000 luvun alussa. Talvisin käytössä ollut hiihtoura kulkee suon läpi. Suo on talvisin märkä ja vaikeuttanut reitin tekemistä. Suolle liittymä on myös jyrkkä ja aiheuttaa tarpeetonta kulumista suolla. Luonnonmukainen suo alue säästyy kulumiselta. Siirretään reitti kuivemmalle pohjalle kesäreitin päälle. Reitin muokkaus vaatii kaivinkonetyötä ja reitin varrelta on kaadettava noin 10 puuta. Ojien kohdalle toteutetaan silta tai ojarumpu. Kaivinkone voidaan ajaa kohteelle olemassa olevaa uraa pitkin. Rasiteveys 4 m.



Parkano, Käkeläntie
Reitti kulkee
Käkeläntien yli
lounaan suunnasta,
ylittää Käkeläntien ja
siirtyy lyhyen
siirtymän jälkeen
kiinteistölle 581-421-
8-164, joka on
pyytänyt reitin siirtoa
omalla kiinteistöllään.
Kiinteistöllä kulkee
vanhan reitin kohdalla
polku. Reitin siirto
edellyttää uuden reitin
toteuttamista uuteen
kohtaan. Reittilinjaus
on kuljettu kiinteistön
omistajan kanssa läpi.

Parkano, Luomankulma

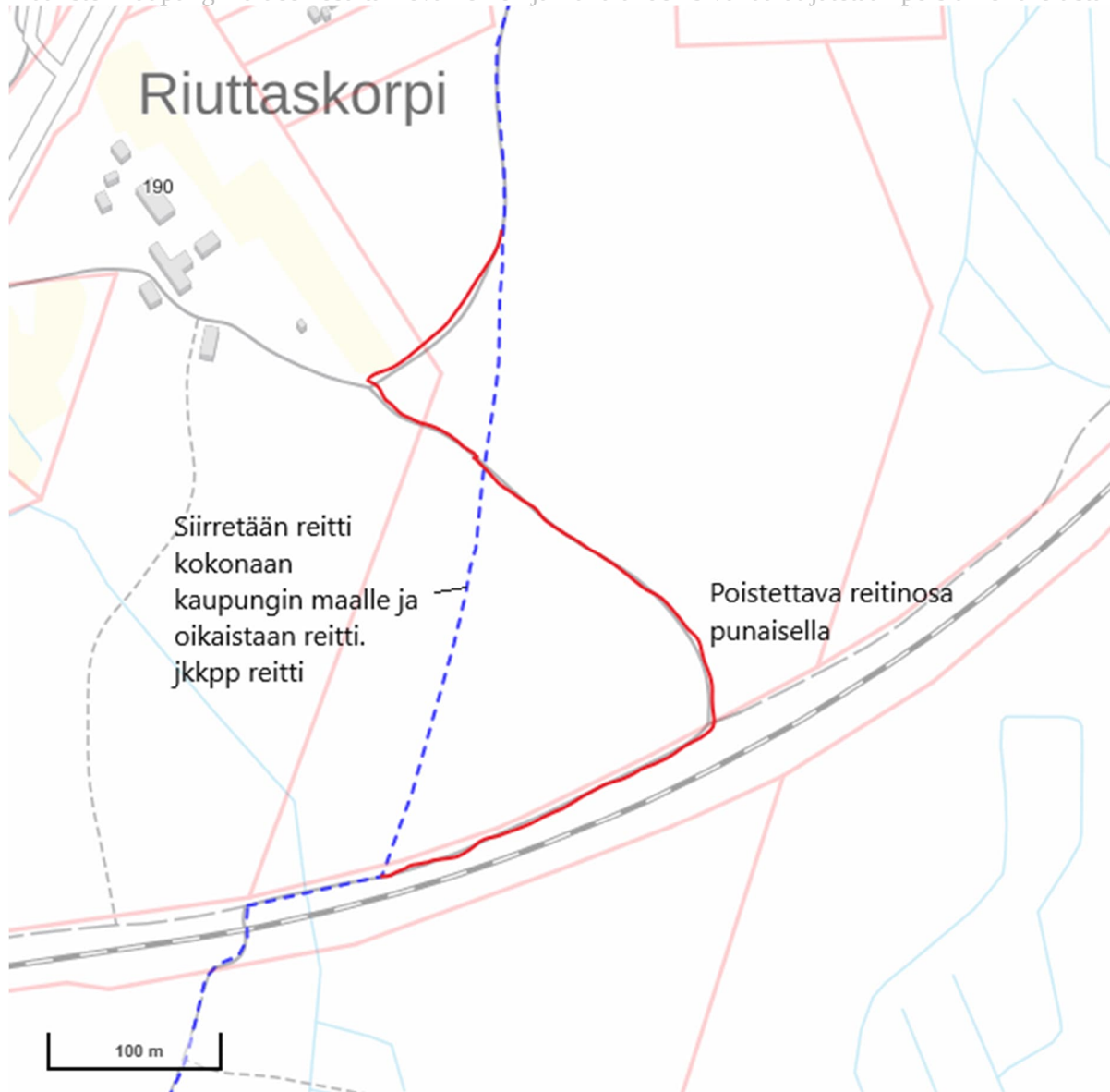


Parkano, Luomankulma

Pirkan Taival reitin Parkanon alueella oleva osa tunnetaan kunnassa paremmin Paroonin taival nimisenä. Tässä suunnitelmassa reitinosaa kutsutaan Pirkan Taival nimellä.

Parkanon kaupungilla on jkkpp hanke välille keskusta-rautatieasema. Reitit muutokohdassa kyseisellä välillä kaupunki katsoo, että polkureittisuuden rakentaminen jkkpp käyttöön olisi turhan raskas toimenpide suopohjaiselle kostealle polkureitille. Polkureitti säilyy retkeilykäytössä ja arkisempi jalankulku ja pyöräily keskusta - rautatieasema ohjataan Teeriluomantien kautta ja edelleen kohden rautatieasemaa.

Parkano, Riuttaskorpi



Parkano, Riuttaskorpi

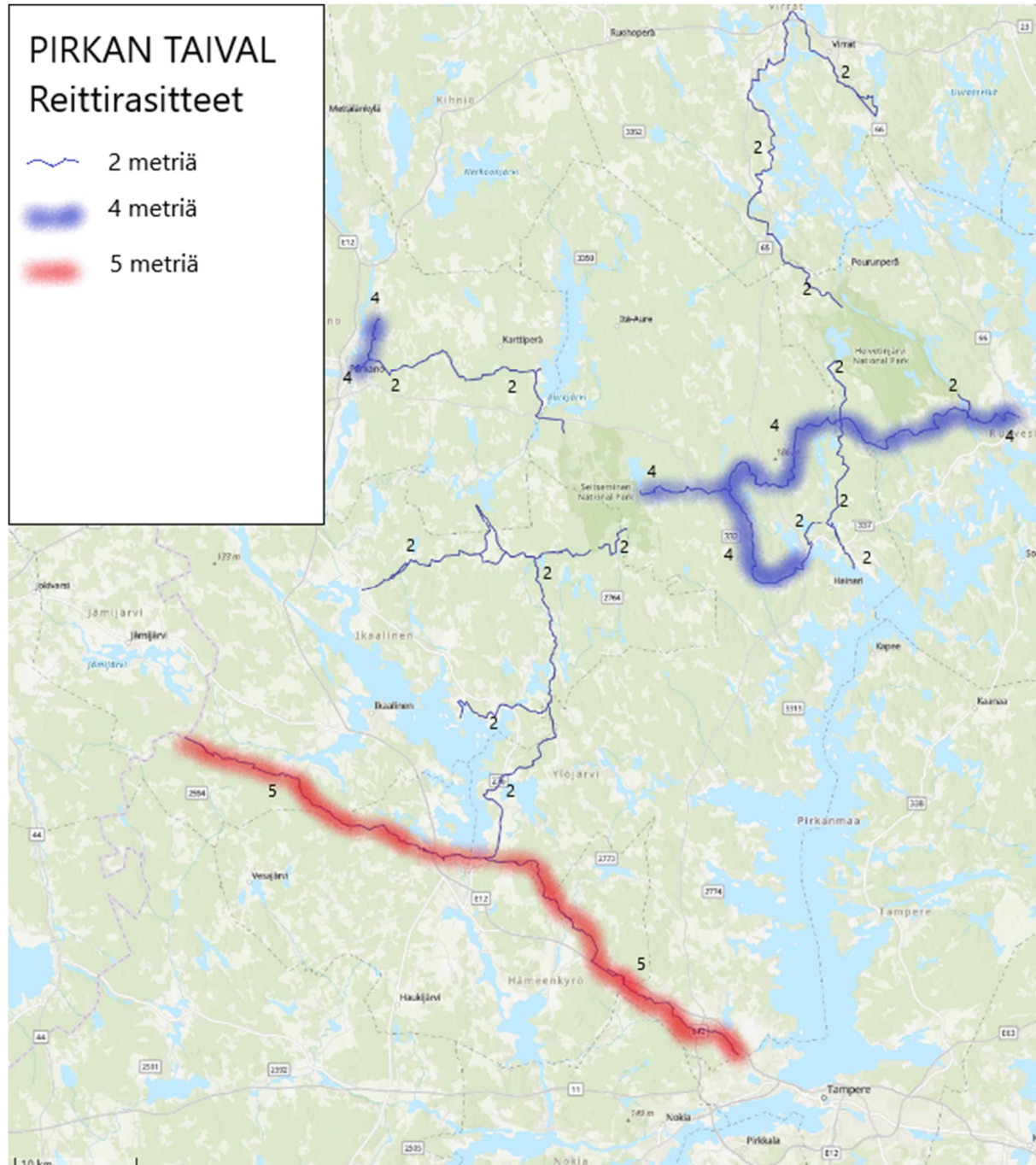
Kaupungin tavoitteena toteuttaa jalankulun ja polkupyöräilyn väylä välille keskusta – rautatieasema. Suunnitelma on edennyt ja kaupunki pyytää reitinoikaisua reitille. Reitinoikaisu siirtää reitin kokonaan kaupungin omistamalle maalle ja pois naapurikiinteistöltä. Reitien rasiteveveys on 4 m.

3.5. Pirkan Taival reittirasitteet

Pirkan Taival reitillä on kolme erilaista reittirasitelevyettä.

- 2 metriä metsäpoluille ja kesäreiteille
- 4 metriä reiteille, joissa on olemassa oleva hiihtoura tai painetta kevyenliikenteen olosuhteiden parantamiseen
- 5 metriä Pirkan uran reitille.

Rasitelevyedet on kuvattu kartalla.



Kuva 11. Pirkan taival rasitelevyedet reitillä

Pirkan Taival reitin 5 metrin rasitelevyys kohdistuu Pirkan uran, eli Pirkan hiihdon vakiintuneelle uralle, sekä sen kesäaikaisiin reittiväyliin, mikäli reitille tältä osin muodostuu rasite.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä Pirkkan Taival reitin 4 metrin rasiteveveys kohdistuu Ruovesi – Seitsemisen kansallispuisto ja Kurun urheilutalo ja Ruovesi – Seitsemisen kansallispuisto reitin väleille.

Pirkan Taival reitin 4 metrin rasiteveveys kohdistuu Parkanon keskustaajama – Parkanon rautatieasema. Pirkkan Taival reitin 2 metrin rasiteveveys kohdistuu kaikille muille reitinosille.

3.6. Pirkkan Taival reitin tarkoitus, tarve ja käyttäjämäärät

Pirkan taival -ulkoilureittisuunnitelmalla edistetään maakuntakaavan tavoitteen mukaisesti seudullisen virkistysverkoston toimivuutta, taajama-alueiden ja niiden viheralueiden kytkeytyvyyttä seudulliseen virkistysalueverkostoon sekä virkistys-, retkeily- ja luontomatkailutoimintojen kehittymistä. Suunnitelmalla edistetään myös Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen välisen vyöhykkeen ulkoilureittejä, mikä on viranomais ehdotusvaiheeseen edenneen elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavan kansallispuistojen kytkeytyvyyden kehittämisvyöhyke -kaavamerkinnän tavoitteen mukaista. Pirkkan taival -ulkoilureittisuunnitelmaa ja siitä seuraavaa pysyvää reittiä voidaan pitää merkittävänä maakunnan virkistys-, retkeily- ja matkailutoimintojen kehittämisen kannalta. Pirkkan taival on maakunnan tunnetuimpia ja laaja-alaisimpia retkeilyreitistöjä. Pirkkan Taival reitti on tarkoitettu kävelyyn, hiihtoon ja pyöräilyyn.

Retkeily ja luontoliikkuminen on lisääntynyt viimeisten 20 vuoden aikana merkittävästi. Käyttäjien profiili on myös muuttunut enemmän lähiretkelypainotteiseksi. Pirkkan Taival retkeilyreitti palvelee etenkin perinteisempiä, pidempien matkojen retkeilijöitä ja toisaalta mahdollistaa paikallisten asukkaiden lyhyet luontoretket aina kotiovilta alkaen.

Pirkan Taival reitti kulkee kahden Pirkkanmaan merkittävimmän kansallispuiston kautta, Seitsemisen kansallispuiston sekä Helvetinjärven kansallispuiston kautta. Reitin varrella on myös kaikkien hankkeeseen osallistuvien kuntien keskusta-alueet, matkaketjupisteet, sekä yhteydet ulos reittialueelta. Seitsemisen kansallispuistossa käy noin 44 000 kävijää vuodessa ja Helvetinjärven kansallispuistossa noin 45 000 kävijää vuodessa.

Kansallispuiston välissä olevan Riuttaskorven virkistysmetsän kävijämääriä ei ole mitattu, mutta alue on selkeästi esillä eri foorumeissa ja keskustelupalstoilla, keskusteltaessa Pirkkanmaan retkeilyalueista.

Ekokumppanit Oy / retkeilypalvelut järjestävät Tampereen retkeilypalveluita sekä edesauttaa Tampereen kaupunkiseudun retkeilyn edistämistä yli kuntarajojen. Ekokumppanit Oy tekee kohteilla kävijämittauksia ja tekee tilastoja Tampereen, Tampereen kaupunkiseudun sekä Pirkkanmaan retkeily- ja luontopalveluiden käyttäjämääristä. Tampereen retkeilypalvelut keräävät vuosittain noin 220 000 kävijää. Kaupunkiseudun kahdeksan kunnan alueella retkeilypalveluita käyttää noin 700 000 käyttäjää vuodessa. Pirkkanmaan kaikkien kuntien retkeilypalveluita käyttää arviolta yli miljoona käyttäjää vuosittain. Kaikkien Pirkkanmaan kansallispuistojen vuosittainen kävijämäärä on noin 150 000 henkeä, joten kuntasektorin tarjoama retkeilyn ja luontoliikkumisen, sekä matkailun palvelut ovat erityisen tärkeässä asemassa koko maakunnassa. Retkeilyn ja matkailun palveluiden kehittäminen, sekä kohteista ja reiteistä tapahtuva viestintä toteuttaa useimpien tahojen, kuntien, valtion yms. strategioita ja tuottaa toteutuessaan lisää hyvinvointia ja taloudellista hyötyä alueelle.

Pirkan Taival reitin vuosittaiseksi käyttäjämääräksi on arvioitu 180 000 henkeä. Arvio perustuu arvioon koko reitistön eri alueilla tapahtuvaan ympärivuotiseen liikkumiseen, kansallispuistojen kävijämääriin, Tampereen kaupungin ja kaupunkiseudun luontopalveluiden käyttäjämääriin sekä kuntien polttopuukulutukseen. Pirkkanmaan suosituimmilla retkeilykohteilla käyttäjiä on noin 2300 henkeä / reittikilometri vuodessa. Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistoissa on noin 700 henkeä / reittikilometri vuodessa. Pirkkan Taival reitille arvioidaan noin 500 henkeä / reittikilometri vuodessa.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä. Koko reitin absoluuttista käyttäjämäärää on mahdotonta laskea, mutta jatkossa reitistön kävijämäärälaskenta, erilaisten laskentapisteidensä avulla olisi hyvä toteuttaa.

Pääosa Pirkan Taival reitin käyttäjistä on päiväretkeilijöitä, hiihtäjiä ja luonnossa pistäytyjiä ja reitistön laavuilla, majoituspisteillä ja vuokratuvilla arvioidaan yöpyvän noin 10–20 % käyttäjistä, eli noin 18–36 000 yöpymistä.

Pirkan Taival reitistö sijoittuu erilaisten matkaketjujen solmupisteisiin kuntien keskusta alueilla. Reitillä varrelle on mahdollista saapua julkisten bussi- ja junalinjojen avulla. Koko Pirkan Taival matkaketjujen mahdollisuudet ovat erinomaiset ja tuovat toteutuessaan lukuisia eri pituisia ja laatuja mahdollisuuksia erilaisten retkireittien käyttöön ympäri vuoden.

Reitin käyttö painottuu kuivan kesäaikaan toukokuusta lokakuun loppuun ja keskittyen viikkotasolla viikonloppuihin. Vilkkaimmat kuukaudet ovat toukokuu ja syyskuu. Talviaikaan reitin latuosuuksilla, Pirkan uralla (Ylöjärvi, Hämeenkyrö, Ikaalinen) ja Ruovesi – Seitsemisen – Kuru reiteillä hiihtää talvikaudella kymmeniä tuhansia hiihtäjiä. Ympärivuotinen maastopyöräilijöiden lisääntyvä määrä lisää käyttöä myös talviaikaan. Reitillä on runsaasti taukopaikkoja, joissa käyttäjämäärät kasvavat jatkossa saavutettavuuden ja viestinnän parantumisen ja yleisen retkeilyinfran parantumisen ja lisääntymisen vuoksi. Etenkin liikkuminen kansallispuistojen ulkopuolella voidaan arvioida kasvavan ja tämä on myös metsähallituksen tavoite, kansallispuistojen käyttäjäpaineen vähentämiseksi.

4. Pirkan Taival reitti, Ylöjärvi – Hämeenkyrö – Ikaalinen

Tässä kappaleessa käsitellään Pirkan Taival ulkoilureittisuunnitelmaa, joka sijoittuu Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Ikaalisten alueelle.

Pirkan Taival reittiä pidetään yhtenä reittikokonaisuutena, mutta käytännön syistä koko reitin ulkoilureittisuunnitelma on jaettu kolmeen osaan seuraavalla tavalla:

1. **Ylöjärvi – Hämeenkyrö – Ikaalinen (Pirkan ura ja yhteys Kurun suuntaan)**
2. Ruovesi – Virrat (yhtenäinen reitistö Helvetinjärven kautta)
3. Parkano (Paroonin taival reitti keskustasta Seitsemisiin, loppuosa Ylöjärvi)

4.1. Kolmen kunnan yhteinen reitti ja reitin pitäjä

Tässä ulkoilureittisuunnitelmassa käsitellään kolmen kunnan osuutta Pirkan Taival reitistä. Pirkan taival reitin yhteispituus on noin 349 kilometriä ja tästä Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Ikaalisten alueella on noin 224 kilometriä. Reitillä matka kunnittain on eritelty tämän ulkoilureittisuunnitelman lopussa olevan kiinteistökohtaisen matkamittauksen yhteydessä.

Kilometrimääräinen kuntajako noin:

- Ylöjärvi 109 km
- Hämeenkyrö 33 km
- Ikaalinen 82 km

Reitti kulkee etenkin Pirkan uran osuudelta useassa kohdassa kesä ja talvireittien suhteen rinnakkain, jolloin ulkoilureittitoimitusta haetaan molemmille reiteille ja samaan aikaan reitin pituus usein kaksinkertaistuu näiltä osin. Kesä- ja talviaikaiset reitit on huomioitu edellä mainituissa luvuissa.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä Liitännäisalueita, eli taukopaikkoja Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Ikaalisten alueilla Pirkan Taival reitistä on seuraavasti:

- Ylöjärvi 11 taukopaikkaa
- Hämeenkyrö 2 taukopaikkaa
- Ikaalinen 5 taukopaikkaa

Ylöjärvi, Hämeenkyrö ja Ikaalinen ovat sopineet, että tässä ulkoilureittisuunnitelmassa määritellyn Pirkan taival reitin osan pitäjäksi tarkoitettuna kuntana toimii Ylöjärven kaupunki. Ylöjärvi, Hämeenkyrö ja Ikaalinen laativat reitin rakentamisesta ja ylläpidosta yhteisen sopimuksen, missä määritellään reitin rakentamisen ja ylläpidon rahoitus, laatu ja määrä, sekä ylläpidon tapa koko reitin osalta. Reitin pitäjän vahvistaa Pirkanmaan ELY-keskus ulkoilureittisuunnitelman vahvistamisen yhteydessä. Ulkoilureitin pitäminen, johon kuuluu reitin tekeminen ja kunnossapito, on kunnan asiana. Kunta voi uskoa tehtävän sopivaksi katsotulle yhteisölle.

Valtion maalle, jolla ulkoilun kannalta on yleinen merkitys, voidaan perustaa ulkoilureitti. Tällaisen ulkoilureitin pitäminen on valtion asiana, jollei valtion suostumuksella ole ulkoilureittitoimituksessa toisin määrätty. Valtion alueella Pirkan Taival reitin pitäjäksi on sovittu sama reitin pitäjä, joka hoitaa reitin muitakin osuuksia.

Reitin rakentamisen kustannukset koostuvat reitin opastuksen uusimisesta, reittipohjien kunnostuksesta (pitkospuut, ja kevytsillat) sekä viestinnästä. Kuntien välinen kustannusjako määräytyy kuntien välisessä sopimuksessa, missä määritellään reitin rakentamisen ja ylläpidon rahoitus, laatu ja määrä, sekä ylläpidon tapa koko reitin osalta

Kustannusten jaon perusteissa otetaan huomioon kuntien osuudet reiteistä, taukopaikkojen määrä, kuntien asukasluku.

Koko Pirkan Taival reitin kunnostuksen kustannukset ovat noin 850 000 euroa ja ylläpito noin 140 000 euroa / vuosi. Kunnostuskustannukset jakautuvat usealle vuodelle, etenkin maastotöiden osalta. Kunnostuskustannusarvio sisältää:

Ulkoilureittisuunnitelma		50 000,00 €
Maanmittaustoimitus		50 000,00 €
Maapohjakorvaukset		200 000,00 €
Kunnostuksen rakentamiskustannukset		550 000,00 €
Yhteensä		850 000,00 €

Taulukko 1. Arvio kustannuksista koko Pirkan Taival reitistölle. Kustannukset jakautuvat kuuden kunnan kesken, suhteessa rakenteeseen ja asukaslukuun.

4.2. Reitin kunnostus, rakentaminen ja ylläpito

Ulkoilureittitoimituksen, siinä määriteltyjen ja maksettujen maapohjakorvausten jälkeen reitti siirtyy reitin pitäjän hallintaan. Reitin rakentaminen voidaan aloittaa kuntien yhteisen sopimuksenmukaisen kustannusjaon ja tarkennetun kunnostussuunnitelman mukaisesti.

Reitin kunnostustyöt reitillä tapahtuu pääosin kävellen reittiä pitkin. Hiihtourien osalta reittikunnostusta voidaan tehdä kesäaikaan myös mönkijän ja muiden reitin kunnossapidon kannalta tärkeiden koneiden avulla. Eri kohteita lähestyttäessä käytetään apuna metsätieverkostoa. Pitkospuu- ja siltarakenteita voidaan viedä kohteille talviaikaan moottorikelkan avulla, käyttäen apuna metsätieverkostoa sekä vesistöjä.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä Reitin ylläpidosta sovitaan kuntien välisellä sopimuksella. Käytännössä ylläpitokustannukset jakautuvat saman jakoperusteen mukaan kuin rakennuskustannuksista tehdyssä kuntien välisessä sopimuksessa. Ylläpidon laatu ja määrä sovitaan sopimuksessa. Kunnat määrittelevät yhdessä ylläpitäjän tai ylläpitäjät kohteille. Ylläpito voi tapahtua kuntien omana työnä tai ulkoisen palveluntarjoajan toimesta.

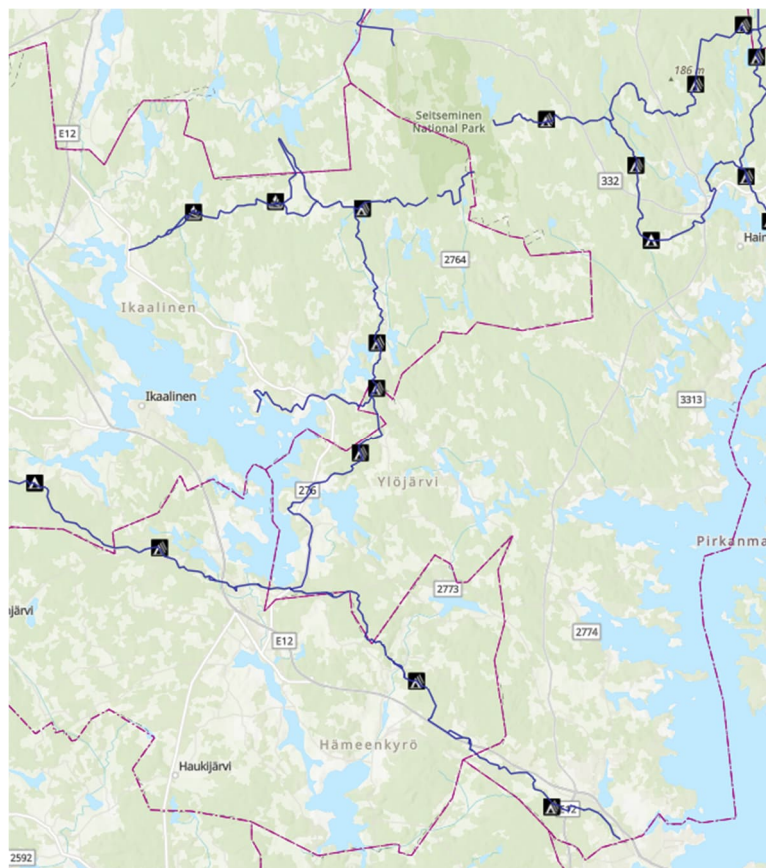
Reitin ylläpito tapahtuu pääosin kävelen, opasteita tarkastaen ja kulkuesteitä raivaten. Mikäli maanomistaja toteuttaa reitin varrelle metsänhoidollisia toimenpiteitä, pyritään reitti raivaamaan auki mahdollisimman pian toimenpiteiden jälkeen.

Reitin varrella olevien liitännäisalueiden, eli taukopaikkojen puu- ja käymälähuolto tapahtuvat pääasiassa talviaikaan lumen päältä. Tarvittaessa kesäaikaista huoltoa voidaan tehdä lähimpien metsätieverkostojen kautta vakiintuneita reittejä pitkin.

Metsä- ja mökkitieverkoston merkittävästä käytöstä rakennus- ja huoltotoimenpiteisiin sovitaan yksityisteiden omistajien kanssa, esimerkiksi mikäli liitännäisalueella tai reitillä on pitkäaikaista tien käyttöä.

Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Ikaalisten liitännäisalueet sijaitsevat hyvien yhteyksien 0–300 metrin päässä lähimmästä tiestä.

Reitin pitäjä voi sopia reittien ylläpidosta paikallisten yhdistysten tai yritysten kesken.



Kuva 12. Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Ikaalisten alueille sijoittuvat liitännäisalueet. 11 kpl Ylöjärven puolella, 2 kpl Hämeenkyrössä ja 5 kpl Ikaalisissa.

5. Reitin kulku

Pirkan Taival reittiä retkeilyreitti kulkee pääsääntöisesti vanhalla urallaan. Reitti kulkee maastossa olemassa olevia uria ja polkuja pitkin. Eri kuntien alueilla reittiä on pääsääntöisesti pidetty yllä tähän päivään asti. Joiltain osin reitti on pusikoitunut, ollut vähällä käytöllä ja reittiä on vaikea erottaa maastossa. Pirkan Uran osalta, sekä Seitsemisen – Kuru väliseltä reitiltä ura on leveä, hiihtoon soveltuva reitti. Kesäisin hiihtoreitit ovat pääosin nautittavia väyliä maastopyöräilyn harrastajille.

5.1. Maanomistus

Reitillä on paljon yksityistä maanomistusta, minkä vuoksi Pirkan Taival reitin paras toteutusvaihtoehto on ulkoilureittisuunnitelma. Koko Pirkan Taival reitti kulkee noin 780 kiinteistön kautta ja monella kiinteistöllä on useampi omistaja. Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Ikaalisten alueilla reitti kulkee noin 525 kiinteistön alueella. Ulkoilureittisuunnitelmassa määritellään reitin kulku maastossa noin 2–5 metriä leveänä varauksena ja reitin varrella olevat liitännäisalueet (taukopaikat, tulipaikat) neliömetreinä. Kun kokonaisuus on valmis, reitti merkitään maanomistajien kiinteistörekistereihin rasiitteena ja reitin vaatimasta maapohjasta maksetaan kertakorvaus maanomistajille. Reitin rakentaminen voi alkaa reitin pitäjän, eli kunnan toimesta, kun ulkoilureittitoimituksessa määritellyt maapohjakorvaukset on suoritettu. Reitin pitäjä vastaa myös reitin huollosta ja hoidosta.

5.2. Vesialueiden omistus

Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Ikaalisten alueella reitti kulkee useiden vesistöjen yli, mutta kaikkialla valmiita siltarakenteita myöden.

Poikkeuksena Ylöjärven Kurussa sijaitsevan Haukkaojansuun yli suunniteltu ylityspaikka. Kohteen tarkempi suunnittelu määrittelee, toteutetaanko kohteelle silta vai vesistön ylittävä vaijerilautta, lossivene tai muu vastaava järjestelmä. Haukkaojansuun vesialueen omistaa Petäjälammien kylän vedet 980-461-876-2 ja maa-alueet ylityskohdalla ovat Tampereen, Ylöjärven, Ruoveden ja Virtain omistuksessa. Ylityksen rakenteesta riippumatta vesialue säilyy veneily ja melontakelpoisena.

Toteutussuunnitelma tehdään yhdessä vesialueen omistajan kanssa



Kuva 13. Haukkaojansuun ylityspaikka, Ylöjärvi, Kuru.

5.3. Reittiselostus

Pirkan Taival reitti koostuu useista erillisistä, luonteista etapeista, jotka alkavat ja päättyvät parkki- tai taukopaikoilta ja muodostavat näin mahdollisuuksia valita reitistä päiväretkiosuuksia tai useamman päivän yhtenäisen ja yhdensuuntaisen vaelluksen. Käytännössä reittiä voi kulkea aloittaen Ylöjärven, Hämeenkyrön tai Ikaalisten kuntakeskuksista hyvien liikenneyhteyksien varrelta. Seitsemisen

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä kansallispuisto on eräs luontevimmista retken aloituspisteistä. Reitti kulkee eri kylien, kuten Kurun, Luhalahden, Tevaniemen tai vaikkapa Haverin kautta ja kylissä on tarjolla myös palveluita, etenkin kesäaikaan.

Talvisin luontevia ja ylläpidettyjä reittejä hiihtoon ovat Pirkan ura Ylöjärveltä kohden Hämeenkyröä ja Ikaalisten reittejä. Reitti ei ole kokonaisuudessaan auki koko hiihtokautta. Luonteva pitkän matkan hiihtoura on myös Kurusta – Setsemiseen suuntautuva reitti.

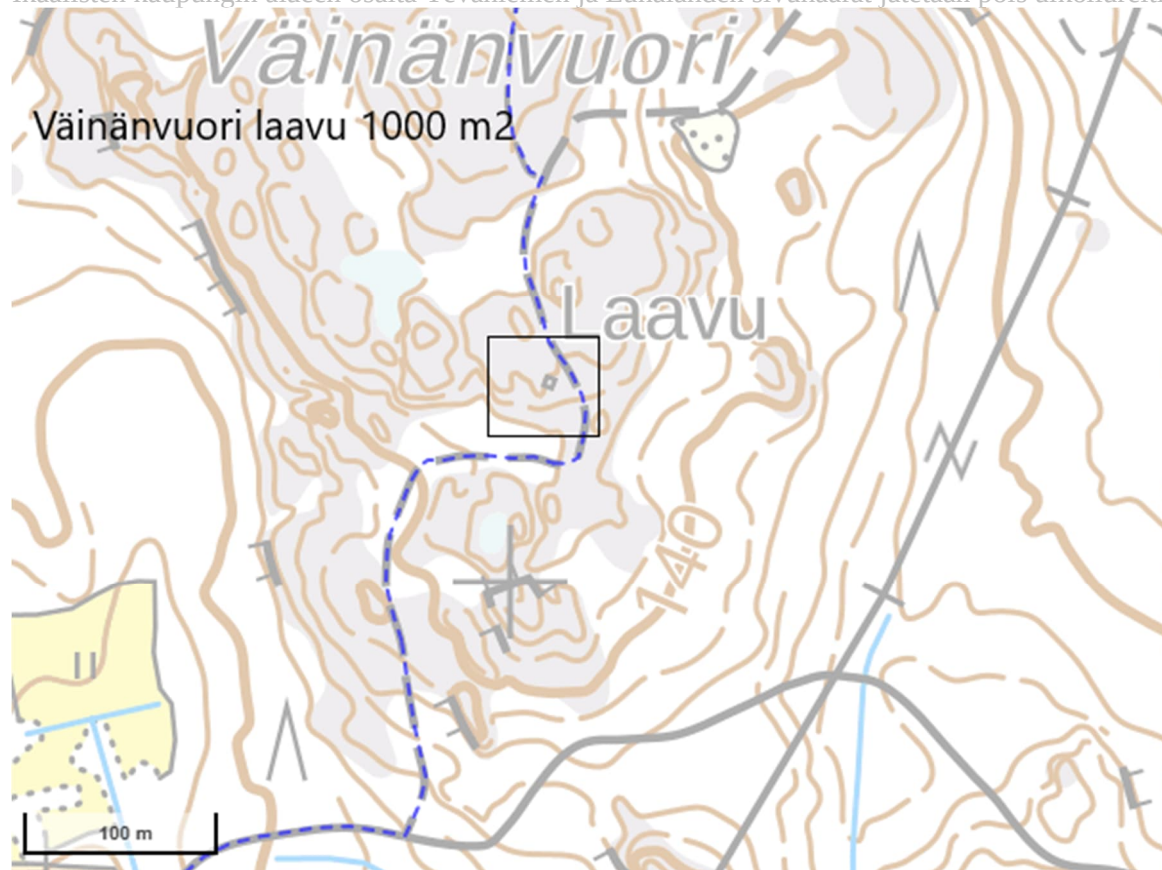
5.4. Liitännäisalueet, parkkialueet ja tarvittavat rakennelmat

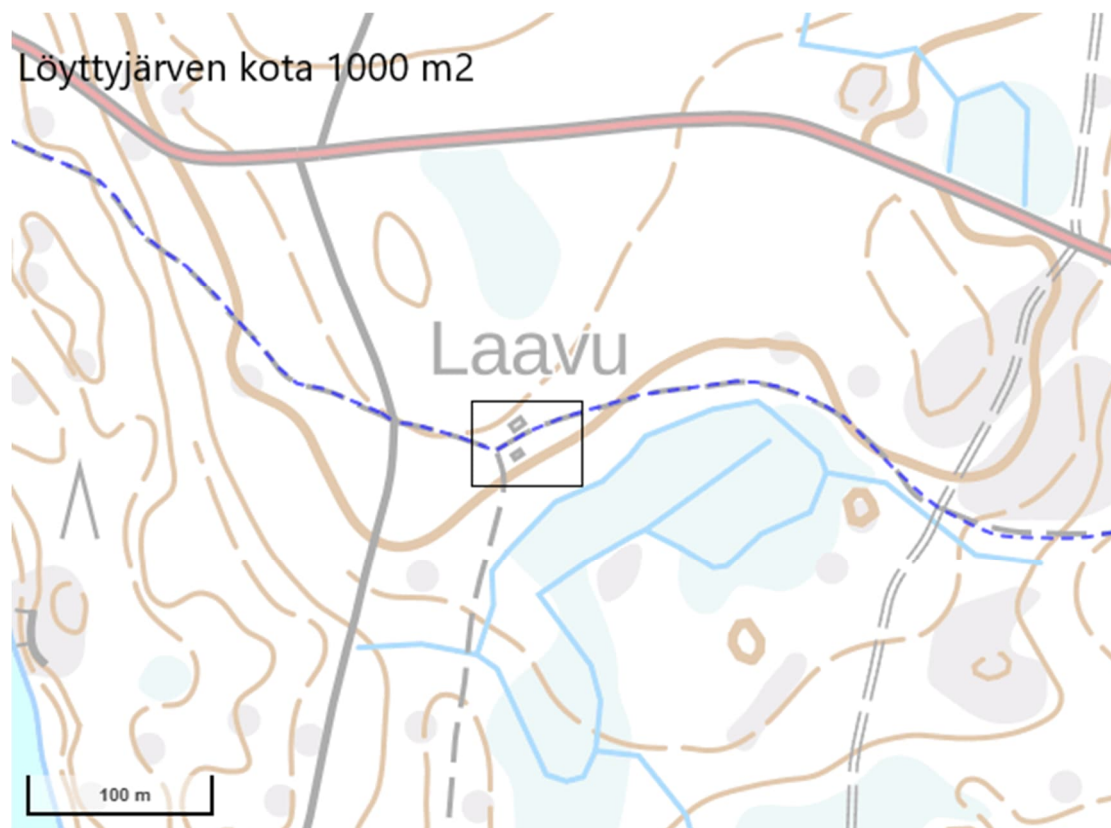
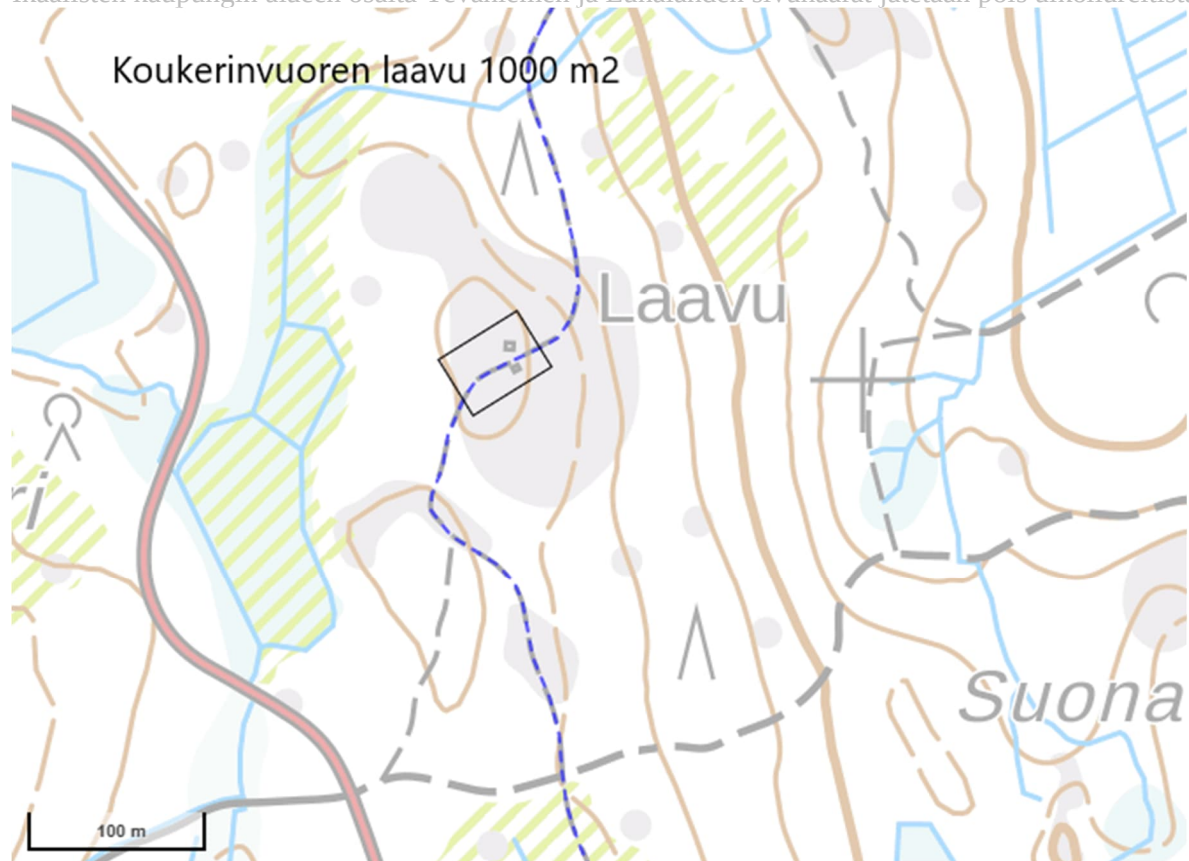
Liitännäisalueella tarkoitetaan retkeilyn palvelualueita maastossa, missä sijaitsee yleensä tulipaikka, liiteri ja kuivakäymälä ja usein myös laavu kulkijoiden levähtämistä varten. Pirkan Taival reitillä Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Ikaalisten alueella liitännäisalueita on yhteensä 18 kappaletta. Karttakuviin merkitty alue ei ole mittakaavassa. Laavut, käymälät ja liiterit liittyvät liitännäisalueisiin varattuihin pinta-aloihin kohteittain.

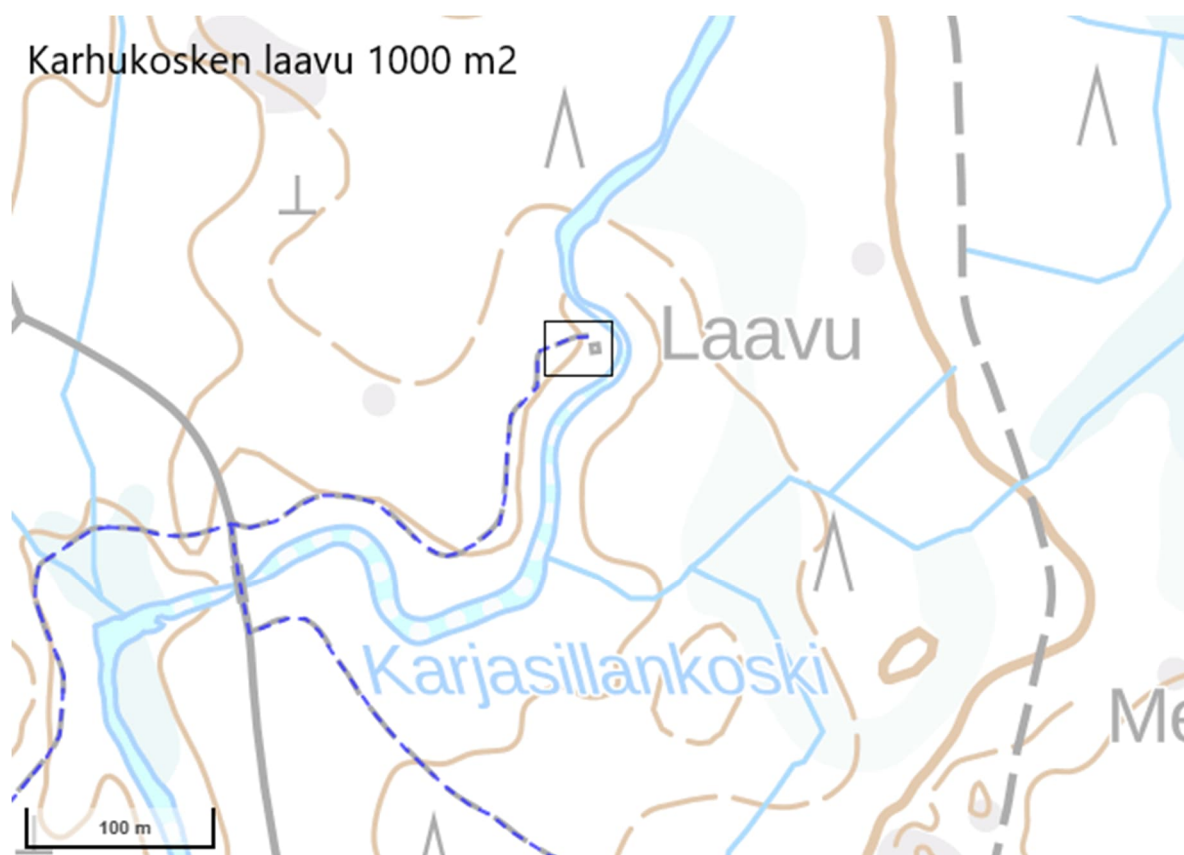
Ylöjärven alueella liitännäisalueita on 11 kappaletta.

- Pikku-Ahveniston laavu 1000 m²
- Keihäänmaan laavu 1000 m²
- Väinänvuoren laavu 1000 m²
- Rysäslammin laavu 1000 m²
- Koukerinvuoren laavu 1000 m²
- Löyttyjärven kota 1000 m²
- Pyydysjärven laavu 1000 m²
- Karhukosken laavu 1000 m²
- Iso-Kalliojärven laavu 1000 m²
- Ruukinkosken laavu 1000 m²
- Romunnokan kota 1000 m²

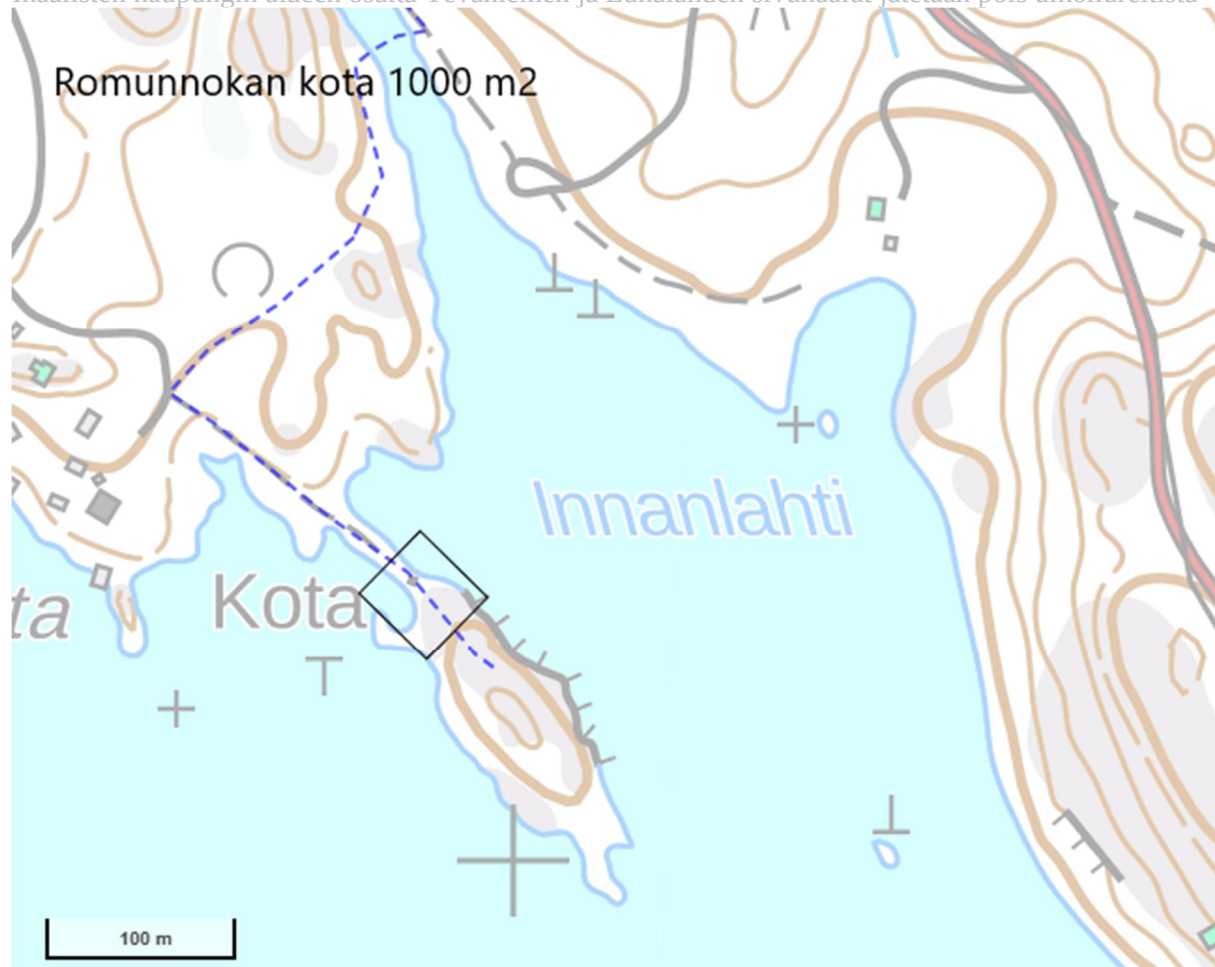






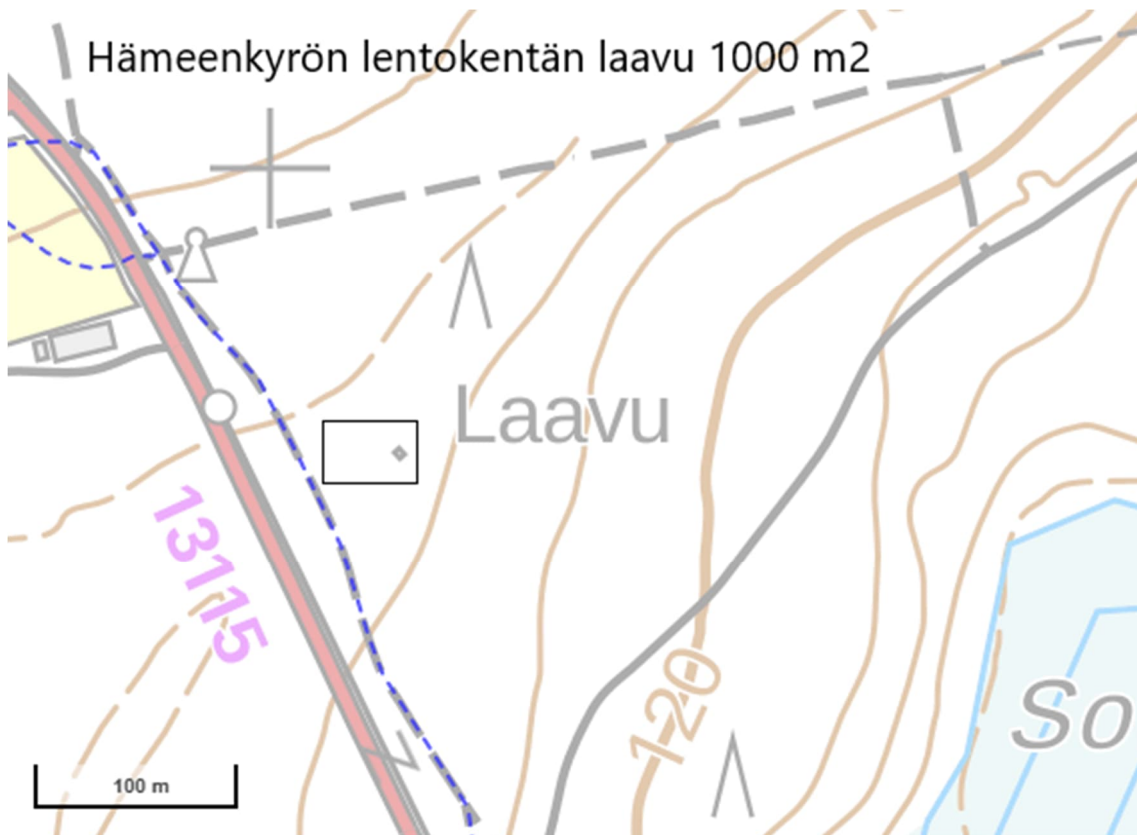






Hämeenkyrön alueella liitännäisalueita on 2 kappaletta.

- Äkönmaan laavu 1000 m²
- Hämeenkyrön lentokentän laavu 1000 m²

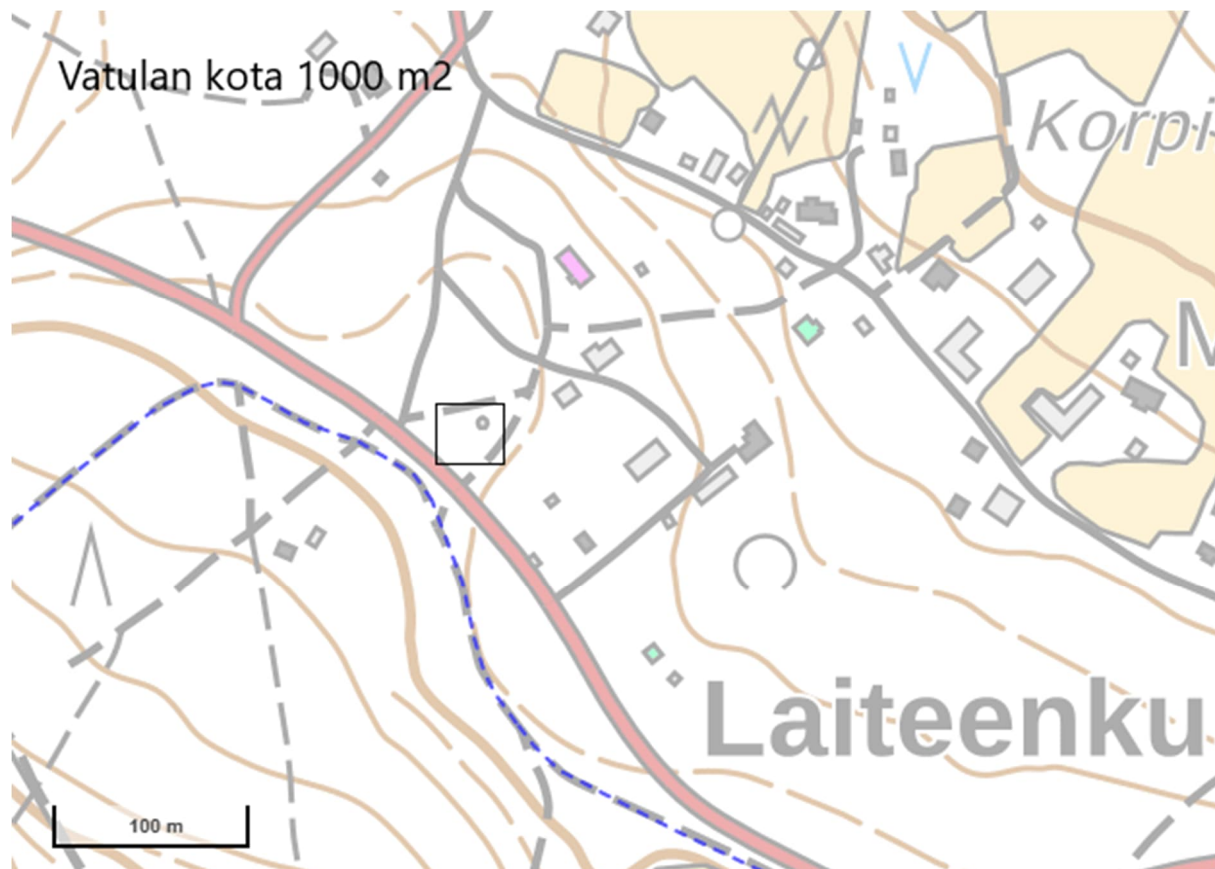


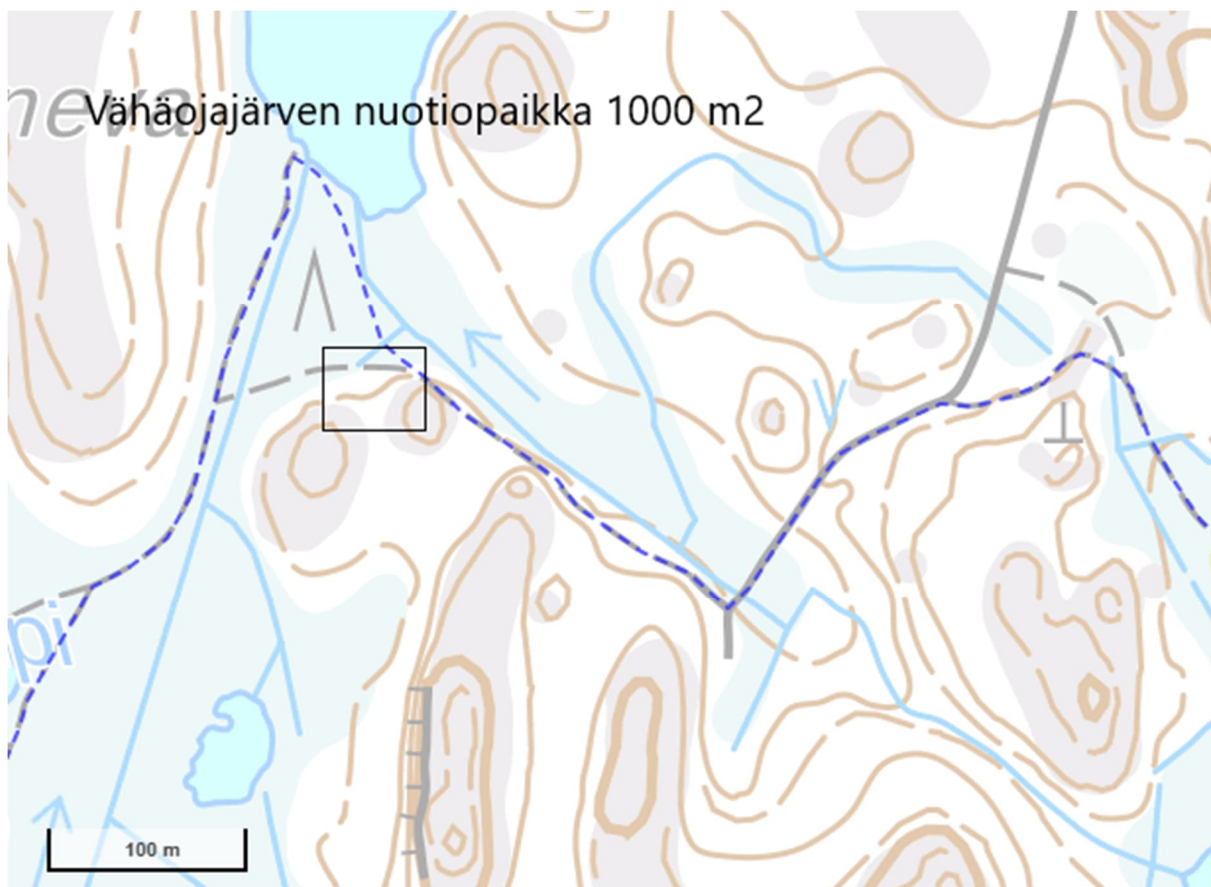
Ikaalisten alueella liitännäisalueita on 5 kappaletta.

- Vatulan kota 1000 m2
- Vahokosken laavu 1000 m2

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä

- Vähäojajärven nuotiopaikka 1000 m²
- Kalliolammen nuotiopaikka 1000 m²
- Latoveden laavu 1000 m²

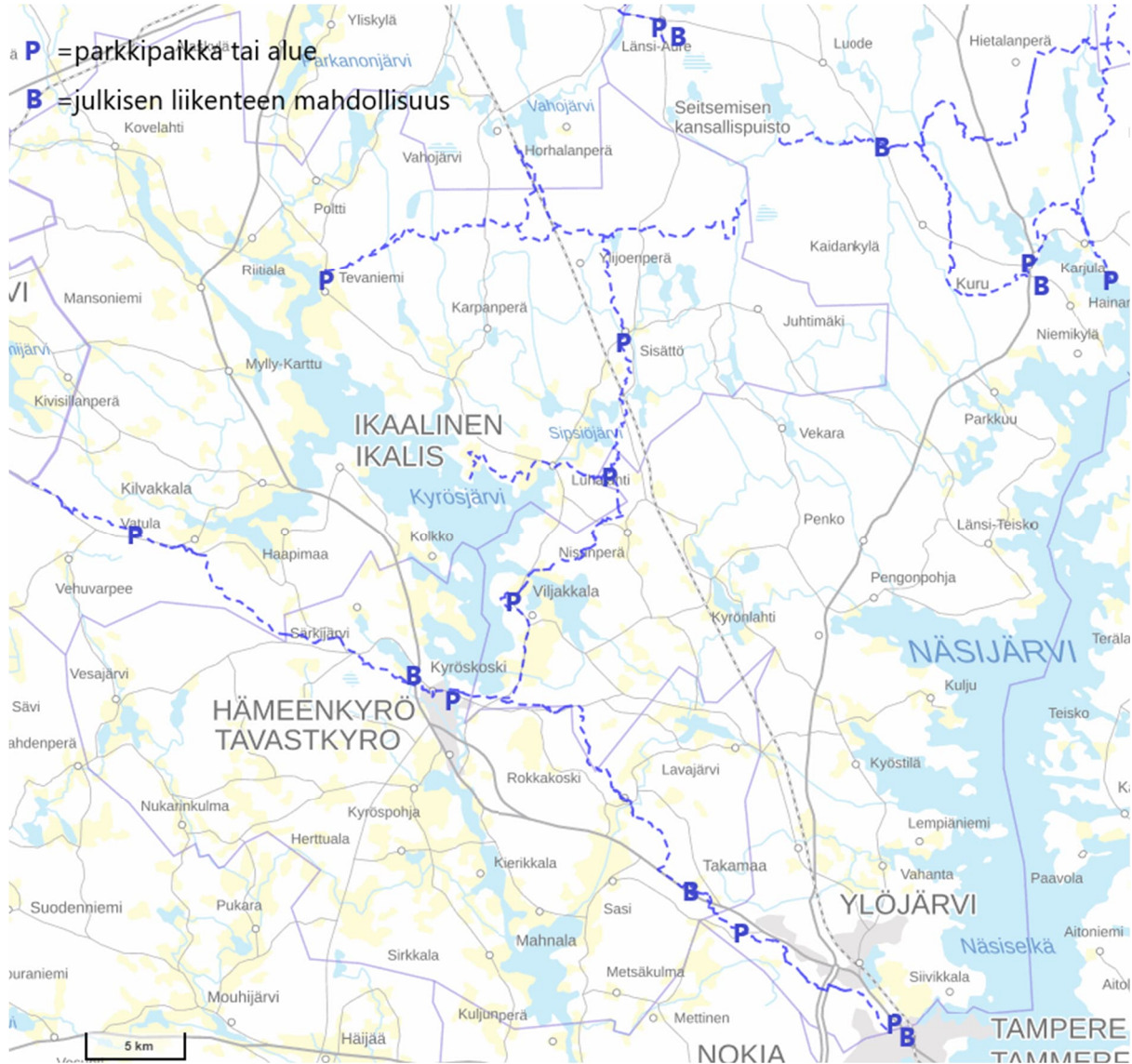






Pirkan Taival reitti tukeutuu olemassa oleviin parkkialueisiin ja julkisen liikenteen mahdollisuuksiin reitin varrella.

Ulkoilureittisuunnitelman alueella on runsaasti julkista pysäköintiä tilaa sekä kattava julkisen liikenteen verkosto.



Kuva 14. Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Ikaalisten alueiden pääparkkipaikat tai alueet ja bussipysäkit kartalla.

5.5. Reitin esteettömyys

Ulkoilureittisuunnitelman mukaisella Pirkan Taival reitillä ei ole valmiiksi rakennettuja esteettömiä retkeily ja luontopalveluita. Esteettömiä palveluita löytyy Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistoista. Jotkut olemassa olevan reitin taukopaikoista olisi rakennettavissa esteettömiksi luontokohteiksi siten, että sekä kohde, että reitti kohteelle olisi esteetön. Esteettömyyttä tarkastellaan myöhemmin alueen kunnostussuunnitelmassa, mutta on muistettava, että esteettömän reitin rakentaminen on huomattavasti kalliimpaa, kuin tavallisen retkeilyreitin.

5.6. Yksityisteiden huomioiminen reittisuunnittelussa

Pirkan Taival reitti ylittää ja sivuaa ja kulkee useassa kohdassa yksityisteitä pitkin. Reitti kulkee alkujaan vanhoja kulkureittejä pitkin, joihin on myöhemmin toteutettu myös metsäautoteitä ja muita kulkuväyliä. Reitti ylittää monessa kohtaa autoteitä ja kulkee osan matkaa niin yksityisteitä kuin yleisiäkin teitä pitkin. Yleisesti on tiedossa, että retkeilyn taukopaikat pyritään joskus saavuttamaan mahdollisimman helpolla, jolloin taukopaikoille pyritään ajamaan yksityisteitä pitkin niin lähelle kuin mahdollista. Tällöin myös yksityisteiden autoliikennekuorma ja pysäköinti ovat muodostuneet ongelmaksi.

Yksityisteiden käyttämistä jokamiehen oikeuden perusteella kävelyyn, hiihtämiseen, pyöräilyyn tai ratsastukseen ei yleensä voida kieltää tai rajoittaa. Myös yksityisteiden satunnainen käyttäminen moottoriajoneuvolla on yleensä sallittua, ellei sitä ole kielletty tai rajoitettu liikennemerkillä. Liikennemerkkin tai puomin asettaminen edellyttää kuitenkin kunnan suostumusta. Kunnan suostumusta ei tarvita sellaisten tilapäisten liikennemerkkien asettamiseen, jotka ovat tarpeen tien kunnan tai tien vieressä tehtävän työn vuoksi.

Jos valtio tai kunta avustaa tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti, tien käyttämistä muiden kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei yleensä voida kieltää. Jos taas kullekin tien osakkaana olevalle yksityiselle maanomistajalle on erikseen myönnetty Kemera-rahoitusta, vuonna 2015 voimaan tullut uusi kestävä metsätalouden määräaikainen rahoituslaki edellyttää, että tuensaajat sallivat yksityistien virkistyskäytön maksutta kymmenen vuoden ajan. Se käytännössä useimmiten estää ulkopuolisen liikenteen rajoittamisen teillä, joille on myönnetty Kemera-tukea uuden lain perusteella. Virkistyskäyttöä voidaan kymmenen vuoden ajan tuen maksamisen jälkeen rajoittaa ainoastaan laissa säädetyissä tilanteissa muun muassa tien vaurioitumisen estämiseksi tai metsätalouden kuljetusten varmistamiseksi.

Ongelmia ei yksityisteillä useimmiten aiheuta niinkään virkistyskäyttöön liittyvä liikenne vaan pysäköinti. Pysäköinti yksityistielle on tieliikennelain mukaan sallittua. Ajoneuvoa ei kuitenkaan saa pysäyttää eikä pysäköidä niin, että siitä aiheutuu vaaraa, liikenne estyy tai häiriintyy. Maastoliikennelain mukaan moottoriajoneuvon saa pysäköidä ilman maanomistajan lupaa tien välittömään läheisyyteen maastoon, jos turvallinen pysäköinti sitä edellyttää eikä siitä aiheudu alueen omistajalle tai haltijalle kohtuutonta haittaa. Jos maanomistaja on tehnyt tien viereen pysäköintipaikan, hän määrää alueen käytöstä. Jos rajoituksia ei kuitenkaan ole osoitettu, voivat ulkopuolisetkin lähtökohtaisesti käyttää aluetta pysäköintiin, ellei se aiheuta kohtuutonta haittaa.¹

Pirkan Taival reitti on jalan, hiihtäen tai polkupyörällä kuljettava ulkoilureitti. Reitin perustamisvaiheessa on tarkasteltu reitin joukkoliikenneyhteyksiä ja autoparkkipaikkoja. Reitillä on runsaasti autoparkkialueita.

Mikäli yksityisteiden käyttö osoittautuu mittaamalla tehdyissä liikennelaskennoissa kasvaneen siinä määrin merkittäväksi, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa, voidaan kunnissa tarkastella yksityistielain 85 §:n käyttöönottoa.

Yksityistielain 85 §:ssä mainitaan mm., jos muusta kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvasta liikenteestä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai rekisteriyksikön omistajalle tai liikenneturvallisuudelle,

¹ Lähde: Janne Uitamo, *metsälainsäädännön johtava asiantuntija*, Suomen metsäkeskus

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä voidaan avustettavan tien käyttö kunnan suostumuksella muiden kuin tieosakkaiden hyväksi kieltää tai sitä rajoittaa taikka avustettava tie sulkea. Kunnan on pyydettävä ennen tällaisen suostumuksen antamista lausunto toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Liikennemerkkien, puomien ja muiden liikennettä rajoittavien rakenteiden kustannuksista päätetään yksityistiekunnan tai tien omistajien ja kunnan kesken.

6. Reitin toteuttaminen

Retkeilyreitin perustaminen maastoon on hienovaraista ympäristön muokkaamista, jonka jälkeen valmis reitti on ympäristöltään ja lähialueiltaan luonnonmukaisen näköinen. Tästä syystä retkeilyrakentamisen konekalusto ja työtavat poikkeavat normaalista rakentamisesta ennen kaikkea keveytensä vuoksi. Pirkkan Taival reitti on pääsääntöisesti olemassa oleva reitti. Siltä osin, mitä reittiä kunnostetaan, suuri osa työstä toteutetaan ihmisvoimin, jolloin maastojälki on mahdollisimman huomaamaton ja ympäristö pysyy luonnontilaisena. Retkeilyreitin perustamisen tavoite on sama kuin sen käytön, eli säästää maapohjaa tarpeettomalta kulumiselta. Olemassa olevien hiihtoreittien pohjatöitä on mahdollista tehdä kaivinkoneilla samaan tapaan, kuin miten ne ovat toteutettu aiemmin. Myös kaivinkonetyön toteutuksissa pyritään mahdollisimman huomaamattomaan jälkeen.

6.1. Toteuttamistapa ja -aikataulu

Pirkkan Taival reitti on pääosin valmiisiin polkuihin tukeutuva retkeilyreitti. Siellä missä reitille ei ole valmista polkupohjaa, se muodostuu reitin merkitsemisen jälkeen tapahtuvan lisääntyvän käytön ansiosta ohjattuun kohtaan.

Reitin merkitseminen alkaa nauhoittamalla reitti maastoon, siltä osin missä reitti ei ole selkeä väylä maastossa. Jo tällöin voidaan pyytää yhdistyksiä ja yksittäisiä retkeilijöitä kulkemaan merkittyä reittiä, jolloin luonnollinen polun valinta syntyy reitille itsestään. Kun reitti on merkitty ja alustava polku on maastossa, voidaan polkulinjaus merkitä maastoon maalimerkein tai kunnostussuunnitelmassa valitulla merkitsemistavalla. Merkintämaalina käytetään esimerkiksi keltamultaa ja reitti merkitään ympyrän muotoisella merkillä puustoon sabluunan avulla. Merkin halkaisija on noin 10 cm. Mikäli reitillä on avonaisia alueita, tai merkintätapa on valittu tolpiksi, voidaan reittiä merkitä kiviin tai paikalle tuotuihin 50–90 cm korkeisiin reittitolppiin (2”x 2”). Reittimerkinnot toteutetaan sulan maan aikaan huhtikuusta lokakuun loppuun ja merkinnän malli päätetään yhdessä kuntien kesken. Merkinnän olisi hyvä olla yhteneväinen koko Pirkkan Taival reitin alueella.

Reitin opastetolpat valitaan kuntien kunnostussuunnitelman teon yhteydessä. Opastetolpat kaivetaan maahan noin 70 cm:n syvyyteen, jolloin tolpa jää näkyviin noin 2,3 m. Tolppaan kiinnitettävät suuntaviittojen malli ja tyyli valitaan kuntien kesken. Kaikki opastetolpat ja viitat kannetaan paikan päälle käsivoimin lähimmältä autotieltä. Kaivuutyö tehdään käsivoimin.

Reitin varrelle tarvittavat pitkospuut, siltarakenteet ja mahdolliset taukopaikkarakenteet toimitetaan paikalle pääsääntöisesti talviaikaan moottorikelkan avulla tai kesäaikaan kantamalla lähimpien metsäautoteiden varrelta. Pitkospuuta ja taukopaikkoja rakennetaan sulan maan aikaan huhtikuusta lokakuun loppuun. Taukopaikkojen rakenteet ja arkkitehtoninen ilme on jokaisen kunnan oma asia.

Koko reitin viestinnällinen ratkaisu tulee tehdä kuntien yhteistyönä. Tässä työssä on apuna voi olla luontoon.fi, Metsähallituksen sivustojen uudistus, joka voisi olla reitin yksi pääalustoista. Reitin kuvaus ja muu viestintä on hyvä olla yhtenäistä koko reitin matkalla. Reitin rakentajan tulee viestiä avoimesti rakennustyön etenemisestä julkisella nettisivulla, esim. kuntien sivuilla.

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä Reitin toteuttamisen aikataulu riippuu ulkoilureittisuunnitelman käsittelyvaiheiden etenemisestä. Mikäli ulkoilureittisuunnitelma saadaan käsiteltyä kunnissa ja ELY-keskuksessa kevään 2025 aikana on mahdollista, että ulkoilureittitoimitus reitinosille aloitetaan vielä vuoden 2025 aikana. Näin ollen reitin rakentaminen alkaisi maapohjakorvausten maksamisen ja reitin luovutuksen jälkeen talvella 2026 materiaalien kuljetuksilla eri kohteille. Reitin merkitseminen tapahtuisi huhtikuussa, opasteiden, pitkosten ja siltarakenteiden rakentaminen ajoittuisi touko - elokuulle 2026. Reitti olisi käytössä kokonaisuutena syksyllä 2026. Toteutusaikataulu voi olla jakautunut myös useamman vuoden ajalle.

6.2. Kustannusarvio ja vuotuiset ylläpitokulut

Pirkan Taival reitin kunnostuksen kustannusarvio perustuu arvioituihin vastaavien retkeilyreittien toteutuksissa käytössä oleviin kustannuksiin Tampereen seudulla. Työkulu on arvioitu tuntiperusteisena, kuntien omana työnä.

- Pirkan Taival reitin kokonaiskustannus kunnostuksen osalta 550 000 €
- Pirkan Taival reitin ylläpitokustannus / vuosi 140 000 €

Kunta	reitti km	%	taukop.	%	asukkaita	%	% yhteensä	ka. %	550 000 €	kokonaisbudjetti
Ylöjärvi	106	30	11	42	33600	49,6	122	41	224 102 €	Ylöjärvi
Hämeenkyrö	34	10	2	8	10300	15,2	33	11	59 815 €	Hämeenkyrö
Ikaalinen	80	23	5	19	6800	10	52	17	95 669 €	Ikaalinen
Parkano	33	9	3	12	6400	9,44	30	10	55 795 €	Parkano
Ruovesi	46	13	2	8	4200	6,19	27	9	49 624 €	Ruovesi
Virrat	50	14	3	12	6500	9,59	35	12	64 996 €	Virrat

Taulukko 2. Kustannusarvio reitin kunnostuksen menoista jaettuna kunnittain. Jakoperusteessa mukana reittimäärä kunnassa, taukopaikkojen lukumäärä ja kunnan asukasmäärä.

Pirkan Taival ylläpitokustannukset on laskettu vastaavien reittien ammattimaisesti hoidettujen reittien vuotuinen ylläpito, kuten puuhuolto, käymälähuolto ja reittihuolto. Kustannusarvio ei sisällä talviaikaisten hiihtolatujen kustannuksia.

Kunta	reitti km	%	taukop.	%	asukkaita	%	% yhteensä	ka. %	140 000 €	kokonaisbudjetti
Ylöjärvi	106	30	11	42	33600	49,6	122	41	57 044 €	Ylöjärvi
Hämeenkyrö	34	10	2	8	10300	15,2	33	11	15 226 €	Hämeenkyrö
Ikaalinen	80	23	5	19	6800	10	52	17	24 352 €	Ikaalinen
Parkano	33	9	3	12	6400	9,44	30	10	14 202 €	Parkano
Ruovesi	46	13	2	8	4200	6,19	27	9	12 632 €	Ruovesi
Virrat	50	14	3	12	6500	9,59	35	12	16 544 €	Virrat

Taulukko 3. Kustannusarvio reitin vuosittaisesta ylläpidosta.

7. Reitin tulevaisuus

Tässä ulkoilureittisuunnitelmassa esitelty reittikokonaisuus on merkittävä, paitsi hankkeeseen osallistuvien kuntien välisessä, mutta myös Pirkanmaata kokonaisuutena koskevassa virkistyspalveluiden verkostossa. Reitin linjaukseen voidaan myöhemmin liittää mukaan myös Tampereen, että Tampereen eteläpuoleisia Pirkan Taival reitin osia, sekä suuntia Jämijärvelle, Kihniöön ja Keuruulle. Tällöin Pirkanmaan retkeilyreittikokonaisuus näyttäytyy erityisen laajana ja

Ikaalisten kaupungin alueen osalta Tevaniemen ja Luhalahden sivuhaarat jätetään pois ulkoilureitistä pysyvyydeltään uudenaikaisena kokonaisuutena. Reittiverkoston pituus mahdollistaisi pitkiä, parhaimmillaan viikkojen retkiä Pirkanmaalla. Reittiverkosto toimisi myös potentiaalisena matkailun vetovoimatekijänä.

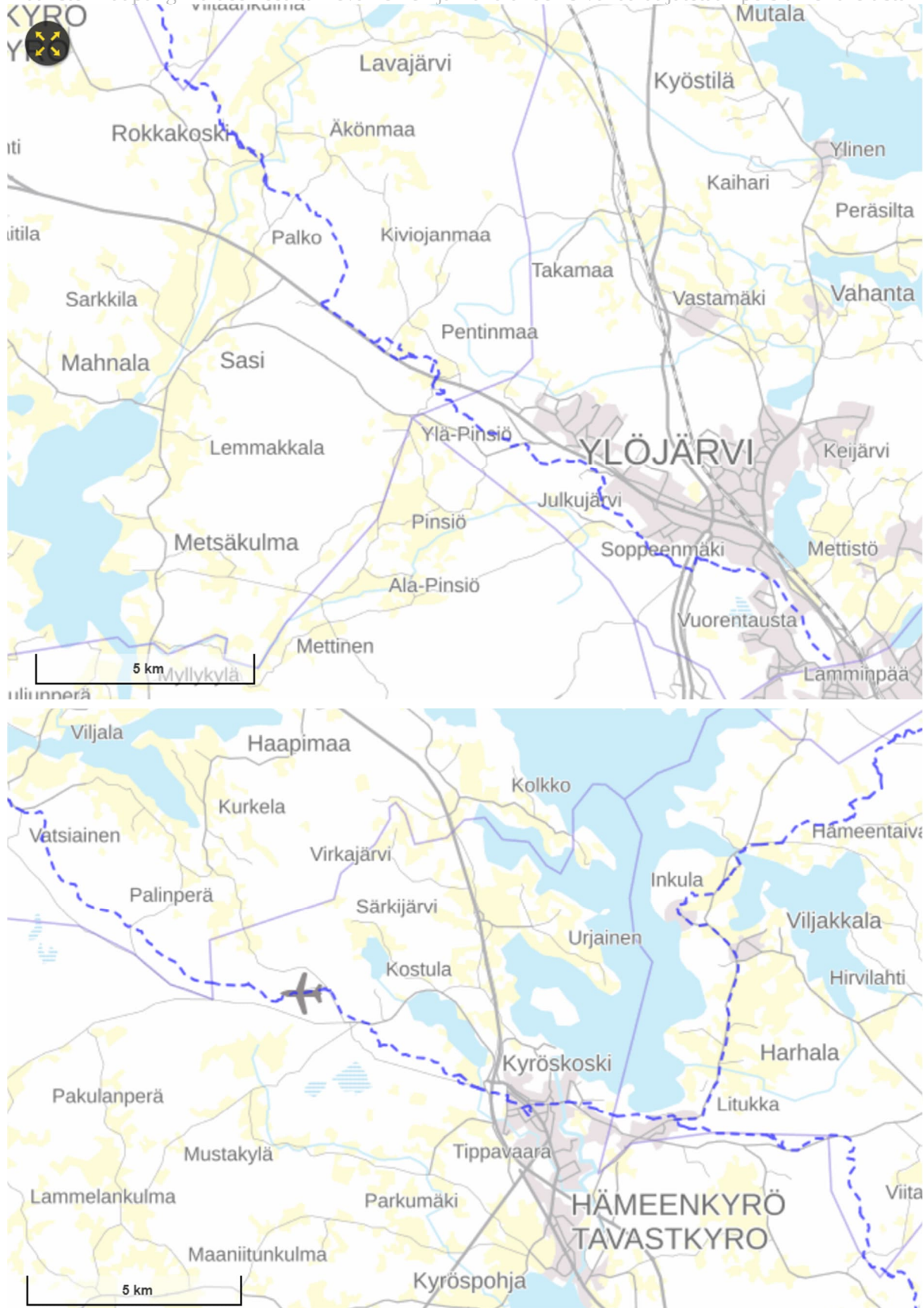
Pirkan Taival reitin kunnostamisen tarkastelujaksona voidaan pitää, yleisesti retkeilyrakentamisen elinkaaren mittaa, eli noin 15 vuoden jaksoa. Tarkastelujakson aikana reitin käyttäjämääriä mitataan ja reitin käyttöä tarkastellaan käyttöasteiden suhteessa reittiin sijoitettuun euromäärään. Mikäli reitin käyttö jää hyvin vähäiseksi, voidaan tarkastelujakson lopulla miettiä jopa reitin lopettamista joiltain paikoin ja rakenteiden purkamista maastosta pois. Mikäli taas reitistä muodostuu suosittu vaellusreitti retkeilijöiden keskuudessa, voidaan reitin ylläpitoon ja kunnostukseen varata enemmän resursseja.

Ekologisesti kestäväällä tavalla toteutetut retkeilyrakenteet kestävät käyttöä pidempäänkin, kuin 15 vuotta, etenkin mikäli niiden huolto ja hoito toteutetaan säännöllisesti.

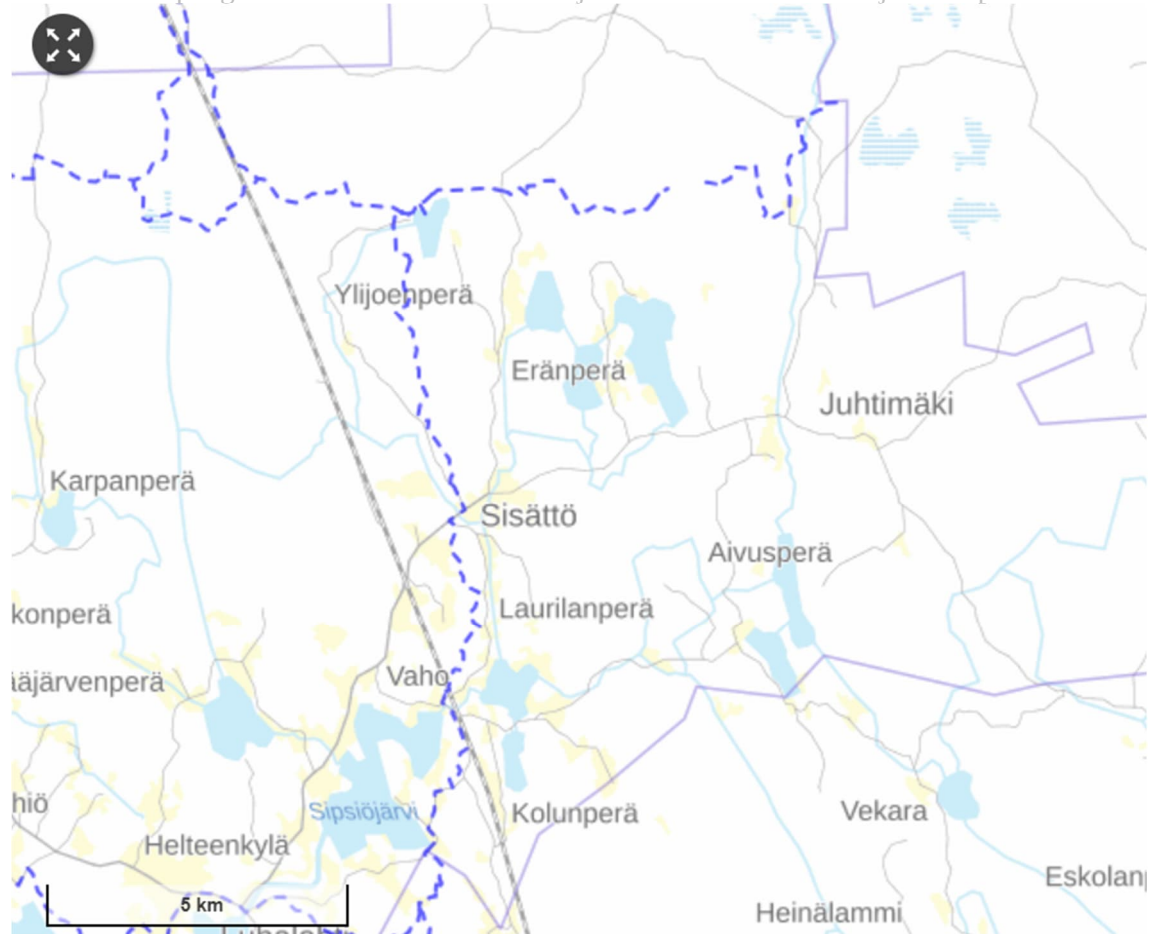
15 vuoden tarkastelujakso seuraa melko herkästi myös trendejä, joista esiin voidaan nostaa, etenkin viime vuosina päätään nostanut retkeilybuumi, yhdessä entistä tietoisempien kuluttajien kanssa. Mikäli trendien ja käyttäytymisaaltojen muutokset näyttävät ylöspäin, voidaan retkeilyrakentamiseen katsoa järkeväksi osoittaa varoja ja resursseja. Retkeily itsessään tuo kunnille ja valtiolle suoranaisia säästöjä ja verotuloja lukuisten eri tekijöiden kautta.

8. Liitteet

- Karttaotteet reitistä Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Ikaalisten alueella.
- Lista kiinteistöistä ja kiinteistöllä kulkevan reitin metrimäärä Ylöjärven ja Hämeenkyrön









Kuntanumero	Kunta	Pituus	Kiinteistötunnus
108	Hämeenkyrö	735	108-405-0001-0012
108	Hämeenkyrö	26	108-405-0001-0064
108	Hämeenkyrö	179	108-405-0001-0066
108	Hämeenkyrö	20	108-405-0001-0072
108	Hämeenkyrö	12	108-405-0001-0075
108	Hämeenkyrö	432	108-405-0002-0035
108	Hämeenkyrö	226	108-406-0001-0007
108	Hämeenkyrö	102	108-406-0001-0024
108	Hämeenkyrö	228	108-408-0001-0059
108	Hämeenkyrö	316	108-408-0001-0070
108	Hämeenkyrö	161	108-408-0002-0011
108	Hämeenkyrö	610	108-408-0002-0137
108	Hämeenkyrö	35	108-408-0002-0203
108	Hämeenkyrö	619	108-408-0002-0207
108	Hämeenkyrö	205	108-408-0003-0055
108	Hämeenkyrö	50	108-408-0003-0121
108	Hämeenkyrö	23	108-408-0003-0145
108	Hämeenkyrö	37	108-408-0003-0146
108	Hämeenkyrö	47	108-408-0003-0174
108	Hämeenkyrö	19	108-408-0004-0065
108	Hämeenkyrö	215	108-408-0004-0078
108	Hämeenkyrö	1135	108-408-0004-0100

108	Hämeenkyrö	99	108-408-0004-0109
108	Hämeenkyrö	787	108-408-0004-0115
108	Hämeenkyrö	27	108-408-0007-0010
108	Hämeenkyrö	246	108-408-0007-0011
108	Hämeenkyrö	198	108-408-0007-0054
108	Hämeenkyrö	184	108-408-0021-0000
108	Hämeenkyrö	246	108-411-0001-0230
108	Hämeenkyrö	51	108-411-0001-0237
108	Hämeenkyrö	378	108-411-0003-0199
108	Hämeenkyrö	918	108-415-0001-0038
108	Hämeenkyrö	470	108-415-0002-0123
108	Hämeenkyrö	90	108-415-0002-0139
108	Hämeenkyrö	64	108-415-0002-0151
108	Hämeenkyrö	113	108-415-0002-0152
108	Hämeenkyrö	435	108-415-0003-0043
108	Hämeenkyrö	353	108-415-0003-0053
108	Hämeenkyrö	466	108-416-0003-0034
108	Hämeenkyrö	211	108-416-0003-0042
108	Hämeenkyrö	432	108-416-0003-0043
108	Hämeenkyrö	27	108-416-0003-0044
108	Hämeenkyrö	274	108-416-0012-0009
108	Hämeenkyrö	221	108-416-0012-0011
108	Hämeenkyrö	343	108-416-0013-0008
108	Hämeenkyrö	24	108-416-0013-0011
108	Hämeenkyrö	600	108-417-0002-0006
108	Hämeenkyrö	428	108-417-0002-0065
108	Hämeenkyrö	734	108-417-0005-0051
108	Hämeenkyrö	374	108-420-0001-0083
108	Hämeenkyrö	200	108-420-0002-0041
108	Hämeenkyrö	160	108-420-0003-0030
108	Hämeenkyrö	332	108-420-0003-0071
108	Hämeenkyrö	386	108-420-0003-0072
108	Hämeenkyrö	132	108-420-0003-0074
108	Hämeenkyrö	333	108-421-0001-0031
108	Hämeenkyrö	13	108-421-0003-0117
108	Hämeenkyrö	141	108-421-0003-0141
108	Hämeenkyrö	250	108-421-0003-0143
108	Hämeenkyrö	768	108-421-0003-0216
108	Hämeenkyrö	8	108-421-0878-0006
108	Hämeenkyrö	30	108-421-0878-0007
108	Hämeenkyrö	69	108-423-0002-0049
108	Hämeenkyrö	560	108-426-0001-0007
108	Hämeenkyrö	191	108-426-0001-0009
108	Hämeenkyrö	40	108-426-0001-0072
108	Hämeenkyrö	48	108-426-0001-0081
108	Hämeenkyrö	294	108-426-0001-0145
108	Hämeenkyrö	11	108-426-0001-0162
108	Hämeenkyrö	640	108-426-0001-0171
108	Hämeenkyrö	757	108-426-0001-0176
108	Hämeenkyrö	189	108-426-0001-0179
108	Hämeenkyrö	147	108-426-0001-0183
108	Hämeenkyrö	2100	108-426-0001-0193
108	Hämeenkyrö	597	108-426-0001-0195

108	Hämeenkyrö	61	108-426-0001-0205
108	Hämeenkyrö	158	108-426-0003-0046
108	Hämeenkyrö	25	108-426-0003-0050
108	Hämeenkyrö	43	108-426-0003-0119
108	Hämeenkyrö	211	108-426-0003-0149
108	Hämeenkyrö	146	108-426-0003-0217
108	Hämeenkyrö	649	108-426-0003-0254
108	Hämeenkyrö	331	108-426-0004-0014
108	Hämeenkyrö	133	108-426-0004-0016
108	Hämeenkyrö	24	108-426-0008-0002
108	Hämeenkyrö	206	108-426-0009-0001
108	Hämeenkyrö	328	108-426-0013-0004
108	Hämeenkyrö	13	108-428-0876-0002
108	Hämeenkyrö	211	108-432-0001-0042
108	Hämeenkyrö	1304	108-432-0001-0043
108	Hämeenkyrö	242	108-432-0001-0070
108	Hämeenkyrö	1005	108-432-0001-0099
108	Hämeenkyrö	454	108-434-0001-0024
108	Hämeenkyrö	210	108-434-0001-0037
108	Hämeenkyrö	318	108-434-0001-0040
108	Hämeenkyrö	149	108-434-0001-0043
108	Hämeenkyrö	271	108-434-0001-0045
108	Hämeenkyrö	285	108-434-0001-0053
108	Hämeenkyrö	156	108-434-0002-0017
108	Hämeenkyrö	1235	108-438-0002-0039
108	Hämeenkyrö	114	108-876-0006-0001
108	Hämeenkyrö	1078	108-895-0002-0006
108	Hämeenkyrö	15	108-895-0002-0013
108	Hämeenkyrö	36	108-895-0002-0024
108	Hämeenkyrö	63	108-895-0002-0032
108	Hämeenkyrö	789	108-895-0002-0038
Hämeenkyrö yhteensä metriä		32884	
980	Ylöjärvi	245	980-001-9903-0002
980	Ylöjärvi	15	980-001-9908-0001
980	Ylöjärvi	31	980-004-9901-0001
980	Ylöjärvi	773	980-007-9901-0001
980	Ylöjärvi	202	980-008-9901-0001
980	Ylöjärvi	29	980-402-0004-0003
980	Ylöjärvi	268	980-403-0001-0045
980	Ylöjärvi	203	980-403-0001-0184
980	Ylöjärvi	37	980-403-0001-0316
980	Ylöjärvi	66	980-403-0005-0002
980	Ylöjärvi	295	980-403-0005-0003
980	Ylöjärvi	263	980-414-0001-0113
980	Ylöjärvi	193	980-414-0001-0125
980	Ylöjärvi	163	980-414-0003-0098
980	Ylöjärvi	97	980-414-0004-0005
980	Ylöjärvi	472	980-414-0004-0012
980	Ylöjärvi	31	980-414-0004-0087
980	Ylöjärvi	619	980-416-0001-0421
980	Ylöjärvi	683	980-427-0001-0389
980	Ylöjärvi	928	980-427-0001-0402

980	Ylöjärvi	42	980-428-0007-0092
980	Ylöjärvi	174	980-428-0007-0224
980	Ylöjärvi	9	980-428-0007-0225
980	Ylöjärvi	92	980-428-0007-0226
980	Ylöjärvi	108	980-428-0007-0245
980	Ylöjärvi	111	980-428-0007-0250
980	Ylöjärvi	440	980-428-0007-0268
980	Ylöjärvi	282	980-428-0008-0018
980	Ylöjärvi	39	980-428-0008-0032
980	Ylöjärvi	275	980-428-0008-0048
980	Ylöjärvi	370	980-428-0008-0064
980	Ylöjärvi	1055	980-428-0008-0065
980	Ylöjärvi	481	980-428-0008-0100
980	Ylöjärvi	1661	980-428-0039-0276
980	Ylöjärvi	1838	980-428-0045-0062
980	Ylöjärvi	160	980-428-0046-0031
980	Ylöjärvi	135	980-428-0058-0002
980	Ylöjärvi	272	980-428-0058-0003
980	Ylöjärvi	349	980-430-0001-0006
980	Ylöjärvi	269	980-430-0002-0002
980	Ylöjärvi	53	980-430-0003-0035
980	Ylöjärvi	139	980-430-0003-0044
980	Ylöjärvi	345	980-430-0005-0003
980	Ylöjärvi	616	980-431-0002-0021
980	Ylöjärvi	1514	980-431-0002-0022
980	Ylöjärvi	430	980-431-0002-0029
980	Ylöjärvi	720	980-431-0007-0000
980	Ylöjärvi	506	980-431-0009-0002
980	Ylöjärvi	43	980-431-0876-0001
980	Ylöjärvi	1723	980-432-0001-0017
980	Ylöjärvi	1060	980-432-0001-0020
980	Ylöjärvi	408	980-432-0003-0016
980	Ylöjärvi	316	980-432-0003-0021
980	Ylöjärvi	328	980-432-0003-0023
980	Ylöjärvi	356	980-432-0003-0024
980	Ylöjärvi	330	980-432-0003-0025
980	Ylöjärvi	53	980-432-0003-0029
980	Ylöjärvi	942	980-432-0003-0033
980	Ylöjärvi	826	980-432-0003-0035
980	Ylöjärvi	114	980-432-0003-0040
980	Ylöjärvi	232	980-432-0003-0041
980	Ylöjärvi	321	980-432-0003-0043
980	Ylöjärvi	59	980-432-0004-0049
980	Ylöjärvi	481	980-432-0004-0088
980	Ylöjärvi	99	980-432-0005-0025
980	Ylöjärvi	178	980-432-0005-0052
980	Ylöjärvi	65	980-432-0005-0057
980	Ylöjärvi	64	980-432-0005-0066
980	Ylöjärvi	56	980-432-0005-0068
980	Ylöjärvi	33	980-432-0005-0070
980	Ylöjärvi	49	980-432-0005-0073
980	Ylöjärvi	109	980-432-0005-0081
980	Ylöjärvi	45	980-432-0005-0098

980	Ylöjärvi	247	980-432-0005-0150
980	Ylöjärvi	117	980-432-0005-0161
980	Ylöjärvi	34	980-432-0005-0163
980	Ylöjärvi	8	980-432-0005-0172
980	Ylöjärvi	159	980-432-0006-0010
980	Ylöjärvi	13	980-432-0006-0042
980	Ylöjärvi	514	980-432-0007-0017
980	Ylöjärvi	1227	980-432-0007-0018
980	Ylöjärvi	516	980-432-0007-0022
980	Ylöjärvi	767	980-432-0008-0021
980	Ylöjärvi	112	980-432-0009-0016
980	Ylöjärvi	106	980-432-0009-0033
980	Ylöjärvi	684	980-432-0009-0035
980	Ylöjärvi	115	980-432-0010-0002
980	Ylöjärvi	77	980-432-0010-0042
980	Ylöjärvi	370	980-432-0010-0051
980	Ylöjärvi	33	980-432-0011-0001
980	Ylöjärvi	145	980-432-0876-0001
980	Ylöjärvi	198	980-439-0001-0067
980	Ylöjärvi	1483	980-439-0002-0004
980	Ylöjärvi	69	980-439-0002-0008
980	Ylöjärvi	137	980-439-0002-0193
980	Ylöjärvi	661	980-439-0003-0142
980	Ylöjärvi	22	980-440-0001-0010
980	Ylöjärvi	981	980-440-0001-0043
980	Ylöjärvi	85	980-440-0001-0086
980	Ylöjärvi	84	980-442-0011-0020
980	Ylöjärvi	13	980-445-0876-0007
980	Ylöjärvi	1998	980-446-0002-0007
980	Ylöjärvi	836	980-446-0003-0024
980	Ylöjärvi	6271	980-446-0009-0001
980	Ylöjärvi	23	980-446-0876-0001
980	Ylöjärvi	309	980-452-0001-0015
980	Ylöjärvi	717	980-452-0001-0030
980	Ylöjärvi	1	980-452-0001-0035
980	Ylöjärvi	5	980-452-0001-0038
980	Ylöjärvi	59	980-452-0001-0039
980	Ylöjärvi	1	980-452-0001-0040
980	Ylöjärvi	107	980-452-0001-0042
980	Ylöjärvi	880	980-452-0001-0046
980	Ylöjärvi	730	980-452-0001-0047
980	Ylöjärvi	126	980-452-0002-0006
980	Ylöjärvi	401	980-452-0002-0007
980	Ylöjärvi	2500	980-452-0002-0010
980	Ylöjärvi	939	980-452-0003-0001
980	Ylöjärvi	21	980-452-0003-0010
980	Ylöjärvi	112	980-452-0003-0020
980	Ylöjärvi	24	980-452-0003-0029
980	Ylöjärvi	28	980-452-0003-0084
980	Ylöjärvi	1	980-452-0003-0098
980	Ylöjärvi	738	980-452-0003-0138
980	Ylöjärvi	18	980-452-0003-0139
980	Ylöjärvi	204	980-452-0003-0159

980	Ylöjärvi	25	980-452-0003-0167
980	Ylöjärvi	44	980-452-0003-0173
980	Ylöjärvi	20	980-452-0003-0178
980	Ylöjärvi	108	980-452-0003-0218
980	Ylöjärvi	63	980-452-0003-0219
980	Ylöjärvi	7	980-452-0003-0221
980	Ylöjärvi	116	980-452-0003-0223
980	Ylöjärvi	3	980-452-0003-0235
980	Ylöjärvi	493	980-452-0005-0050
980	Ylöjärvi	404	980-452-0006-0018
980	Ylöjärvi	935	980-452-0007-0029
980	Ylöjärvi	200	980-452-0007-0032
980	Ylöjärvi	820	980-452-0007-0059
980	Ylöjärvi	87	980-452-0007-0060
980	Ylöjärvi	769	980-452-0007-0061
980	Ylöjärvi	6309	980-452-0008-0079
980	Ylöjärvi	721	980-452-0009-0006
980	Ylöjärvi	58	980-452-0876-0003
980	Ylöjärvi	355	980-453-0001-0018
980	Ylöjärvi	362	980-453-0002-0001
980	Ylöjärvi	848	980-453-0002-0019
980	Ylöjärvi	672	980-453-0002-0071
980	Ylöjärvi	419	980-453-0003-0015
980	Ylöjärvi	2650	980-453-0003-0068
980	Ylöjärvi	53	980-454-0001-0002
980	Ylöjärvi	70	980-454-0001-0003
980	Ylöjärvi	5107	980-454-0001-0110
980	Ylöjärvi	1379	980-454-0003-0018
980	Ylöjärvi	321	980-454-0005-0215
980	Ylöjärvi	102	980-454-0010-0016
980	Ylöjärvi	407	980-454-0012-0006
980	Ylöjärvi	464	980-454-0012-0008
980	Ylöjärvi	6191	980-454-0027-0004
980	Ylöjärvi	32	980-454-0029-0000
980	Ylöjärvi	403	980-454-0052-0004
980	Ylöjärvi	29	980-454-0876-0001
980	Ylöjärvi	670	980-461-0003-0047
980	Ylöjärvi	122	980-461-0003-0084
980	Ylöjärvi	485	980-461-0003-0183
980	Ylöjärvi	26	980-461-0876-0002
980	Ylöjärvi	749	980-466-0026-0004
980	Ylöjärvi	970	980-466-0032-0006
980	Ylöjärvi	75	980-466-0048-0007
980	Ylöjärvi	16	980-466-0048-0008
980	Ylöjärvi	10	980-466-0876-0011
980	Ylöjärvi	10875	980-893-0001-0001
980	Ylöjärvi	523	980-895-0002-0001
980	Ylöjärvi	47	980-895-0002-0009
980	Ylöjärvi	53	980-895-0002-0010
980	Ylöjärvi	5478	980-895-0002-0023
980	Ylöjärvi	18	980-895-0002-0024
980	Ylöjärvi	33	980-895-0002-0030
980	Ylöjärvi	174	980-895-0002-0034

980	Ylöjärvi	2091	980-895-0002-0035
980	Ylöjärvi	897	980-895-0002-0037
980	Ylöjärvi	1096	980-895-0002-0043
980	Ylöjärvi	795	980-895-0002-0050
980	Ylöjärvi	215	980-895-0002-0051
Ylöjärvi yhteensä metriä		108878	